

วารสารข้าราชการ

กุมภาพันธ์

2517

บทความของสื่อมวลชน
ที่มีต่อระบบราชการ

ปัทมาภรณ์ สันนิทาน

ฉบับ : บทบาทของสื่อมวลชน

๕๕
ปีที่ ๑๘

ฉบับที่ ๒

กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสนอพรวิชาการค้ำจุนการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเสนอพรแนวคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ผ่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ข้าราชการคลัง หรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ "บรรณาธิการวารสาร" นี้

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท

สมาชิก ปีละ ๔๕ บาท รวมค่าส่ง

นอกรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก

โทร. ๔๑๘๔๕๔ หรือ ๔๑๑๑๑๑ คือ ๑๔

พิมพ์ที่มณฑลการพิมพ์ บางลำภู กรุงเทพมหานคร
นางจำรัส อ่องเจริญ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๔๒๘๖๕๖

สารบัญ

กฎหมาย จดหมาย _____ ๒

บทบรรณาธิการ _____ ๗

บทบาทของสื่อมวลชน : _____ ๑๐
การอภิปราย

ปัญหาคนล้นงาน : การอภิปราย _____ ๒๒

คดี DER SPIEGEL _____ ๓๕
กุหลาบ พลวัน

ใหม่ ๆ ในราชการ : คอลัมน์ _____ ๔๐
สมศักดิ์ ศุภะรังษุเดช

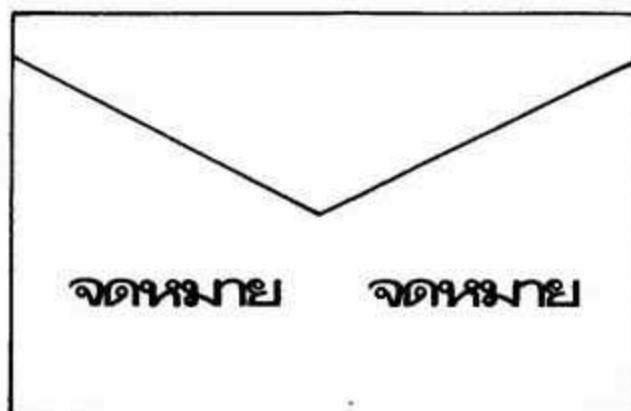
๔๔ _____ กฎ ระเบียบใหม่

๕๒ _____ ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

๖๕ _____ จดหมายเข็ดตึก
สมาน สุวรรณโษิต

๗๐ _____ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการสอบ
วิเชียร เกตุสิงห์

๗๖ _____ มองคนละมุม
อัครนี้ หฤทัย

๒๐๖ ถนนพญาไท

๑๕ มกราคม ๒๕๑๗

เรียน บรรณธิการวารสารข้าราชการ

ข้าพเจ้าเคยได้อ่านบทความในวารสารข้าราชการของท่านแล้วรู้สึกเลื่อมใส และมีความนิยมในความคิดเห็นของท่าน บ้างก็ตรงกับความคิดเห็นของข้าพเจ้าด้วยเช่น ตำแหน่งอันเพื่อของตำรวจให้เปลื้องงบประมาณโดยใช่เหตุ แล้วโดยบังเอิญข้าพเจ้าเกิดได้ทราบมาว่าตำรวจทางหลวงกำลังจะเสนอขออัตราตำแหน่งรองผู้บังคับการ และรองผู้กำกับเพิ่มอัตราขึ้นมาอีกนั้น ข้าพเจ้าเห็นไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะเพิ่มอัตราขึ้นมาอีกในขณะนี้ เพราะประเทศชาติกำลังเดือดร้อนด้วยประการทั้งปวง ควรที่จะช่วยกันรักษาผลประโยชน์และงบประมาณของแผ่นดินไว้ ข้าพเจ้าเห็นว่าการทำงานของตำรวจทางหลวงเป็นการกระทำในทางทุจริตของผู้ใหญ่ที่แข่งขันกันกอบโกยผลประโยชน์ให้กับตัวเองมากกว่าทางราชการ ข้าฯ เป็นข้าราชการผู้น้อยที่มีแต่ความซื่อสัตย์สุจริต และจงรักภักดีต่อองค์พระประมุขของแผ่นดิน ไม่อยากเห็นข้าราชการ ชั้นผู้ใหญ่ ในตำรวจทางหลวงที่ทุจริตไม่ซื่อตรงต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่ก็แสดงความคิดเห็นอะไรออกมาไม่ได้จึงจำใจต้องพลอยทุจริตตามไปด้วยในบางโอกาส เพราะเหตุการณ์บีบบังคับดังจะเรียนให้ทราบต่อไป ข้าฯ จึงถือโอกาสระบายความอัดอั้นตันใจมาให้ท่านทราบในความทุจริตและความเลวร้ายของผู้ใหญ่ในวงการตำรวจทางหลวงซึ่งบีบบังคับจิตใจของตำรวจชั้นผู้น้อย จะต้องคอยรีดไถเงินส่งให้จ้าวนายตามลำดับชั้นที่มีอยู่ด้วยความเสี่ยงต่ออนาคต หากเพิ่มอัตราตำแหน่งขึ้นมาอีกไม่ทำให้หมดเปลืองงบประมาณของแผ่นดินอย่างเดียว รถยนต์หลวงก็ต้องเพิ่มตามตำแหน่งขึ้นมาด้วยทำให้สิ้นเปลืองน้ำมัน และตำรวจผู้น้อยก็ต้องทุจริตมากขึ้นกว่าเก่าอีก ต้องดิ้นรนเพื่อให้ได้มาให้พอกับความต้องการของตำแหน่งจ้าวนายที่เพิ่มขึ้น เพราะปกติจ้าวนายไม่ได้มีงาน

อะไรมาก นอกจากจะคอยรับแต่เงินที่ได้จากนายสิบ พลตำรวจต้องหาเงินส่งให้เป็นงวดๆ ซึ่งได้มาจากตามด่านซึ่งนำหน้าบ้าง รถตรวจเขตต์บ้าง ตำรวจที่เอารถออกตรวจเขตต์ต้องรับผิดชอบ จะต้องหาเงินจ่ายให้แก่สารวัตรในวันหนึ่งๆ เรียกว่าค่าเช่ารถ ผู้น้อยบางคนที่สุดจืดต้องจำใจทุจริตไปด้วยความหวาดหวั่นต่อความผิดแต่ละครั้งที่มีหน้าที่ออกตรวจเพื่อทำการรีดไถให้ได้เงิน มาให้พอกับค่าเช่ารถวันหนึ่งๆ ความเลวร้ายของเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ในวงการตำรวจทางหลวงยังมีอีกมากมาย เพราะต่างคนต่างกอบโกยผลประโยชน์แข่งขันกัน ปลุกบ้านแจกจ่ายแข่งขันกัน ให้บรรดาเมียเมียกันคนละหลายๆ บ้าน รถตำแหน่งที่ใช้กันส่วนมากไม่ได้เสียหายในการใช้ในราชการเท่าไรนัก นอกจากหาความสำราญกันด้วยการพาคู่ขาบ้าง เอาใจเมียเมียกันบ้าง ออกท่องเที่ยวตามต่างจังหวัดบ้าง เข้าโรงแรมบ้างในวัน ๆ หนึ่ง ใช้รถตำแหน่งกันอย่างสมบุกสมบัน จนรถเสียหายก็เบิกเงินหลวงซ่อมเป็นการสิ้นเปลืองต้องงบประมาณแผ่นดินเพื่อประโยชน์ส่วนตัวกันเสียส่วนมาก จึงอยากจะขอให้ท่านหาทางยับยั้งการขออัตราตำแหน่งรองผู้บังคับการ รองผู้กำกับการของตำรวจทางหลวงด้วย หากได้เสนอไปแล้วหรือถ้ายัง ท่านก็ได้โปรดกรุณาเขียนบทความตักเตือนไว้ในวารสารของท่าน หรือจะเป็นทางหนึ่งทางใด เพื่อให้ผู้ใหญ่หรืออธิบดีตำรวจ ได้มีโอกาสทราบทุจริตชั่วร้ายของผู้ใหญ่ในวงการตำรวจทางหลวงทุกระดับชั้น เพื่อได้หาทางให้ท่านอธิบดีตำรวจได้รับจัดการแก้ไขระงับการแต่งตั้งตำแหน่งขึ้นมาใหม่และย้ายนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่ประจำกรมให้หมดอำนาจเสียก่อนที่ทุกสิ่งทุกอย่างจะสายเกินกว่าที่จะแก้ไขได้ เพื่อจะได้เป็นผลดีต่อประเทศชาติอย่างมาก

ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

ผู้น้อยที่สุดจืด

วารสารข้าราชการขอเสนอจดหมายฉบับนี้ให้กรมตำรวจ และกองตำรวจทางหลวงได้โปรดทราบที่คณะ และความรู้สึกของผู้เขียน จะเท็จจริงเพียงใด ไม่อาจทราบได้ แต่วารสารข้าราชการซึ่งเป็นสื่อกลางที่มุ่งเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อราชการ หวังว่าจะเป็นเพียง “กล่ากล่าวหาที่ปราศจากมูลความจริง” อย่างไรก็ตามหากผู้ที่ทราบเรื่องดี จะกรุณาให้ความกระจ่างแก่ผู้ข้องใจได้บ้าง ก็เป็นการสมควร.

บรรณาธิการ

กรมตำรวจ ปทุมวัน กรุงเทพฯ

๑ ก.พ. ๒๕๑๗

เรียน ท่านบรรณาธิการ ที่เคารพ

ผมอ่านวารสารข้าราชการ ประจำเดือน ม.ค. แล้ว อุดใจที่จะขอแสดงความคิดเห็นร่วมกับท่านไม่ได้ คงไม่ต้องบอกนะครับว่าผมเป็นข้าราชการประเภทไหน ชื่นบอกให้จะแจ้งลงไปก็หวั่นใจว่าจะถูกเขม่นเสียเป็นแน่แท้ ผมเห็นด้วยกับท่านบรรณาธิการที่ว่ารัฐบาลไม่ควรอนุมัติเพิ่มอัตราข้าราชการให้มากกว่านี้ เพราะปริมาณงานกับคนมันไม่สมดุลกันเลย จะเห็นได้ว่าตามกรม กองต่างๆ มีข้าราชการประเภททำก็ซาม ไม่ทำก็ซามอยู่มาก แล้วก็ไม่มีการล่ำหรือปลดถ่ายเสียด้วย ของพรรคนี้มันทำยาก เพราะถ้าขึ้นไปทุบหม้อข้าวเขาเข้าอาจเจอกระสุนนัดละ ๕ บาทเข้ามั่งก็ได้

ผมจะยกตัวอย่างที่กรมฯ ของผมนะครับ เอาตั้งแต่ชั้น อ.ตร. ลงมาเลย อัตรา อ.ตร. ๑ อัตรา รอง อ.ตร. ๓ ที่นี้มีผู้ช่วยอีก ๓ ต่อไปก็มีสำนักงานเลขานุการกรมฯ มี ลข. ตร. ๑ รองฯ อีก ๔ ต่อมาก็กองบัญชาการ มี ภูธร นครบาล สอบสวนกลาง ศึกษา ตำรวจชายแดน มีผู้บัญชาการแห่งละ ๑ รองอีก ๓ ผู้ช่วยอีก ๕ และยังมีผู้บังคับการประจำกองบัญชาการอีกไม่รู้เท่าไร ตำแหน่งนี้เพื่อช่วยให้ รองฯ ทั้งหลายได้เป็นนายพลใจละครับ ที่นี้ไปถึงกองบังคับการมั่ง เช่น กองบังคับการกองปราบปราม ทางหลวง ป่าไม้ รถไฟ ตำรวจน้ำ นครบาลเหนือใต้ กองบินตำรวจ กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๑-๙ ชายแดนภาค ๑-๙ ฯลฯ ผู้บังคับการ พล.ต.ต. แห่งละ ๑ รองฯ ชั้นพิเศษแห่งละ ๒-๙ กรมตำรวจอาศัยวิธีตบตา ก.พ. คือเลื่อน พ.ต.อ. ธรรมดาเต็มขั้น เป็น รองผู้บังคับการ (ชั้นพิเศษ) ผ่าน ค.ร.ม. ออกมาสบายๆ ทุกปี บางกองเช่น ทางหลวง งานไม่มีเลย งานหลักนำขบวนทุกชนิด ไม่ได้สอบสวน มีแต่เปรียบเทียบกับปรับตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ร.บ. จราจรทางบกเท่านั้น มีรองผู้บังคับการอยู่แล้ว ๒ ยังอุตส่าห์ยกปริมาณงานสาธยายถึง ก.พ. ขอเพิ่มตำแหน่ง รอง ผบก. อีก ๒ อัตรา พุทโธ ท่านคิดดูนะถึงแม้จะรับงานสอบสวนก็ตาม มันก็แค่รับผิดชอบเฉพาะงานที่เกิดบนถนนหลวงเท่านั้น ปัจจุบันนี้ก็เพื่อนำดูแล้ว งบประมาณปีละ ๑๐ ล้านบาท (เฉพาะเงินเดือน) ไม่เห็นจะมีงานอะไร มีแต่เก็บเงินเก็บเงินจึ๊ยะรถบรรทุก ถ้าจะเพิ่มให้ก็น่าจะเพิ่มเฉพาะอัตรานายสิบพลตำรวจทุกกอง อัตราชั้นเบ้มๆ นะไม่ต้องเพิ่มให้หรอกครับเชื่อผมเถอะ ผมอยู่กรมฯ นี้มาเกือบ

๒๐ ปีแล้ว รู้ดีว่า คนไหนใกล้ชิดตะบันขอ ๒ ชั้น ๒-๓ ปีติด ๆ กัน พอเต็มขั้นก็หาข้อมูลต่าง ๆ มาหลอก ก.พ. เพื่อพรรคพวกของตัวเองจะได้เป็นชั้นพิเศษกัน ทีนี้มาพิจารณาคุมนักยาคกรับ เพราะบางทีคนที่เขาอยากได้อัตราเข้ามีเพื่อนอยู่ที่ ก.พ. ชะด้วย ผลก็คือ “อนุมัติให้เพิ่มได้ตามขอ” เสียทุกทีไป ดานี้ก็ถึงดาร์รัฐบาลชักรับ ต้องหาเงินมาเพื่อจ้างข้าราชการเงินเดือนแพง ๆ พวกนี้

อีกอย่างหนึ่ง ก.พ. น่าจะสำรวจตามกองต่าง ๆ ว่ามีตัวคนอยู่เท่าไร มีตำแหน่งอะไรบ้าง เพราะบางกองในกรมตำรวจ มีคนตั้งหลาย ๆ ร้อย มาหมกอยู่แต่ในส่วนกลาง แต่ส่วนภูมิภาคกลับขาด เพราะอะไร แล้วยังงี่ประชาชีตามชนบทจะฟังใครเล่าครับ หมู่บ้านชนบทหาตำรวจไปตรวจท้องที่ยากเต็มที แต่ส่วนกลางคนล้นงาน เรื่องนี้ผมเล่าให้ท่านบรรณาธิการฟังเล่น ๆ ประดับความรู้ครับ ก่อนที่ ก.พ. จะอนุมัติเพิ่มอัตราคิดให้ดี ๆ นะครับ ไม่งั้นคนมันก็ล้นงานเหมือนเดิมนั่นแหละ อย่างที่ท่านว่าไฟไหม้พวกนายพลแห่กันไปเป็นสิบ ๆ นั้นแหละว่าง ๆ ผมจะเขียนมาให้ท่านอีกครับ

“แปดแฉกไม่มีเส้น”

ผมว่าที่หลังเขียนไปให้ท่าน อ.ดร. อ่านจะดีกว่าครับ

เรียน บรรณาธิการวารสารข้าราชการ

ในวงราชการทุกวันนี้ ก.พ. และสำนักงบประมาณควบคุมแต่เฉพาะหน่วยงานที่ไม่มีอภิสิทธิ์คุ้มครองเท่านั้น แต่หน่วยงานบางแห่งที่อาศัยบารมีผู้ยิ่งใหญ่ดั่งขึ้นมา แล้ววางกฎวางระเบียบกันใหม่ เสนอ กรม. อนุมัติโดยอ้างความคล่องตัวทางวิชาการและเทคโนโลยี และจะได้เป็นสถานที่ที่นักวิชาการทำงานวิจัยกันอย่างเสรี ให้เงินให้เพียงพอ สวัสดิการให้เยี่ยมแบบประเทศเกาหลีหรือญี่ปุ่น แล้วแต่จะนำมาอ้าง การวางหลักเกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งเงินเดือนให้กันแบบองค์การต่างประเทศ หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งก็น่าจะทำได้ หากได้รับความสนับสนุนจากต่างประเทศ ๑๐๐% หรือมีรายได้เช่น การรถไฟหรือโรงงานยาสูบ แต่หน่วยงานที่วานี้ใช้เงินงบประมาณเป็นเงินเดือนค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงาน ๑๐๐% เป็นต้นว่างบประมาณก็ขอ “บวก” เข้าไว้ในหน่วยงาน “แม่” ก้อนหนึ่ง กะว่าประมาณ ๑๒ ล้านบาท โดยไม่ต้องมีรายละเอียดทั้งสิ้น บอกแต่ว่าเป็นเงินอุดหนุนการวิจัย แต่ที่จริงแล้ว เป็นเงินเดือนค่าจ้างของ

พนักงานเข้าไปประมาณ ๑๑ ล้านบาท เช่นนี้เป็นต้น อีกประมาณ ๑ ล้านบาทก็เป็นค่ากระดาษ ดินสอหรือเครื่องใช้ภายในสำนักงาน แต่ในขณะเดียวกันหน่วยงานราชการแท้ๆ ในบริเวณเดียวกันต้องขี้แจงงบประมาณกันทุกบาททุกสตางค์ แยกเป็นหมวดต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ของ กระทรวงการคลัง ข้าราชการก็รับเงินเดือนตามอัตราสากลของประเทศไทยนั่นเอง ส่วนพนักงาน ในสถาบันที่วานี้ รับเงินเดือนอัตราพิเศษ นักวิจัยคนหนึ่งได้รับเงินเดือนๆ ละ ๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนคนอื่น ๆ นั้นก็ลดหลั่นกันลงมาตามส่วน จบปริญญาโทก็ได้ไปราว ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท ขึ้นเงินเดือนก็ขึ้นละประมาณ ๕๐๐ บาทเท่านั้นเอง หน่วยงานที่วานี้อยู่แถวๆ ถนนพหลโยธิน ท่านลองสำรวจดูก็แล้วกันว่าชื่ออะไร งานวิจัยที่มีชื่อมากของหน่วยงานนี้ก็คือ ทำกะทิสต์บั้ง น้ำปลาแมงดาหรืออะไรทำนองนั้น แล้วก็มียุงข้าวที่เพิ่งคิดขึ้นมาโดยใช้ซีเมนต์เพื่อจะไปเผยแพร่ ให้ชาวนาที่อยู่บ้านหลังคามุงแฝกใช้ งานวิจัยแบบนี้มี มีหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์ของ กระทรวงทบวงกรมอื่นหลายหน่วยที่ทำอยู่ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การที่มีหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยช่วยกันคิดช่วยกันทำมันก็เป็นผลดีต่อส่วนรวม แต่เพราะเหตุใดพนักงานในหน่วยงานนี้จึงได้รับเงินเดือนสูงกว่าข้าราชการอื่นๆ บางคน สูงกว่านายกรัฐมนตรี และบางคนถ้าทำงานราชการก็ยังคงเป็นชั้นโทหรือเอก แต่ได้รับเงินเดือนในสถาบันนั้นถึง ๖,๐๐๐ หรือ ๗,๐๐๐ บาท เช่นนี้เป็นต้น

ขอให้ท่านพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ทำงานแบบเดียวกัน ทั้งนี้เงินทุกบาททุกสตางค์ที่เป็นเงินเดือนค่าจ้างของคนพวกนั้น ก็คือเงินภาษีที่ประชาชนจ่ายไปนั่นเอง เรื่องนี้รัฐบาลควรจะทำการสังคายนากันเสียทีเพราะมันไม่เป็นธรรมเลย อัตราเงินเดือนของข้าราชการทุกวันนี้ประชาชนก็รู้เห็นกันทั่วไป จะขึ้นสัก ๑๐๐ หรือ ๒๐๐ บาท ก็ต้องเสนอสถานิติบัญญัติพิจารณา แต่สถาบันที่วานี้นี้มีใครทราบอัตราเงินเดือนของเขาบ้าง ทั้งที่จ่ายไปจากเงินภาษี สำนักงาน ก.พ. และงบประมาณเคยควบคุมบ้างหรือไม่ หรือว่าผู้ใหญ่ในวงรัฐบาลไม่ทราบเลยว่ามีสถาบันดังกล่าวนี้อยู่ในประเทศไทย?

ขอบคุณ

ประชาชนผู้เสียภาษี

คุณพูดถึงหน่วยงานไหน ก็ไม่ทราบ กรมกะทิสต์ ถนนพหลโยธินออกยาวถึงเชียงใหม่ อะไร ที่ไหน ใครทราบ

โปรดบอกด้วยครับ

บทบรรณาธิการ

ข่าวความสำเร็จในการคิดค้นน้ำมันเชื้อเพลิงสูตรใหม่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมอบให้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล เป็นผู้ทดลอง และทรงพระราชทานนามว่า T. Eternal Fuel ได้สร้างความปิติโสมนัสและความภาคภูมิใจแก่ชาวไทยอย่างล้นพ้น ด้วยพระบรมเดชาานุภาพและพระปรีชาสามารถขององค์มหाराชแท้ ๆ ที่ทรงประทับประคองสยามนาวาให้ฟันฝ่ามรสุมวิกฤติมาได้ อีกทั้งยังทรงสร้างชื่อเสียงเกียรติคุณให้แก่ชาวไทยทั้งชาติในความสำเร็จครั้งนี้

ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ผู้นี้ได้เคยประดิษฐ์เครื่องจักรไถนาที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสมกับการทำงานของเรา ซึ่งรู้จักกันในนามของ “ควาอเหล็ก” และเป็นผู้สร้าง “ฝนเทียม” หรือ “ฝนหลวง” ซึ่งยังความชื่นฉ่ำแก่เกษตรกรทั่วประเทศ ช่างเป็นที่น่าสรรเสริญยิ่งนัก

แม้ว่าเมืองไทยจะมีนักวิทยาศาสตร์ หรือนักประดิษฐ์คิดค้นที่สามารถอย่าง ม.ร.ว. เทพฤทธิ์เพียงคนเดียวก็เพียงพอแล้ว คู่กับที่ประเทศได้ลงทุนลงแรงสร้างนักวิทยาศาสตร์ และนักประดิษฐ์คิดค้นจำนวนอีกหลายร้อยหลายพันคน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ลงทุนลงแรงซื้อเครื่องมือเครื่องมือมูลค่าหลายต่อหลายล้านบาท อีกทั้งยังสร้างสถานที่ทำงานอันแสนจะสะดวกสบาย ค่าใช้จ่ายทั้งที่เป็นเงินเดือน และอื่น ๆ อีกมากมาย.....

แต่หาผลงานเป็นชิ้นเป็นอันอัครแก่การเซ็ดหน้าซูดตาไม่ได้เลย

ความจริง งานทางวิทยาศาสตร์และการวิจัย ประดิษฐ์คิดค้นทางด้านวิทยาศาสตร์ นี้ ก็เป็นที่เฟื่องฟู ขึ้นหน้าขึ้นตาของทางราชการอยู่ไม่น้อย ไม่ว่าฝรั่งเศสชาติไหนจะมีอะไร เราก็แทบจะมีกับเขาทั้งนั้น จะเป็นปรมาณูหรือพลังงาน เราก็พูดกับเขาเป็น รัฐบาลก็ทุ่มเทให้จัดตั้งหน่วยงานที่จะศึกษาคิดค้นเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์นี้หลายต่อหลายหน่วย พยายามเอาออก

เอาใจ “นักวิทยาศาสตร์” ว่ามีน้อย หายาก อยากเป็นอธิบดี เลขาธิการ หรือ ผู้อำนวยการ ท่านก็ตั้งกรมให้ ตั้งสำนักงานหรือสถาบันให้ จนเป็นดอกเห็ด แต่จนแล้วจนรอด ก็ไม่แน่ใจว่า “มี” หรือ “ไม่มี” คุ้มกัน

หน่วยงานทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการค้นคว้า วิจัยหรือคิดค้น เกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของราชการไทย พอจะรวบรวมได้คร่าว ๆ ดังนี้

๑. กรมวิทยาศาสตร์
๒. การพลังงานแห่งชาติ
๓. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ
๔. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์
๕. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ไม่ทราบว่ามีผลงานของทั้ง ๕ หน่วยงานรวมกันแล้วจะเทียบเท่ากับของ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล คนเดียวได้หรือไม่

๕๕ ข้อหน้อยก็จะมี รับรองคุณภาพหน้าปลา ผลึกน้ำปลาแมงดา ผลึกยุงเก็บข้าว ทำมาตรฐาน ห้ามใส่เอดสาร และอะไรต่ออะไรเทือกนี้

สาเหตุที่งานวิจัยคิดค้นทางวิทยาศาสตร์ของเราไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร อาจพอสรุปได้ คือ

๑. งานยาก คนของเราความสามารถยังไม่ถึง
๒. หน่วยงานซ้ำซ้อนก้าวก่ายกัน ผู้บริหารมัวเสียเวลาแก่งแย่งอำนาจจนไม่มีเวลา ส่งเสริมงานวิจัย
๓. การทำงานอย่างราชการที่มีคนประเภท “บ้องตัน” และ “บ้องตัน” เป็นอุปสรรค หากเป็นเพราะประการแรก ก็น่าจะยังไม่เหลือวิสัยที่จะพัฒนาคนต่อไปได้ ความจริง ราชการมีคนเก่ง ๆ มากมาย แต่คนเก่งเหล่านั้นดูเหมือนจะถูกกลืนหายไปในการกลืนมหาสมุทรเสียหมด คลื่นดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะสาเหตุสองประการหลัง

ปัญหาประการที่สอง เป็นที่ประจักษ์ชัดอยู่แล้วว่า การทำงานใดซึ่งต้องการพลัง ความรู้ ความสามารถ และทรัพยากรมาก หากแตกกระจายเกินควรแล้ว จะทำให้แต่ละหน่วย

ทุกพลภาพ จนไม่อาจทำการอะไรสำเร็จได้ งานของทั้ง ๕ หน่วยงาน จึงควรรวมกันให้เหลือเพียงหน่วยเดียวเป็น “กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” ให้มีหน้าที่วางแผน วิจัยและควบคุมด้วย

ทำได้ดังนี้ ประเทศก็จะได้รับประโยชน์ ประชาชนผู้เสียภาษีก็จะอนุโมทนา ผลงานจะเพิ่มพูนอีกมาก ไม่เชื่อลองดู....เสียอย่างเคียว.....อธิบดีมีได้เพียงคนเดียวเท่านั้น

นอกจากนั้น คนประเภท “บ้องตัน” ที่คิดและทำการเพียงปิดสวิตช์ให้พ้นหน้า มองปัญหาแคบๆ และสั้นๆ กับคนประเภท “บ้องตัน” ที่ยึดถือระเบียบแบบท้าวชนฝา โดยไม่ลืมหูลืมตา ซึ่งมีอยู่ไม่น้อยในราชการ และเป็นบุคคลประเภทที่คอยถ่วงความเจริญก้าวหน้าของงานทำของง่ายให้ยาก ทำของเร็วให้ช้า ซึ่งคงมีส่วนทำให้งานวิจัย คำนคว้าของหน่วยงานดังกล่าว ไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

อุปสรรคประการหลังนี้ใหญ่หลวงนัก

แต่ผู้ที่ควรรับผิดชอบปรับปรุงแก้ไข น่าจะได้แก่

๑. ผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะต้องไม่เป็นประเภท “บ้องตัน” หรือ “บ้องตัน”
๒. ผู้วางระเบียบต่างๆ ซึ่งไม่มองอะไรแบบ “ตันๆ” หรือ “ตันๆ”
๓. ผู้ตรวจสอบ โดยเฉพาะเรื่องการเงินทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เช่น ค.ต.ง. ต้องใช้สติปัญญาแบบลึกซึ้ง และทะลุปรุโปร่ง จึงจะช่วยให้ข้าราชการกล้าทำงานโดยมีเหตุผล และตรงไปตรงมาได้

วารสารข้าราชการจึงขอเสนอแนวความคิดนี้ต่อคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี และผู้อ่านทุกท่านในการพิจารณา ปรับปรุงงานชิ้น เสียเลขในที่นี้

การอภิปราย : บทบาทของสื่อมวลชน ในการส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการ

คุณ ท่านนักหนังสือพิมพ์ที่เชิญมาวันนี้ มีความเข้าใจในการปฏิบัติราชการ และทำอะไรต่างๆ ด้วยความเที่ยงธรรม แต่บางครั้งการทำงานของท่าน ข้าราชการ ก็อาจไม่เข้าใจ หรือเข้าใจไขว้เขว ท่านที่มาก็จะทำให้เข้าใจได้ การทำงานของพวกข้าราชการเรานั้น ถ้าทำดีสื่อมวลชนก็จะชมมา ถ้าไม่ดีก็จะได้รับการติ เพราะในฐานะคนกลาง ถ้าหักท้วงโดยยุติธรรมแล้ว ก็ย่อมจะทำให้การทำงานของข้าราชการดีขึ้น เพราะการติชมกันเองนั้นก็ไม่ว่าจะถูกต้อนหรือไม่

นักพูดที่เชิญมาวันนี้ ท่านแรกคือ รองศาสตราจารย์ เต็มศิริ บุณยสิงห์ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ท่านมีประสบการณ์มาก แง่คิดของท่านคงมีประโยชน์ และอาจมีอะไรโต้แย้งสื่อมวลชน ในฐานะตัวแทนของข้าราชการ ท่านที่สองคือ คุณอุทธรณ์ พลกุล ประธานที่ปรึกษาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สมาชิกสภาปฏิบัติบัญญัติ กรรมการ

เกี่ยวกับการปกครอง หัวหน้ากองหนังสือพิมพ์เสรีภาพ หัวหน้าแผนกต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ ประชาธิปไตย นายกสมาคม นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และนายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ท่านเป็นผู้นำด้านหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่ง ท่านที่สามคือ คุณสนิท เอกชัย บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และคอลัมนิสต์ชื่อดัง ทำงานเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์มา ยี่สิบเจ็ดปีเศษ และเคยดูงานหนังสือพิมพ์เกือบรอบโลก ท่านต่อไปคือ นายแพทย์กระแสด ชนะวงศ์ ท่านทำคุณประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นมาก ได้รับเกียรติจากแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะแพทย์ชนบทที่มีผลงานดีเด่น ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง ได้รับรางวัลแมกไซไซในปี ๒๕๑๖ และเป็นสมาชิกสภาปฏิบัติบัญญัติ ท่านสุดท้ายคือคุณประยูร จรรยาวัณห์ ซึ่งเขียนการ์ตูนเก่ง จนได้รับ

การประชุมทางวิชาการบริหารงานบุคคล ณ สำนักงาน ก.พ.

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ผู้ร่วมอภิปราย รศ. เด่นศิริ บณยสิงห์ นายแพทย์ กระแส ชนะวงศ์ นายอุทธรณ์ พลกุล

นายสนธิ์ เลกขันธ์ และนายประยร จรรยาวัช

ผู้ดำเนินการอภิปราย ดร. ธนู แสงศักดิ์

รางวัลชนะเลิศประกวดการ์ตูนโลก เมื่อปี ๑๙๗๐ และเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับรางวัลแมกไซไซในสาขาหนังสือพิมพ์ ท่านทั้งหมดจะมาพูดถึงบทบาทของสื่อมวลชน ในอันที่จะช่วยให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม และซื่อตรงได้อย่างไร และขณะนี้เป็นอย่างไรร ท่านแรกขอเชิญคุณประยรครับ

ประยร : ที่ผมจะพูดวันนี้อยากให้เป็นการปรับความเข้าใจในบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมสมรรถภาพของข้าราชการ ก่อนอื่นผมขอเรียนว่า โลกของข้าราชการกับโลกของหนังสือพิมพ์นั้นถ้าเปรียบก็จะเป็นคนละโลกกัน หนังสือพิมพ์นั้นมีระเบียบวินัยอยู่เฉพาะในขอบเขตของกฎหมาย และความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ กฎหมายที่ควบคุมหนังสือพิมพ์นั้นมีอยู่สองฉบับคือ พระราชบัญญัติการพิมพ์ และกฎหมายหมิ่นประมาท สำหรับการข้อกัณฑ์ต่อวิชาชีพนั้นคือ หน้าที่ในการสืบเสาะเอาสิ่ง

ทั้งหลายที่อยู่ในที่ลับมาเปิดเผย โดยไม่คำนึงว่าสิ่งนั้นจะเป็นการผิดมารยาทบางอย่างหรือไม่ ซึ่งบางครั้งก็ถูก บางครั้งก็อาจผิด แล้วแต่ว่าจะมองในแง่ใด เช่น การไปแอบถ่ายรูปภรรยาประธานาธิบดีเคนเนดี ซึ่งเปลือยกายอยู่ในบ้าน หรือคดี วอเตอร์เกต ก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้บางคนจะเสียหาย แต่ก็เป็นการสืบสาวเอาข้อเท็จจริงมาให้สาธารณชนได้ทราบ ในด้านเวลานั้นเวลาของหนังสือพิมพ์ก็ไม่เหมือนกับราชการ เช่น ดีสามอาจนั่งอยู่ที่สำนักงานพิมพ์ก็ได้ หรือตะวันตกดินจึงจะออกจากบ้าน งานเสร็จเมื่อไรก็กลับเมื่อนั้น แต่ข้าราชการมีระเบียบมีวินัย ไปทำงานสายไม่ได้ กลับก็ตรงเวลา ซึ่งถ้าผมเป็นข้าราชการไม่นานคงถูกไล่ออกเพราะผมไม่สามารถอยู่ในระเบียบวินัยได้ เพราะฉะนั้น โลกของหนังสือพิมพ์จึงต่างจากโลกของข้าราชการ

ผมขอเรียนอีกอย่างหนึ่งว่า ผม

มีความรู้สึกที่ว่า ข้าราชการ กลัวหนังสือพิมพ์มาก แต่นักหนังสือพิมพ์ ก็เช่นเดียวกับ ข้าราชการ คือย่อมจะมีทั้งคนดี และคนชั่วปะปนกัน และนักหนังสือพิมพ์ชั่วเท่านั้นที่ ช่มชู้ข้าราชการ นักหนังสือพิมพ์ที่ดีจะไม่ทำเช่นนั้นเลย ผมเคยเล่นงานนักหนังสือพิมพ์บางคน ซึ่งไปเบ่งกับข้าราชการทางใต้ แล้วยังเขียนไปลงในหนังสือพิมพ์อีก ซึ่งผมไม่ยอม และเห็นว่าเป็นการผิดมารยาทของหนังสือพิมพ์ จริงอยู่เคยมีนักหนังสือพิมพ์ที่เลวบางคน ไปแบล็กเมล์ อธิบดีบางคนจนเกิดความเสียหาย แต่นักหนังสือพิมพ์ที่ดี เขาก็ไม่ทำกัน แต่ก็ดูยากว่าคนไหนดีหรือไม่ดี เหมือนกับจะดูว่าใครเป็นคอมมิวนิสต์ ผมจึงอยากขอให้หาจุดพบกัน ระหว่าง ข้าราชการกับหนังสือพิมพ์ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพของทั้งสองฝ่าย

อนุ : คุณประยูรบอกว่า นักหนังสือพิมพ์ไม่มีระเบียบวินัยเหมือนข้าราชการ แต่ก็มีระเบียบในจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ และบอกว่าไม่ควรกลัวหนังสือพิมพ์ถ้าทำดี ผมอยากจะเรียนถามคุณหมอกกระแสดว่า มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประทับใจใน หนังสือพิมพ์ อย่างไร

บ้าง และมีแนวความคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์อย่างไร ขอเชิญครับ

กระแสด หนังสือพิมพ์มีส่วนในการทำงานของผมมาก โดยเฉพาะตั้งแต่ได้รับรางวัล หนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวและประวัติของผมมากมาย ทำให้มีผู้มารับบริการทางการแพทย์มากขึ้น จนเกิดปัญหาแทรกซ้อนขึ้น กล่าวคือ ประชาชนในระดับอำเภอ ยังขาดการศึกษา ทำให้ต้องพึ่งหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข่าว ซึ่งในบางครั้งก็นึกหวังจากข่าวมากเกินไป มีตัวอย่างคนไข้รายหนึ่ง อายุราว ๕๕-๖๐ ปี เป็นโรคมะเร็ง ทางโรงพยาบาลให้ยามารับประทานอยู่ที่บ้านก็ไม่ยอม จึงไปรักษาตามโรงพยาบาลอื่น ๆ อีก ได้ทราบข่าวผมจากหนังสือพิมพ์ก็เลยมาหาด้วยความรู้สึกว่าจะรักษาโรคมะเร็งได้ ได้มาแล้วให้ผมฟังถึงการไปรักษาตามโรงพยาบาลต่าง ๆ มีใครแนะนำว่าอย่างไรบ้าง ผมก็อดเทพไว้เพื่อเอาไปออกรายการวิทยุ แล้วผมก็เชิญแขกขึ้นเตียง ผมเปิดเทพฟังแก่กกระโดดลงมาจากเตียง นั่งยอง ๆ ยกมือไหว้ แล้วบอกว่า ไม่เคยเห็นหมอคนไหนตรวจโรคได้ละเอียด ออกมาเป็น

เสียง นี่แหละครับผลจากหนังสือพิมพ์
ที่ทำให้ผมเป็นหมอพิเศษขึ้นมา นอก
จากนี้ในการวางแผนครอบครัว มีการ
ใส่ห่วงคุมกำเนิด หนังสือพิมพ์และ
วิทยุออกข่าวว่า ใครไม่ยอมมีลูกให้
ไปหาหมอกระแสน ก็มีข่าวลือ อันเป็น
ผลแทรกซ้อนจากข่าวอีกว่า หากใส่ห่วง
หมอต้องทดลองก่อน เป็นต้น

สื่อมวลชนนั้น เป็นที่ยอมรับ
กันมาก เมื่อกล่าวถึงใครในทางไม่ดี
แล้วเป็นต้องเดือดร้อน มีนายอำเภอ
ท่านหนึ่ง ท่านได้สร้างศาลาพักร้อน
ด้วยเงินของท่านเอง เมื่อมีคำสั่งย้าย
ด่วน ก็อยากเอาศาลาของท่านไปด้วย
พอหนังสือพิมพ์ลงข่าวว่า นายอำเภอ
ไม่ย้ายแต่ตัว เอาศาลาหลวงไปด้วย
นายอำเภอเลยไม่ได้ทำงานเมืองทั้งเดือน
เพราะต้องไปหาหลักฐาน ว่าศาลานั้น
ซื้อด้วยเงินส่วนตัว จะเห็นว่า สื่อมวลชน
มีบทบาทต่อข้าราชการอย่างแน่นอน ทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม ถ้าให้การยอมรับและสนับสนุน ก็จะทำให้
เกิดความรับผิดชอบ ถ้าหากคำหนักทำให้เกิด
ความท้อถอย ดังนั้นถ้าหากข้าราชการทำดี
ก็ขอให้พูดเร็ว ๆ สักหน่อย ถ้าหากไม่ดี
หรือสงสัยว่าไม่ดี ก็ขอให้พูดช้า ๆ หน่อย
คิดก่อนหลายระลอก ก็จะเป็นผลดี

แก่ข้าราชการ จึงใคร่ขอฝากข้อคิดนี้
ไว้ด้วย

ธนุ คุณหมอกระแสนท่านเห็นว่า สื่อมวลชน
จะช่วยให้ข้าราชการ ที่ทำตัวไม่ดี สำนึก
ตัวขึ้นมาได้ ผมจึงขอเรียนถามคุณสนิท
เอกชัย ว่าท่านมีแนวความคิดแนว
ปฏิบัติตลอดจนอุดมคติอย่างไร เกี่ยวกับ
การทำงานของข้าราชการ และมีวิธีการ
อย่างไร ที่จะส่งเสริม ให้การทำงานของ
ข้าราชการมีประสิทธิภาพขึ้น

สนิท ท่านผู้มีเกียรติ ผมมีความรู้สึกว่าโลก
ของข้าราชการกับโลก ของหนังสือพิมพ์
เป็นคนละโลกเช่นเดียวกัน แต่เป็นโลก
ที่มีการติดต่อสัมพันธ์กัน อย่าง ใกล้ชิด
เพราะ ตลอดเวลาที่ผมทำงานหนังสือ
พิมพ์ ได้มีความสัมพันธ์กับข้าราชการ
เป็นอย่างมาก ข้าราชการมีบทบาทช่วย
เหลือในการทำหนังสือพิมพ์ เพราะข้อ
มูลก็ได้มาจากข้าราชการ เป็น ส่วนใหญ่
และข้าราชการก็มีความรักชาติเช่นเดียวกับ
คนในอาชีพอื่นเหมือนกัน ในทัศนะ
ของผมเห็นว่าข้าราชการซึ่งมีจำนวน ถึง
เจ็ดแสนคนนี่ เป็นขุมกำลังปัญญาอัน
สำคัญของประเทศ

สำหรับบทบาทของหนังสือพิมพ์ ใน
การส่งเสริมสมรรถภาพ ของข้าราชการ

นั่นท่านจะอ่านพบในหนังสือพิมพ์เสมอๆ ว่า ข้าราชการมิใช่ นายของประชาชนแต่เป็นลูกน้อง หรือผู้รับใช้ของประชาชน จึงอยากให้ข้าราชการได้ตระหนักถึงฐานะของตน การมีฐานะเป็นผู้รับใช้ประชาชนทำให้ข้าราชการต้องปรับปรุงตัวเอง เช่นเดียวกับคนทำงานในหน่วยงานของเอกชน ถ้าไม่มีประสิทธิภาพก็อาจถูกปลดออกจากหน้าที่ได้ การปรับปรุงสมรรถภาพของข้าราชการ จึงอยู่ที่ตัวของข้าราชการเอง สำหรับสื่อมวลชนนั้น มีหน้าที่แสวงหาความเป็นธรรมและสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม โดยเหตุที่ในสังคมเราบทบาทของข้าราชการมีอยู่เป็นอันมาก สื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทในการสร้างความเป็นธรรมในหมู่ข้าราชการด้วยกัน มิให้มีการเหลื่อมล้ำกัน มิให้มีช่องว่างเกิดขึ้น พยายามสร้างสรรค์ให้ข้าราชการทุกตำแหน่งมีรายได้ที่เปิดเผยและชอบธรรม รวมทั้งการเปิดเผยแก่ที่ทุกชีวิตต่างๆ ซึ่งการสร้างความเป็นธรรมในข้าราชการดังกล่าวก็จะเป็นทางหนึ่งที่ส่งเสริมสมรรถภาพของข้าราชการ อีกประการหนึ่งก็คือ การส่งเสริมสนับสนุนข้าราชการที่ทำดีก็เป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจ ซึ่งจะทำให้ข้าราชการมีความขยันในการทำงาน ซึ่งก็จะเป็นการส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการได้

อีกทางหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ข้าราชการเป็นขุมกำลังปัญญาที่สำคัญ การแก้ปัญหาต่างๆ จึงควรทำด้วยตัวเอง สื่อมวลชนจะช่วยให้ในด้านการส่งเสริมโดยการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น ถ้าข้าราชการผู้ใดเป็นสาเหตุของความยุติธรรม สื่อมวลชนก็จะช่วยขจัดให้เพราะความเป็นธรรมในข้าราชการ คือความเป็นธรรมในประชาชนนั่นเอง

ธน

คุณ สนิท ได้ให้ข้อคิดอันสำคัญในการปรับปรุงสมรรถภาพโดยการสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในข้าราชการ ต่อไปขอเชิญคุณอุทธรณ์ พลกุล ครับ

อุทธรณ์

ผมมีความเห็นว่าข้าราชการ กับหนังสือพิมพ์นั้นอยู่โลกเดียวกัน เพราะมีความเกี่ยวข้องกัน เราจะเห็นว่า ก่อนที่เราจะมีประชาธิปไตยนั้น รัฐบาลถือว่าข้าราชการเป็นใหญ่ ดังนั้นบ้านเมืองจะอยู่เย็นเป็นสุขได้ โดยมีองค์พระมหากษัตริย์ที่ทรงทศพิธราชธรรม เพราะหนังสือพิมพ์ไม่อาจพูดอะไรได้เต็มที่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองไม่ว่ารัฐบาลจะเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ก็ตาม รัฐบาลก็จะบอกเสมอว่า จะสนองตอบความต้องการของประชาชน โดยมีข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่

กำหนด ซึ่งรัฐบาลจะรู้ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ก็โดยสื่อมวลชน แต่สื่อมวลชนนั้นถึงแม้จะมีจริยธรรม และกฎหมายควบคุมอยู่ก็ตาม แต่วงการหนังสือพิมพ์ก็ย่อมต้องมีทศและชั่ว ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์พวกขบวนการ ก็มีได้หมายความว่าจะถูกต้อนไปทั้งหมด การเสนอข่าวบางครั้งก็ถูกต้องเพราะได้ข่าวมาถูก บางครั้งได้ข่าวมาไม่ถูกทำให้เสียหาย ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นต่อข้าราชการ ก็ย่อมมีสิทธิแก้ไขได้ เพราะหนังสือพิมพ์มิได้มีเจตนาทำลายล้างเป็นแต่ต้องการรับใช้ประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย และสนับสนุนคนดี ซึ่งข้าราชการเป็นประชาชนคนหนึ่งนั่นเอง แต่บางครั้งการเสนอข่าวก็ทำให้เกิดผลที่ไม่ดีเป็นผู้อ่านที่ขาดวิจารณญาณที่ดี เช่นหนังสือพิมพ์ลงข่าวว่า มีผู้บอกว่าการน้ำเน่า เพราะกรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่ได้ตรวจบ่อกักน้ำเสีย โดยเคร่งครัด ทำให้บ่อพังลงมา เมื่อกรมโรงงานฯ อ่านพบก็ว่าหนังสือพิมพ์ลงข่าวผิดซึ่งไม่จริงเพราะข่าวว่ามีคนบอก แต่ความจริงจะถูกต้อนหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะหนังสือพิมพ์ก็เหมือนไปถ่ายภาพมา ซึ่งบางครั้งมันก็ผิด ส่วนความเห็นของหนังสือพิมพ์จะเป็นอย่างไรนั้น อยู่ที่คอลัมน์ ความเห็น โดยเฉพาะ บทบรรณาธิการ

สำหรับบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการบริหารราชการนั้น จากประสบการณ์และพฤติกรรมต่าง ๆ พอจะสรุปได้ดังนี้

๑. เป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ซึ่งหมายความถึงข้าราชการที่เป็นกลไกของรัฐบาลด้วย

๒. เป็นผู้ระวังกษัตริย์ผลประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองประเทศ

๓. เป็นสื่อแห่งความรู้ในการพัฒนาประเทศ

ความสัมพันธ์ ระหว่าง หนังสือพิมพ์กับข้าราชการนั้น ปัจจุบันมีมากขึ้น โดยจะเห็นได้จากส่วน ราชการต่าง ๆ มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความร่วมมือกับหนังสือพิมพ์ ทำหน้าที่รับฟังข่าว และแลกเปลี่ยนความเห็นให้ประชาชนได้ทราบโดยผ่านหนังสือพิมพ์ ซึ่งต่างฝ่ายก็จำเป็นต้องพึ่งซึ่งกันและกันอยู่

ธน

คุณอุทธรณ์ได้สรุป ถึงบทบาทของสื่อมวลชนไว้ ๓ ประการ และหนังสือพิมพ์กับราชการ ต้องมีความสัมพันธ์กันเพื่อวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือรับใช้ประชาชน แต่ข้อบกพร่องในความ

สัมพันธ์ก็มีอยู่บ้าง ซึ่งจะได้พูดกันต่อไป ในบางครั้งข่าวในหนังสือ ซึ่งพยายาม ถ่ายทอดอย่างตรงไปตรงมา แต่ก็อาจ ทำให้คนมีกำลังใจ หรือหมดกำลังใจได้ ท่านรองศาสตราจารย์เต็มศิริ บุญยสิทธิ์ ในฐานะที่เป็นข้าราชการผู้หนึ่ง คิดว่า หนังสือพิมพ์หรือ สื่อมวลชน ให้กำลังใจ หรือทำลายกำลังใจในลักษณะใด

เต็มศิริ สื่อมวลชนนั้นมีหลายอย่าง ทั้ง

หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แต่ที่เชื่อถือได้นั้นก็มีแต่เพียงหนังสือพิมพ์เท่านั้น สำหรับ วิทยุ และโทรทัศน์นั้น สมัยหนึ่งเป็นกระบอกเสียง ของรัฐบาล ข่าวเชื่อไม่ได้ บิดเบือนความจริงมาก เพราะบางกรมทำงานน้อย กลายเป็น ทำงานมาก เพราะได้ออกโทรทัศน์ บ่อย จึงไม่ค่อยน่าเชื่อถือ

ข้าราชการนั้นมีจำนวน มาก ถึง เจ็ดแสนคน แต่สำนักหนังสือพิมพ์ซึ่ง มีจำนวนพันไม่ได้ เพราะหนังสือพิมพ์ ทำให้ข้าราชการบางพวกไม่ละเทะ ไม่ ทำชั่วตามใจ มีตัวอย่างจากการประชุม ครุใหญ่ทั่วประเทศคราวหนึ่ง มีท่าน ผู้ใหญ่ท่านหนึ่งบอกว่า บัญชีเงินนั้น ทำให้ดี เพราะถ้าเกิดมีเรื่องราวลง หนังสือพิมพ์แล้วจะช่วยกันไม่ได้ แสดง ให้เห็นว่ากลัวหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็น ความกลัวที่มี ประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ

แต่ไม่มีใครกลัว วิทยุ หรือ โทรทัศน์เลย ดังนั้นอาชีพนักหนังสือพิมพ์ จึงเป็น อาชีพที่มีเกียรติ โดยเฉพาะกว่าจะได้ เต้าขึ้นมา อยู่ใน ระดับแนว หน้าแล้วจะ ต้องมีสมรรถภาพและประสิทธิภาพเป็น

อย่างยิ่ง และหนังสือพิมพ์จะได้รับความ สำเร็จได้นั้นประชาชนก็เป็นผู้ตัดสิน ซึ่ง ก็จะต้องตัดสินโดยเห็นแก่ตัวคือทำประ โยชน์ให้เขา ซึ่งเป็นความแตกต่าง ระหว่างนักหนังสือพิมพ์กับข้าราชการ เพราะข้าราชการบางคนเป็นถึงรัฐมนตรี ยังไม่รู้เลยว่าขึ้นไปได้ด้วยอะไร นอก จากนี้นักหนังสือพิมพ์ เป็นอาชีพที่มี ความเป็นตัวเอง อะไรดีเห็นว่าคุณต้อง ก็ทำได้เลย และถึงแม้จะเสี่ยงอันตราย หนังสือพิมพ์ก็ทำ ดังนั้นการที่สังคม ยังไม่เลวเท่าที่ควรจะเลวนั้น เราเป็น หนังสือพิมพ์มาก แต่ข้าราชการนั้น แม้จะเห็นว่าคน ๆ นี้ไม่ดี ก็ยังทำอะไร ไม่ได้

หนังสือพิมพ์เป็น สิ่งที่มีอิทธิพล มาก เช่นตอนที่เลือกสมัชชามีสมาชิก จากบักซ์ได้ เข้ามาถามว่าคุณนายชื่อ เต็มศิริ ใช่ไหม ผมไม่เคยเห็น ไม่เคยรู้จักคุณนายเลย แต่พบในหน้าหนังสือ

พิมพ์หลายหน ผมว่าคนที่หนังสือพิมพ์ลงนั้นเป็นคนดีผมจะเลือกคุณนาย โดยไม่ต้องการเสียดของของคุณนายเลย หรืออย่างสมัยก่อนนี้ สีห้าปีคุณนายผู้ว่าฯ ไม่เคยเอาของไปแจกประชาชนเลย พอเห็นรูปคนอื่นลงหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ ก็เลยเอาอย่างกัน หรือที่คุณนายคุณหญิงทำหน้าที่ สังกมสงเคราะห์ ก็เพราะอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ ถ้ามีบางสมาคมจะแจกของแก่ประชาชน ต้องไปซื้อของมาเพิ่มเพราะหนังสือพิมพ์จะมาถ่ายรูป ผลก็คือเป็นประโยชน์แก่คนจน นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังมีประโยชน์ต่อสุขภาพจิตของคนเป็นอย่างมาก เช่นเรารู้ว่าในระดับสูงๆ มีใครบ้างที่โกง แต่ก็ทำอะไรเขาไม่ได้ เมื่อได้อ่านหนังสือพิมพ์คอยค่อนแคะให้ความเครียดก็ผ่อนคลายไปได้มาก ถ้าไม่มีหนังสือพิมพ์รัฐบาลอาจต้องเสียเงินสร้างโรงพยาบาลประสาทมากขึ้นอีกหลายเท่า

ธน

สรุปแล้วอาจารย์เต็มสิริ ว่าสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลมาก ข้าราชการไม่กล้าทำอะไรที่ไม่ดีก็เพราะหนังสือพิมพ์ เมื่อสื่อมวลชนมีความสำคัญเช่นนี้แล้ว ก็ควรพิจารณาว่าสื่อมวลชน ควรปฏิบัติ

อย่างไร ขอเชิญคุณประยูรให้ความเห็นว่าในฐานะนักหนังสือพิมพ์ ควรจะทำอย่างไรและควรจะร่วมมือกันอย่างไร

ประยูร เป็นข้าราชการนอกจากจะมีระเบียบวินัย มีระเบียบข้าราชการพลเรือน มีผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น แล้วยังมีนักการเมืองผู้มีอำนาจเห็นออก ข้าราชการทุกยุคทุกสมัยจึงต้องทำงานด้วยความเอาใจใส่ จะมีข้าราชการที่เป็นตัวของตัวเองก็ต้องทำไม่รู้ไม่ชี้ ข้าราชการนอกจากเงินเดือนจะน้อยแล้วยังมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้ควบคุมอยู่อีก ซึ่งจะเห็นได้ว่าสิ่งที่ข้าราชการต้องการก็คือขวัญ เพราะถ้ามีขวัญดีแล้วก็จะทำงานไม่เหน็ดเหนื่อย ถึงแม้เงินเดือนจะน้อยก็ตาม ทางที่ข้าราชการจะได้มีขวัญดีนั้นทางหนึ่งก็มาจากหนังสือพิมพ์ แต่จะให้ข้าราชการใกล้ชิดกับนักหนังสือพิมพ์มากนักก็จะถูกเจ้านายเพ่งเล็งว่า เอาความลับของทางราชการไปเปิดเผย ดังนั้นการจะส่งเสริมขวัญของข้าราชการโดยนักหนังสือพิมพ์นั้นทางหนึ่งที่ผมเห็นว่าจะเป็นไปได้ก็คือ ก.พ. ออกหนังสือพิมพ์สักฉบับหนึ่ง แล้วเล่นงานอย่างไม่ไว้หน้า จะช่วยให้ข้าราชการมีความอบอุ่นได้ดี แต่ข้อเสียประการหนึ่งก็คือ หนังสือพิมพ์ ของส่วนราชการ มักจะเป็นหนังสือพิมพ์ก๊อโล สำหรับในส่วนตัวผม

นั้น มีอะไรจะช่วยให้ช่วยสื่อสารกันดี
ร่วมมือ และก็ได้ทำอยู่เสมอ ซึ่งก็มีทั้ง
ดีและชม ทั้งนี้เพราะจะช่วยด้านขวัญ
ของข้าราชการได้ทางหนึ่ง และผมก็
อยากจะฝากไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า ทำอย่างไร
ข้าราชการจึงจะมีขวัญที่ดี

อนุ ขวัญที่ข้าราชการได้รับคือการเสนอ
ข่าวอย่างตรงไปตรงมา สิ่งที่ข้าราชการ
จะร่วมมือกับหนังสือพิมพ์ได้ก็คือการตั้ง
ใจทำงานให้ดี ซึ่งก็จะเป็นการช่วยจัด
คนไม่ดีให้ออกจากวงราชการได้

กระแฉ ตามที่มีผู้กล่าวว่าหนังสือพิมพ์ลงข่าว
เกี่ยวกับกามารมณ์มากเกินไปนั้น ผม
เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่ควรขาดเรื่อง
ดังกล่าว เพราะเรื่องเซกส์นั้นเป็นเรื่อง
ของทุกคน ปัจจุบันเราก็มีเรื่องหนัก
สมองกันอยู่แล้วมากมายอยู่แล้ว นอกจาก
นี้ชาวบ้านปัจจุบันก็ชอบเรื่องเซกส์ การ
ลงข่าวดังกล่าว จึงเป็นการสนองความ
ต้องการของประชาชน

หนังสือพิมพ์นั้นมีอิทธิพลต่อการทำงาน
ของข้าราชการมาก แต่บางครั้ง
ทั้ง ๆ ที่หนังสือพิมพ์ต้องการจะรักษา
ความยุติธรรม แต่จะเป็นเพราะความผิด
พลาดหรืออย่างไรก็แล้วแต่ ทำให้เกิด
ความรู้สึกว่าไม่ยุติธรรม อย่างที่ผมเคย
พบคือมีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่จากกรุงเทพ

ออกจากกรุงเทพออกไปต่างจังหวัด ทำ
งานกันยังไม่ทันถึงเดือน ได้ถ่ายรูปลง
หนังสือพิมพ์สามสี่ครั้งแล้ว คล้าย ๆ กับ
ว่าเป็นผู้ที่เสียสละเหลือเกิน แต่ข้าราชการ
ที่ทำงานอยู่ที่นั่นมาเป็นปี ๆ ยังไม่
เคยได้ลงหนังสือพิมพ์เลยสักครั้งเดียว ที่
ว่านี่มิใช่เป็นความผิดของใคร นอกจาก
จะเรียนว่าเป็นอิทธิพลอย่างหนึ่ง ของสื่อ
มวลชนที่มีผลต่อจิตใจของคนทำงานมาก
ด้วยเหตุนี้ผมจึงทำหนังสือพิมพ์บ้างเป็น
ข่าวสารศูนย์อนามัยแม่และเด็ก มีข่าว
และคอลัมน์พูดถึงบุคคลสำคัญต่าง ๆ
แนะนำบุคคลสำคัญ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่
บ้านซึ่งก็ทำให้เขารู้สึกพอใจ ซึ่งแสดง
ให้เห็นว่าข่าวสารหรือสื่อมวลชน มีอิทธิ
พลต่อประสิทธิภาพของข้าราชการ ดัง
นั้นหากว่าการใดก็ตามหนังสือพิมพ์จะ
ใช้ดุลยพินิจทำตามอุดมคติของตนก็เป็น
การสมควร

อนุ คุณหมอกกระแสะสนับสนุนที่ให้หนังสือ
พิมพ์เขียนอะไร ๆ ที่อ่านแล้วสบาย
ใจ โดยเฉพาะเรื่องเซกส์ และเห็นว่า
การลงข่าวเป็นการส่งเสริมขวัญ ไว้อย่าง
หนึ่ง แต่ก็อาจทำให้ขวัญเสียได้เช่น
เดียวกัน ต่อไปขอเชิญ คุณสนิท เอก
ชัย ได้ชี้แจงถึงการจะรักษาอุดมคติไว้
อย่างไร

สนิท

เท่าที่พูดมาถึงอิทธิพล บทบาท และ ความสำคัญ ของหนังสือพิมพ์แล้ว จะเห็นว่า ข้าราชการกับหนังสือพิมพ์คงจะร่วมมือกันได้ สำหรับด้านการลงข่าว ในหน้าหนังสือพิมพ์นั้น เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นกระจกเงาของสังคม การเสนอข่าวต่างๆ ซึ่งเป็นไปตามความเป็นจริงของสังคมในขณะนั้น เช่นเมื่อสองสามปีก่อน จะเห็นว่าหนังสือพิมพ์รายวันหน้าแรกจะเป็นข่าวเกี่ยวกับชู้สาว ดารา หรือกามารมณ์เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ เพราะสภาพสังคม ในขณะนั้น มีการปกครองแบบเผด็จการ เมื่อความคิดถูกบีบคั้น ในทางก้านการเมืองแล้ว ก็ขอมไปแสดงออกในทางอื่น ดังนั้น การที่หนังสือพิมพ์เสนอข่าว ในลักษณะนั้น ซึ่งไม่ใช่ความผิดของหนังสือพิมพ์ แต่ควรเป็นความผิดของสังคมมากกว่า แต่ปัจจุบันสภาพสังคมของบ้านเมืองเราเปลี่ยนแปลงไปแล้ว มีสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น จึงไม่ค่อยมีข่าวเกี่ยวกับกามารมณ์ในหน้าแรก และที่นายแพทย์กระแสด์ อยากให้มีเรื่องเกี่ยวกับกามารมณ์นั้น คงจะทำได้ในด้านวิชาการเท่านั้น

สำหรับในประเด็นที่ว่าหนังสือพิมพ์ จะร่วมมือกับข้าราชการ เพื่อประ-

เทศชาติอย่างไรถึงจะได้ผลนั้น ผมมีความเห็นว่าระบบราชการปัจจุบันยังคงเช่นเดียวกับเมื่อ ๘๗ ปีก่อน คือยังเชื่องช้าเหมือนเดิม ที่เป็นคั้งนี้ไม่ใช่เกิดจากตัวข้าราชการ แต่เป็นเพราะระบบราชการ จะเห็นว่าข้าราชการทั่วประเทศไม่ทราบว่ามีวัตถุประสงค์ในการทำงานเพื่ออะไร เพื่อตัวเองหรือเพื่อชาติ ซึ่งถ้างานใดไม่มีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัดแล้ว ผู้ทำงานก็จะต่างคนต่างทำ เข้าซามเย็นซามอะไร ทำนองนี้ ดังนั้นข้อสำคัญจึงอยู่ที่ว่าต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานให้แน่ชัด ให้ทุกคนตั้งแต่อธิบติถึงการโรงรู้ว่า เขาทำไปเพื่อชาติไม่ใช่เพื่อตัวเอง และการแก้ไขระบบ ราชการนั้น ข้าราชการทุกคนก็ต้องร่วมมือช่วยกันแก้ไขมิใช่ปล่อยให้หนังสือพิมพ์อย่างเดียว

อีกประการหนึ่งผมสังเกตว่าระบบราชการนั้น ไม่มีการแบ่งสายการบังคับบัญชาแน่ชัดว่า อะไรเป็นงานหลัก หรืองานประกอบ ถ้าข้าราชการได้ช่วยกันวางหลักเกณฑ์ขึ้นแล้ว ประเทศชาติ ของเราก้าวหน้า การปกครองการบริหารราชการเท่าที่ผมเห็นในต่างประเทศอย่างน้อยที่สุดต้องแบ่งงานออกเป็น ๓ อย่าง คืองานวิชาการและวางแผน งานปฏิบัติการ และงานบริหาร

นอกจากนี้จากการติดต่อกับราชการ มาประมาณสามสัปดาห์ ผมสังเกตเห็นว่า ระเบียบปฏิบัติของราชการนั้นไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่นบางครั้งบอกระเบียบ ห้ามไว้ทำไม่ได้ บางครั้งบอกว่าไม่มี ระเบียบกำหนดไว้ทำไม่ได้ ข้าราชการ เลยไม่ต้องทำอะไร ระเบียบเหล่านี้ผมคิดว่าทาง ก.พ. คงจะแก้ไขได้

อีกประการหนึ่ง เพื่อเป็นการ สร้างความเป็นธรรมแก่สังคม ถ้ามี ข้าราชการคนใดทุจริต คอร์รัปชัน ช่วยส่งหลักฐานให้ผมด้วย เพราะว่าเป็นการทุจริต เงินภาษี ของ ท่านนั่นเอง เพราะปัจจุบันข้าราชการก็เสียภาษีแล้ว

คุณสนิทอยากจะให้ แก้ไข ในเรื่อง ระบบและระเบียบของราชการ ซึ่งก็คง แก้ไขได้ เพราะเราสร้างระเบียบขึ้นเอง และการแก้ไขนั้น หนังสือพิมพ์ก็คง ช่วยได้บ้าง โดยการเปิดเผยผู้ทำชั่ว แก้ไขสิ่งที่บกพร่อง รวมทั้งการติและ กระตุ้นให้ทำงานเป็นต้น ต่อไปขอเชิญ คุณอุทธรณ์ครับ

อุทธรณ์ บทบาทของสื่อมวลชนที่จะให้ความ ร่วมมือกับข้าราชการนั้น ยังมีอุปสรรค ๓ ประการคือ ประการแรกได้แก่ อำนาจทางการเมือง ซึ่งเข้าไปก้าวก่าย ข้าราชการประจำ และข้าราชการ อก

ก็มัก ใช้การ เมือง เป็น ทาง ไปสู่อำนาจ กลายเป็นข้าราชการมีปลอกคอ ซึ่งทำ ให้เกิดความระส่ำระสาย เมื่อฝ่ายการ เมืองเข้ามาวุ่นวายต่อข้าราชการประจำ ทำให้การแสดงออกที่ดีต่อสังคม โดย ข้าราชการทำได้ไม่เต็มที่ ซึ่งในระบอบ ประชาธิปไตย นักการเมืองจะทำหน้าที่ แต่ในเรื่องนโยบายเท่านั้น ปัจจุบันนี้ ถึงแม้จะเริ่มเป็นประชาธิปไตยก็จริง แต่ ก็ยัง คงมี ข้าราชการ ประจำไปเป็น รัฐมนตรี และสมาชิกสภานิติบัญญัติอยู่ ซึ่งเมื่อมีรัฐธรรมนูญ มีการเลือกตั้ง แล้วก็ควรแยกข้าราชการประจำออกจาก การเมืองโดยเด็ดขาด

ประการที่สองคือ อำนาจการเดิน ขบวนของนักศึกษา ซึ่งการเดินควรเดิน ด้วยนโยบายทางการเมือง แต่การเดิน ให้ข้าราชการออกเท่าที่เป็นอยู่ ทำให้ ขวัญของข้าราชการเสียไป โดยเฉพาะ ต่างจังหวัด ซึ่งขณะนี้ผู้มีอำนาจของบ้าน เมืองควรรุดกันให้เข้าใจ

สำหรับรายได้ ของข้าราชการนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับเอกชนแล้วน้อยกว่า มาก ได้มีผู้เสนอความเห็น ว่า ข้าราชการควรมีองค์การสงเคราะห์เกี่ยวกับ บัญชีโดยใช้เงินสะสมส่วนหนึ่งทำ

ในด้านบทบาทของหนังสือพิมพ์นั้น มิใช่แต่จะจ้องจับคนผิดมาลงโทษ แต่หนังสือพิมพ์ก็จะคุ้มครองคนบริสุทธิ์ให้ได้รับความยุติธรรมด้วย. เช่นเรากำลังสอบสวนและดำเนินการให้ผู้ต้องหาทุจริตการเกณฑ์ทหารในรัฐบาลชุดก่อน ได้รับการปลดปล่อย เพราะเขาไม่ได้ทำผิด จึงขอยืนยันว่าอย่าเป็นห่วงเกี่ยวกับหน้าที่บทบาทของหนังสือพิมพ์ยุคปัจจุบัน

ธน

คุณอุทธรณ์ว่าการเมืองก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ข้าราชการประจำควรแยกออกจากการเมือง เพื่อจะได้สร้างความเป็นธรรมให้ข้าราชการอย่างเต็มที่

เต็มสิริ

ที่คุณอุทธรณ์ว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ก.พ. มาก เพราะข้าราชการไม่ดี งานของราชการบกพร่อง ผลเสียก็มาตกอยู่ที่ ก.พ. เช่น การจัดระดับความสำคัญของแต่ละกระทรวง ไม่สอดคล้องกับสถานะการณ์ ความสำคัญของแต่ละกองควรทำอย่างไรจึงจะเที่ยงธรรม ทำไมงานจึงซ้อนกัน ซึ่งก็เป็นความรับผิดชอบของ ก.พ. ควรกำจัดข้าราชการคอร์รัปชัน การปลดถ่ายข้าราชการไร้สมรรถภาพ เป็นสิ่งที่ควร

ทำแต่ใครจะเป็นคนทำ เพราะในสายตาข้าราชการโดยทั่วไปยังเห็นว่า พวกเขาไม่ได้รับความยุติธรรม ดังนั้นถ้ามีการเดินขบวนของข้าราชการแล้ว ก็คงจะต้องเดินมาที่ ก.พ. ซึ่งเราจะต้องเปลี่ยนแปลงโฉมเดิมให้เกิดความเป็นธรรม

สำหรับบทบาทของสื่อมวลชน

ในการสนับสนุนข้าราชการนั้น แบ่งออกได้เป็นสองทางคือ ทางบวก ซึ่งได้แก่การสนับสนุนคนดี และทางลบ ได้แก่การเปิดโปงคนชั่ว ซึ่งหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมคนดี คั้นหาคนดีควรเป็นหน้าที่ของสมาคมนี้ แต่ก็ไม่ค่อยได้ทำ เช่นคนไทยที่ได้รับรางวัลแมกไซไซ ควรทำเป็นหนังสือประวัติออกมา นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ ยังเป็นดาราที่สะท้อนให้เห็นปัญหาสังคมไทยได้ ซึ่งไม่มีในดาราใด ควรที่นักบริหารจะต้องศึกษา และนำมาใช้ประโยชน์

ธน

อาจารย์เต็มสิริ เห็นว่าหนังสือพิมพ์เป็นดารา เป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น

ผมขอขอบพระคุณท่านผู้ร่วมอภิปราย ที่ได้สละเวลามาร่วมกับสมาคมนักบริหารงานบุคคล และสำนักงาน ก.พ. ขอขอบคุณอีกครั้ง

การอภิปราย: ปัญหาคนล้นงานในราชการ

ผู้ร่วมอภิปราย	- คุณหญิง อัมพร มีชัย นาย นิคม จันทวิตร ดร. เฉลิมชัย วสันนที น.อ. สพรพรรณ ลีตะจิตร นายบีเคอร์ แบร์แรท	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมแรงงาน นิติกรพิเศษ กรมบัญชีกลาง ผู้อำนวยการฝ่ายพนักงานสัมพันธ์ บริษัทเอสโซ่ แอสเซนคาร์ค ที่ปรึกษาคำนับคณบดี สำนักงาน ร.พ.ช. หัวหน้ากองวิชาการ สำนักงาน ก.พ.
ผู้ดำเนินการอภิปราย	- ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์	

อาทิตย์: ปัญหาที่นับเป็นปัญหาที่กล่าวขวัญกันทั่วไปอย่างมากคือ เรื่องคนล้นงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตก เหมือนกับรังกินน้ำ ถ้ามองไกล ๆ เห็นชัด แต่พอเข้าไปใกล้ ๆ กลับมองไม่เห็น ก่อนที่จะนำเข้าสู่ปัญหา อยากจะเสนอตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ เพราะเมื่อพูดเรื่องปัญหาคนล้นงาน ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าล้นหรือไม่ จำนวนที่ล้นมีเท่าใด โดยเปรียบเทียบอะไร เราอาจเปรียบเทียบได้จากจุด ๒ จุด คือ จำนวนคนที่เพิ่ม กับงบประมาณค่าใช้จ่าย มีสัดส่วนเป็นอย่างไรกัน การเพิ่มของจำนวนคนกับงบประมาณเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ประชากร ที่เป็นผลรวมของงานราชการและเอกชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๕ เรามีข้าราชการทุกประเภทยกเว้นทหารกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีประมาณ ๕๑๘, ๘๑๖ คน ถ้าย้อนกลับไปปี พ.ศ. ๒๕๑๑ มีข้าราชการประมาณ ๔๑๗, ๓๓๘ คน ในช่วง ๔ ปี เรามีคนเพิ่ม ๑๐๑, ๔๗๘ คน คิดเป็น ๒๔.๓๔% เฉลี่ยปีละ ๕% หันมาพิจารณาค่าตอบแทน ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ มีจำนวน

๔๕๗๕ ล้านบาท เป็น ๖๕๙๘.๖ ล้านบาทในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือเพิ่มขึ้น ๒๐๒๓.๖ ล้านบาท หรือ ๔๔.๒๒% จะเห็นได้ว่าคนเพิ่มประมาณ ๒๕% เงินเพิ่ม ๔๔% จากงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด อาจมองไม่ออก จึงอยากเทียบตัวเลขอัตราสัดส่วนค่าตอบแทนกับงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดว่า เป็นอย่างไร โดยประมาณ แล้วค่าตอบแทน คิดเป็น ๔๐% ของรายจ่ายทั้งหมด ซึ่งสูงมากเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์รวมแห่งชาติ จากปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เราเพิ่มขึ้น ๒๗.๕๙% Gross Domestic Product เพิ่มขึ้น ๒๔.๓๓% งบประมาณค่าตอบแทนเพิ่มถึง ๔๔% เป็นตัวเลขพื้นฐานเพื่อให้เห็นภาพได้บ้าง จะตัดสินใจได้หรือไม่ว่าล้นหรือไม่ล้น อาการที่ยกมาแสดงว่าคนล้นงาน มักดูจากข้าราชการที่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์บ้าง จับกลุ่มกันบ้าง แล้วสรุปว่ามีคนล้นงาน อยากทราบทัศนะของท่านที่มีต่อปัญหานี้

อัมพร : จะขออนุญาตไม่อภิปรายในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ขออภิปรายในฐานะผู้ร่วมชาติ ตลอดเวลาที่รับราชการมา ๒๖ ปี มีเสียงพูดกันว่าคนล้นงานอยู่เสมอ ควรจะมีหน่วยงานทำการวิจัยเรื่องนี้ว่า จำนวน

คนกับงานได้สัดส่วนเพียงไร เรื่องสำรวจไม่ยาก แต่วิจัยให้ทราบข้อเท็จจริงเป็นเรื่องลำบาก แต่เท่าที่สังเกตในบางจุดมีคนมากกว่างาน บางจุดมีงานมากกว่าคน และถ้าสังเกตให้ดีแล้วจะรู้สึกว่าจุดที่มีคนมากกว่างาน อาจมากกว่าจุดที่มีงานมากกว่าคน ในขณะที่เรากำลังปรับปรุงงาน สิ่งที่เราต้องการก็คือให้เกิดความต่อเนื่องในระบบราชการ โดยจัดบุคคลเข้าไปทำงานให้ถูกต้อง จึงมีปัญหานานาประการ

๑. เป็นเวลาหลายปีแล้วที่มักได้ยินประโยคที่ว่า นโยบายเหนือเหตุผล แนวความคิดนี้ทำให้เกิดการขาดความต่อเนื่องในระบบราชการของเรา ผู้บังคับบัญชา รู้สึกไม่มั่นคงที่จะแบ่งงาน หรือโยกย้ายคนที่ล้นงานจากหน่วยงานหนึ่งไปยังหน่วยงานที่ขาดคน

๒. ระบบสังคมเรายังมีความเกรงใจกันอยู่มาก ความเกรงใจเป็นของดี แต่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเกรงใจเป็นอุปสรรคอันสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในเรื่องการฝากคนเข้าทำงาน คนที่ผู้ใหญ่ฝากเข้าทำงานไม่ใช่จะทำงานไม่ดี แต่ไม่เหมาะสมกับงานที่เข้าไปทำ ความเกรงใจไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดการขาดความต่อเนื่องในการบริหารงาน

บุคคลเท่านั้น ยังก่อให้เกิดปัญหาใหญ่ๆ ตามมา คือ เมื่อทำงานไม่ได้ผล ก็ไม่มีใครกล้าไปบอกหัวหน้างานให้ปรับปรุง มักใช้วิธีตั้งหน่วยงานใหม่ ซ้อน ขึ้นมาทำงานเหมือนหน่วยงานเดิม เป็นสาเหตุให้คนล่นงาน สิ่งเหล่านี้เป็นการสังเกตุเท่านั้น แต่ก็ได้พยายามสังเกตุให้ใกล้เคียงที่สุด อาจจะไม่ถูกก็ได้

อาทิตย์: คุณหญิงอัมพร มีความเห็นว่าคนล่นงานมีจริง สาเหตุประการแรกเนื่องจากนโยบายอยู่เหนือเหตุผล ผมก็เห็นด้วย แต่มันอาจจะเป็นอย่างนี้ก็ได้ คือ เผอิญเหตุผลที่เราเอามาอ้างประกอบนโยบาย มิใช่เหตุผลที่ควรเอามาอ้าง เป็นเหตุผลที่ไม่น่ายอมรับ ประการที่สองมาจากงานซ้อน หน่วยเดิมที่มีอยู่แล้ว ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดพลังที่หมุ่นไม่ทันเหตุการณ์ ขอฟ่านไปยังทำนอชบตีกรรมแรงงาน คุณนิคม จันทรวีฑูร

นิคม: ปัญหาที่ควรมองในระดับชาติ ถ้ามองในระดับชาติแล้วคนยังไม่ล่นงาน โดยมองจากตัวเลข ๒ ตัว คือ อัตราการเพิ่มของประชากร ซึ่งมีอัตราการเพิ่มปีละ ๓% ตลอดมา แนวโน้มนี้จะมีเรื่อย ๆ ไปตลอดระยะเวลา ๑๐ ปี และตัวเลขรายได้ประชาชาติ จากความเจริญเติบโต

ทางเศรษฐกิจในรอบทศวรรษ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณปีละ ๗-๘% ถ้าเอาตัวเลขของ ดร. อาทิตย์ เป็นหลักก็หมายความว่า ๕ ปีที่แล้ว อัตราการเจริญเติบโตของเรามีประมาณ ๔๐% (๗×๕=๔๐%) ดร. อาทิตย์บอกว่า ในช่วงระยะเวลาเดียวกันข้าราชการเพิ่ม ๒๕% ถ้ามองระดับชาติ ผมเห็นว่าข้าราชการปัจจุบันยังไม่มากเกินไป เหตุผลสำคัญอีกประการคือ การใช้จ่ายของทางราชการเป็นส่วนหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และข้าราชการจำนวน ไม่น้อยที่ทำหน้าที่ในแหล่งผลิตที่สำคัญของประเทศโดยเฉพาะในชนบท เราจำเป็นต้องเร่งผลิตเพื่อรับกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น อัตราเจริญเติบโตที่ผ่านมา ๗๘% นักเศรษฐศาสตร์กล่าวว่า ทำให้คนไทยอยู่ได้เท่านั้น ไม่เหลือพอที่จะเก็บไว้เป็นส่วนออม อัตราการเจริญเติบโตควรจะ เป็น ๑๒% ถ้าจาก ๘% เป็น ๑๒% ก็หมายความว่า เราต้องมีจำนวนคนออกไปดูแลและส่งเสริมการผลิตให้มากขึ้น นอกจากนี้หน้าที่ของรัฐบาล คือ พยายามใช้แรงงาน ในวัยทำงานให้เป็น ประโยชน์ให้มากที่สุด ฉะนั้นประเด็นที่ว่าคนล่น

งานหรือไม่ เกี่ยวข้องกับเหตุผลทาง เศรษฐกิจและการเมืองด้วย ผมเคย ทำงานที่สหประชาชาติ อัตราการเพิ่ม ของข้าราชการประเทศต่างๆ ก็ไม่ต่าง กับของเราแต่อย่างใด องค์การสห-ประชาชาติประกาศว่า ปัจจุบันเป็นยุค พัฒนาการ ๑๐ ปี ขั้นที่ ๒ จำเป็นต้อง เร่งรัดการทำงานในด้านต่างๆ ดังนั้น ถ้ามองในระดับชาติ เมื่อเทียบกับอัตรา การเจริญเติบโตของประชากร และ อัตราการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ กล่าวได้ว่าข้าราชการยังไม่ล้นงาน

อาทิตย์ : ท่านอาจารย์นิคมได้ชี้ให้เห็นปัญหาอีก มุมหนึ่ง เป็นแนวความคิดที่มองจาก ภาพกว้างๆ ทั้งหมด สรุปได้คือยังไม่มี ปัญหาคนล้นงาน แต่มองในส่วนย่อย แล้วอาจเหมาะสมหรือไม่ก็ได้

เฉลิมชัย : ที่อาจารย์นิคมกล่าวถึงปัญหาคนล้น งานโดยเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโต ของประชากรกับรายได้ประชาชาติ ผมยังไม่สนใจ การจะดูคนล้นงานหรือไม่ ควรดูจากจำนวนที่ทำงาน กับปริมาณ แต่ก็มีปัญหาในการพิสูจน์ว่าล้น หรือไม่ ล้น เพราะมี Factor ๒ ตัว จำนวน คนซึ่งหาได้ไม่ยาก แต่ปริมาณงานเหลือ บากว่าแรงที่จะวัดว่าปริมาณงานราชการ

มีมากเท่าใด ปริมาณงานราชการมีมาก น้อยตามนโยบายรัฐบาล ถึงแม้รัฐบาลมี นโยบายต่อเนื่องกันมาถึง ๒๖ ปี โดยไม่ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ลักษณะ มันก็ขึ้นกับนโยบายรัฐบาล รัฐบาลที่ เป็นสังคมนิยมปริมาณงานราชการก็มาก กว่ารัฐที่เป็นเสรีนิยม ซึ่งรับผิดชอบ ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และ นโยบายต่างประเทศเท่านั้น จะไม่ยุ่ง เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจการพาณิชย์ แต่ อย่างใด หรือจะมีการเกษตรกรรม ดังนั้น การกำหนดว่าคนล้นงานหรือไม่จึงเป็น เรื่องยาก ปัญหาขึ้นอยู่กับล้นหรือไม่ใน ส่วนรวมตอบไม่ได้ แต่เป็นจุดๆ ก็พอ ตอบได้ ควรหาวิธีว่าจะทำอย่างไรให้ ราชการมีประสิทธิภาพดีกว่า ที่จะจมอยู่ ในปัญหาที่เราตอบไม่ได้

อาทิตย์ : เป็นแนวคิดในทางบวก ว่าปัญหาน้อยเข้ามาเคียง กันคือว่า เหมือนกับปัญหาใหญ่ๆ ในราชการที่ ตกเตียงหาข้อสรุปกันไม่ได้ แม้กระทั่งคำจำกัดความ ดร. เฉลิมชัยได้เสนอให้มีการปรับปรุง ประสิทธิภาพกันดีกว่า แต่การปรับปรุง ประสิทธิภาพต้องมีการตัดคนออก นับ เป็นปัญหาที่หนักใจของรัฐบาล รัฐบาล เป็นนายจ้างที่ใหญ่ที่สุด แต่ไม่สามารถ ทำหน้าที่อย่างนายจ้างที่แท้จริงได้ เพราะ นอกจากจะต้อง ส่งเสริมการทำงานให้มี

ประสิทธิภาพแล้ว ต้องคำนึงถึงปัญหาที่ว่า คนจะมั่งงานทำด้วยหรือเปล่า ปัญหาการตัดสินใจอะไรให้เด็ดขาดเหมือนเอกชนก็ทำไม่ได้ ปัญหาในฐานะที่ น.อ. สุพรรณ สิตะจิตร มีประสบการณ์มาก กรุณาเปรียบเทียบให้เห็นชัดว่า เอกชนเขาทำอย่างไร

สุพรรณ : ผมอยากให้คำจำกัดความของคนล้นงานก่อน ในทัศนะผม ปัญหาคนล้นงานนอกจากขึ้นกับจำนวนคน เมื่อเทียบกับจำนวนงาน ผมว่ามันน่าจะหมายถึงประสิทธิภาพด้วย คือมีงานแล้วไม่ทำงาน ก้าวถ่าง ช้าช้อน การแบ่งงานไม่ดี คนมีคุณภาพไม่เหมาะสมกับงาน เราน่าจะมองไปทั้งหมด รวมถึงการทำงาน คุณภาพของงาน และประสิทธิภาพ ผมอยากขอแย้งสถิติของ ดร. อาทิตย์ และข้อคิด ของ ท่าน อธิบดีกรมแรงงาน ในแง่สถิติ เช่น ในแง่ absolute amount ที่เพิ่มขึ้น ผมเทียบกับ G.N.P. ที่ว่า ข้าราชการเพิ่มใน ๕ ปี เพิ่ม ๒๕% และ G.N.P. เป็น ๒๘% ในแง่จำนวนน่าจะใกล้เคียงกัน แต่ที่มองในด้านค่าตอบแทน เงินเดือนเพิ่ม ๔๔% โดยหลักการตั้งค่าจ้าง เราก็คำนึงจาก Productivity gain โดยเอาตัวสองตัวมาเทียบ

กันคือ Productivity gain และ Wage growth ตามหลักบริษัท ถ้า Productivity gain ยังสูงกว่า Wage growth แต่ถ้าเรามาเทียบในช่วง ๕ ปี คือปี ๒๕๑๑-๒๕๑๕ ในขณะที่ G.N.P. เพิ่ม ๒๗% เงินเดือนเพิ่ม ๔๔% นั้น ถ้าเป็นบริษัทก็จริง ถ้ามองดูในแง่ของพนักงานสัมพันธ์ เรามองดูเงินเดือนใน ๕ ปี ๔๔% หรือ ๘% ต่อปีเทียบกับ C.P.I. ซึ่งเป็นตัววัด Cost of living, Cost of living ปีที่แล้วเพิ่ม ๑๖% ถ้ามองในแง่ข้าราชการก็แย่มากเพราะเงินเดือนเพิ่มเพียง ๘% ถ้าคิดถึงจำนวนข้าราชการที่เพิ่มขึ้น ๒๕% Growth of wage จริงๆ เพิ่มขึ้นไม่ถึง ๔๔% ต่ำกว่ามาก คิดแล้ว Growth ควรจะตกราวๆ ๕% net growth ของคนที่อยู่นี้ ถ้าเทียบกับ Cost of living ข้าราชการก็ลำบาก อันนี้ที่ผมเห็นว่าสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า มีคนที่ทำงานได้ผลงานน้อยกว่าเดิม เมื่อเทียบกับ Cost of living เมื่อเทียบกับเงินเดือน ถ้าผมเห็นว่าการมองจำนวนประชากรที่เพิ่มกับจำนวนข้าราชการที่เพิ่มขึ้น ถึงแม้ไม่เห็นด้วย ๑๐๐% แต่ก็พอเห็นด้วยได้ ข้อคิดของผมคือจำนวน

งานที่ข้าราชการทำได้ไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ดังนั้นผมคิดว่าจึงมีปัญหาคคนล้นงานอยู่ จากประสบการณ์ที่ผมทำในปี ๒๕๑๔ เราเริ่มรู้สึกว่าการกิจการของบริษัทควรหดตัวลง เพราะการค้ำกำลังเปลี่ยนแปลง เราจึงเริ่มการ Reorganization study สืบสวนการทำงานทุกประการทุกหน่วยของบริษัท ใช้เวลา ๖ เดือน ใช้ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศและของเรา มีประธานของบริษัทเป็นประธาน ใช้เวลา ๖ เดือน ซึ่งคิดเทียบเป็นจำนวน man/day เท่ากับ ๕๕๐ man/day ใช้งบประมาณรวมทั้งเงินเดือนค่าจ้างของท่านเหล่านั้นประมาณ ๒ ล้านบาท ได้ผลสรุปในข้อแนะนำ ๒๖๐ ข้อ การทำ Study นี้มีเป้าหมายแน่นอนไม่ใช่เป็นการลดจำนวนคน ต้องการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ข้อแนะนำ ๒๖๐ ข้อจึงมีรวมถึงการเปลี่ยนระบบงาน ยกเลิกงาน การเพิ่มเติมงานที่ต้องทำใหม่รวมทั้งการเพิ่มเติมคนในบางหน่วยและลดคนลงในบางเป็นกระดาษพิมพ์ออกมา ๒๕๐ หน้า มีข้อเสนอแนะว่าคนในบริษัทควรลดได้ประมาณ ๑๖๖ คน และคิดเฉพาะการลดจำนวนคนบริษัทจะ ประหยัดได้เงินปีละ ๑๔ ล้านบาท เขาได้เริ่มดำเนินการ

ตามคำของคณะกรรมการในปีแรกคือปี ๒๕๑๕ เราลดคนได้ ๗๗ คนในปีที่สอง เราลดคนได้อีก ๙๗ คน ใน ๒ ปีแรก เราลดค่าใช้จ่ายได้ ๑๒ ล้านบาท และถ้าไม่มีการเพิ่มจำนวนจะลดออกได้ ๑๓ ล้านบาทปี ความสำเร็จของงานนี้ ข้อแรกอยู่ที่คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ ทำการศึกษา คนทำงานมีประสบการณ์กว้างขวางในงานหลายบริษัท การไปศึกษาเราให้หัวหน้าในหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการด้วย และใช้ Work signification Techniques ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อที่สอง ผลงานของคณะกรรมการได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากคณะกรรมการบริหารทุกคน การเชิญเอาหัวหน้างานแต่ละหน่วยเข้าร่วม ทำให้หัวหน้าหน่วยเข้าใจเจตนา และกลไกต่างๆที่จะต้องเปลี่ยนแปลง การต่อต้านจึงมีน้อยกว่าที่ควร

ข้อสาม การทำงานอย่างจริงจังมีผู้ทำหน้าที่ประสานงานและเร่งรัด บุคคลผู้หน้าสงสารที่สุด ใช้คนๆ เดียวตลอดเวลา ๒ บ เขากลุ่มใจมากที่สุด เพราะเมื่อทำเสร็จแล้วทุกคนจะมีข้อแม้ งานเปลี่ยนไปแล้วทำไม่ได้ ผู้ประสานงานต้องทำหน้าที่ประนี ประนอม และบางที่

ต้องแข็ง ถ้าหากเหลือบ่ากว่าแรงก็อาจต้องส่งคำปรึกษาไปยังคณะกรรมการบริหาร ซึ่งได้รับการสนับสนุนอย่างดีตลอดเวลา

ผมมีความเห็นแย้งกับคุณหญิงอัมพร อยู่ชนิดหนึ่งที่ว่า ท่านอยากให้สมาคมกับบริหารงานบุคคลสำรวจจากประสบการณ์นั้นผมรู้สึกว่าคุณสมาคมทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ไม่สมควรทำหน้าที่นี้เอง งานจะสำเร็จได้ต้องมีเงื่อนไขทั้งสามข้อที่ผมกล่าวเอาไว้ นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งที่เราทำอะไรนอกเหนือไปจากความเคยชินมักเผชิญกับการต่อต้าน ทำให้เกิดความลำบากที่จะพัฒนาของใหม่ จากประสบการณ์ต่างๆ หน่วยมีอิสระในการรับคนมาก เมื่อถูกตัดสิทธิทำให้เกิดความไม่พอใจ เมื่อหน่วยหนึ่งทำตาม อีกหน่วยไม่ทำตาม หน่วยอื่นๆ ก็ไม่ยอมทำตาม เมื่อตอนที่ผมรับราชการอยู่ไม่รับเงินเดือนๆ แรก ผมก็สังเกตว่า ไม่มีคนงานมาทำงานตามปกติ ผมถามคนงานคนหนึ่งว่า ทำไมไม่มีคนมาทำงาน เขาตอบว่าวันนี้วันรับเงินเดือน ผมถามว่า มันเกี่ยวอะไรด้วย เขาก็ตอบยืนยันคำตอบเดิม ผมก็ออกเดินดูก็พบว่า มีการจ่ายหนัก มีการเบี้ยวกันส่งกับใครที่ไหน พอเวลารับเงินเดือนก็เข้าคิวยาวเสร็จแล้วก็คุยกันบ้าง เบี้ยวกันบ้าง พอตอนบ่ายก็

หลบเจ้าหน้าที่ไป สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยาก ผู้บังคับบัญชาในราชการมักไม่เด็ดขาด มีการอ้อมซอกกัน การที่เราทำอย่างนี้ พอถึงขั้นมีการลดคน ปรับปรุงการทำงาน มันยากเหลือเกินที่จะเปิดปากบอกเขาว่า คุณทำงานไม่ดีปีนเงินเดือนไม่ขึ้น เราควรมีการแก้จุดอ่อนและพูดซ้ำๆ ว่า คุณยังทำงานไม่ดี เมื่อถึงคราวจะปรับปรุงก็สามารถทำได้ง่าย

อาทิตย์: ท่าน ได้ให้ทัศนะตั้งแต่ปัญหาจนถึงการแก้ไข ท่านบอกว่าไม่ควรมองเฉพาะจำนวนว่าแค่นี้ล้น แค่นี้ไม่ล้น แต่ควรมองให้ลึกซึ้ง การแบ่งงาน การมอบงาน ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ต้องติดต่อกันหมด ผมคิดได้อยู่เรื่องหนึ่ง เมื่อเร็วๆ นี้ คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ มรว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ได้คิดสูตรน้ำมันขึ้นมาได้ซึ่งทั่วโลกยังไม่เคยทำ ผมรู้สึกว่าการไม่หน่วยราชการ เรายังสถาบันวิทยาศาสตร์หลายแห่งแต่ไม่สามารถทำอะไรออกมาเป็นชิ้นเป็นอันได้เลย ผมว่ามีอะไรบกพร่องที่ระบบราชการ ซึ่งจะต้องทำการผ่าตัดกันอย่างจริงจัง ผมเชื่อว่ายังมีคนที่มีความสามารถเหมือนมรว. เทพฤทธิ์ เทวกุล อยู่อีกมาก

ประเด็นที่สอง คุณสุพรรณให้แนวคิดว่าคุณต้องน้อยกว่าผลที่จะได้

ประเด็นนี้คงจะได้มีการอภิปรายกัน ท่านบอกว่าเป็นบริษัทได้ทำการสำรวจจริงๆ ผมว่าราชการก็มีการสำรวจเหมือนกัน ผลออกมาอาจมากกว่า ๒๖๐ ข้อก็ได้ แต่มักไม่เอาที่ข้อเสนอที่สำรวจ ผมขอผ่านไปยังมีสเตอร์แบร์แรท ท่านจะให้ทัศนะอย่างคนอเมริกันได้เป็นอย่างดี สามารถให้ทัศนะอย่างคนไทยได้ดี และสามารถผสมผสานแนวความคิดระหว่างคนไทยกับอเมริกันได้ดีอีกด้วย ซึ่งจะเป็นแนวความคิดที่สมบูรณ์

แบร์แรท: เท่าที่สังเกตการทำงานในระบบราชการพลเรือนไทยประมาณ ๑๒ ปี จะพบว่า ข้าราชการตั้งแต่ระดับต่ำไปจนถึงระดับสูง มีปัญหาสำคัญที่สุดคือ ขาดเป้าหมายในการทำงาน เป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากไม่มีเป้าหมายก็ไม่ว่าจะทำไปทำไม บางที่หัวหน้ากองรับปัญหาแล้วส่งให้เด็ก เด็กไม่รู้เรื่องเลย เก็บเข้าลิ้นชัก ควรรู้ว่า จะทำอะไร มุ่งไปทางไหน จึงจะมีผลสอดคล้องกับกำลังคนที่มีอยู่ ปัจจุบันส่วนราชการมักใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ติดต่อกับสำนักงาน ก.พ. สำนักงานประมาณ เพื่อขออัตรากำลังเพิ่ม การคุมอัตรากำลังเมืองไทยต้องคิดว่า เราควรรวมกันหรือไม่ บางกรมจ้างลูกจ้างรายวันจำนวนมาก มันก็ดีหากเราเป็นกรมประชาสงเคราะห์มีงบประมาณแจก เมื่อมาดูบ

ประมาณไทยใช้ ๓ หมื่นล้าน นับว่าสูงมาก เราสามารถจะช่วยกันประหยัดได้โดย

๑. ทำงานโดยมีเป้าหมาย และรู้ว่าจะทำอะไร ซึ่งจะช่วยให้มีการควบคุมอัตรากำลังได้ เช่นมีรถจี๊ป ๑๐ คัน ควรมีคนขับ ๘ คนก็พอ มิใช่มีคนขับถึง ๑๕ คน เพราะการใช้รถจะมีกำหนดระยะเวลาซ่อม เป็นเรื่องของการจัดอัตรากำลังให้เหมาะสม

๒. พยายามรักษาคนดี มีความรู้ ความสามารถเอาไว้ โดยพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ให้ความมั่นคงในการทำงานและด้านจิตใจ

นั่นคือ เราต้องให้เกิดความสอดคล้อง ทั้งเป้าหมายส่วนบุคคล และเป้าหมายขององค์การ เรื่องคนล้นงานหรือไม่ล้น ผมอยากเสนอว่าควรมีการควบคุมจัดอัตรากำลัง โดย

๑. ต้องมี Centralized body
๒. ต้องมี Cost benefit ratio
๓. ต้องรู้ว่า โครงการหนึ่งๆ นั้น ระหว่างเอกชนกับราชการใครทำได้ถูกกว่า ถ้าเอกชนทำได้ถูกกว่าก็ควรให้เอกชนทำ ในขณะที่เรายังไม่รู้ว่าเป็นคนล้นหรือไม่ ก็ควรหยุดการจ้าง การ

ให้อัตรากำลัง และทำการวิเคราะห์ใหม่ การวิเคราะห์ควรให้คนรู้งาน ใกล้ชิด งานวิเคราะห์ ก.พ. สำนักงบประมาณ เป็นหน่วยงานติดตามผลและตรวจสอบ

อาทิตย์ : คุณแบร์เบท ให้แนวความคิดว่ามีเหตุผลหลายอย่างที่เราควรมีคือ ๑. เป็นภายในการทำงาน ๒. Cost benefit ๓. ใครทำดีกว่าก็ให้คนนั้นทำอย่างไรก็ตามเราควรมาอภิปราย ทักตะ หรือคำจำกัดความของปัญหาคนล้นงาน ให้กระจ่างต่อไป

นิคม : สำนักงานเกี่ยวกับเรื่องคนล้นงาน ผมเห็นด้วยว่าควรคำนึงถึงประสิทธิภาพ ด้วย และเห็นด้วยที่ต้องคำนึงถึง Cost benefit ratio แต่ทำได้ในวงธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ เพราะธุรกิจแนวคิดต่างกับรัฐบาล มองในแง่กำไร แต่บริการของรัฐบาล หลายอย่างคำนวณไม่ได้ เช่นการป้องกัน การสาธารณสุข ยังมีงานอีก หลายสาขาที่เราไม่สามารถให้เป็นตัวเลข บริการของรัฐบาลเป็น บริการสาธารณะ บางอย่างมีคุณประโยชน์มากกว่าตัวเงิน สิ่งเหล่านี้เป็นข้อดีของผม

อาทิตย์ : เรามองเห็นปัญหาคนละแง่ อยากทราบว่าในทัศนะของท่าน จากปัญหา

ที่เราประสบ เราควรจะทำอย่างไร รัฐบาลควรดำเนินการอย่างไร

อัมพร : ขอย้อนกลับไปจากที่พูดว่า คนล้นงานหรืองานล้นคนจริงหรือเปล่า แต่จากการอภิปรายที่ผ่านมาเห็นว่าสิ่งที่ควรทำต้องมี Redistribution เพื่อให้มีความสมดุลคนกับงาน ซึ่งรวมไปถึงประสิทธิภาพการทำงาน หัวหน้างาน แบ่งงาน โดยเฉพาะเรื่องทีพูดว่าคนล้นหรือไม่จะตัดทิ้งไปหมดได้อย่างไร อาจเป็นเพราะขาดแรงจูงใจ เมื่อพูดทุนกับผลิตผล เราน่าจะใช้เป็นแนวในการวัดได้ ถึงแม้งานของเราส่วนมากเป็นบริการ เราควรหามาตรการอะไรมาวัดได้ แนวที่จะแก้ไปตรงกับคุณสุพรรณ เรื่องที่เสนอให้มีการวิจัย วิเคราะห์ เสนอจริงๆ แต่พูดสั้นไป เดียวนี้เราก้าวหน้าไปมาก เช่น มี Job description แต่เรายังไม่มีคนทำกันจริงๆ ที่อยากให้สมาคมทำ ก็โดยเป็น Pressure group ยิ่งหลังวันมหาวิปโยค เป็นการเปลี่ยนศักราชใหม่ คนที่อยู่นอกราชการควรให้ความสนใจแก้ไข ปรับปรุงด้วย มีใช้ขอบริการจากรัฐบาลอย่างเดียว แต่อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่ควรทำก็คือสำนักงาน ก.พ. การ

หยุดให้อัตราเป็นเรื่องดีแต่เป็นส่วนน้อย แต่การทำเราต้องมีพื้นฐาน เคยมีหน่วย PIS จากต่างประเทศเข้ามาปรับปรุง แต่ทำเพียงบางหน่วยราชการไม่ทำพร้อมกันหมด ถ้าจะปรับปรุงต้องทำให้สม่ำเสมอ และปรับปรุงพร้อมๆ กัน การที่กล่าวว่าราชการมีคนจำนวนมากเหลือเกินทำไม่ได้ แต่ควรจะทำให้โดยมีข้าราชการ และบุคคลภายนอก การรื้อข้าราชการออกในสังคมอย่างไทยเราทำไม่ได้ แต่เราสามารถวางกฎให้ครบเกษียณก่อนอายุ ๖๐ ปีได้โดยให้ออกอย่างมีเกียรติ การทำงานเปลี่ยนแปลงไป เราควรรหาทางโยกย้ายคนไปทำงานที่เหมาะสม หน่วยงานที่ขาดคน ฉะนั้นเราน่าจะวิเคราะห์กันก่อนๆ ที่จะปรับปรุงอะไรลงไป

อาทิตย์ : แนวการแก้ปัญหาดูจะเป็นที่เห็นด้วยกันทั้งนั้น แต่จะทำอะไรปัญหามักจะตกอยู่ที่หัวหน้างานทำอะไรหัวหน้าจึงจะดี ข้อแก้ไขอีกอย่างที่เสนอ คือ ใครที่รู้ตัวแล้วว่าไม่มีความสามารถก็ควรลาออกไป และการโยกย้ายคนอีกประการหนึ่งมีปัญหามาก ขอฟังความเห็น ดร. เฉลิมชัย

เฉลิมชัย : ปัญหานี้ผมเห็นด้วยที่จะปรับปรุงกัน การทำงานราชการต้องมีเป้า

หมาย ก็ควรมามองดูเป้าหมายเอกชนกับราชการ เป้าหมายเอกชนเด่นชัด เช่น โรงงานผลิตแก้ว แต่งานราชการกระทรวงยุติธรรม เป้าหมายคือ ตัดสินให้ยุติธรรมที่สุด เป้าหมายที่จะมีก็คือ ปริมาณงานที่ทางราชการต้องทำ ถ้าพิจารณา Job description ที่ ก.พ. เห็นชอบ ผมก็เห็นด้วย แต่ปัญหาเรายังทำไม่ถึงเป้าหมาย จึงเห็นว่าราชการหย่อนสมรรถภาพ ที่ผมพูดคือเรามามองหาเป้าหมาย เพื่อจัดสมรรถภาพข้าราชการ ได้มีนักศึกษานเสนอให้แก้กฎหมายให้ข้าราชการเกษียณอายุ ๕๕ ปี เพื่อผู้จบมหาวิทยาลัยจะได้เข้า แต่ก็เข้าได้ปีเดียว ปีต่อไปก็มีปัญหาอีก ผมได้บอกแล้วว่า ขึ้นอยู่กับรูปแบบนโยบายของรัฐบาล ถ้าเป็นรัฐบาลแบบสังคมนิยม คนทำงานในรัฐบาลก็มีมากกว่า รัฐบาลประชาธิปไตย ถ้าเอกชนสามารถขยายตลาดแรงงานให้มาก ผู้จบมหาวิทยาลัยก็มีงานทำมาก แต่ถ้าขยายไม่ได้ก็หันมาพึ่งข้าราชการ ราชการถูกบังคับโดยปริยายให้ ประเทศเข้าสู่สังคมนิยม นอกจากความสงบความยุติธรรมแล้ว รัฐต้องทำด้านรัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้น

ปัญหาจึงมีว่า คนล้นหรือไม่ แต่ทำ
อย่างไรคนที่มียอยู่แล้ว จึงจะมี ประสิทธิภาพ
เรายังสามารถเพิ่มงานให้กับ
ข้าราชการได้อีกมาก

อาทิตย์ : ประเด็นใหญ่ที่ ดร.เฉลิมชัยว่า คือ
ทำอะไรจึงจะใช้คนที่มียอยู่แล้วให้มีประสิทธิ
ภาพ ถ้าไปถึงจุดที่ว่า ถ้ามีหัวหน้าทุก
ระดับที่ดีแล้ว จะช่วยให้มีความรับผิดชอบ
ให้มีประสิทธิภาพเอง ประเด็น
ที่สอง ระบบค่าตอบแทนของราชการ
ดีแล้วหรือยัง อยากฟังความคิดของ
เอกชนว่าจะนำมาใช้ใน ระบบ ราชการ
ได้เพียงไร ?

สุพรรณ : ก่อนถึงประเด็นผมอยากบอกว่า ผม
ไม่ได้พูดถึง Cost benefit ratio แต่
พูดถึง productivity gain กับ Wage
growth มีส่วนสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจ
มีปัญหาว่าเราจะวัด Productivity gain
ได้อย่างไรในงานบางงาน ไม่ว่าจะงานด้าน
ประชาสงเคราะห์ หรืองานในโรงพยาบาล
เราสามารถวัดได้ ถึงแม้จะไม่ตรง
นักก็ตาม เช่นในโรงพยาบาลเราสามารถ
วัดจากจำนวนคนไข้ ความยากง่ายของ
โรค เทียบกับ Wage growth กฎนี้
เป็นกฎทั่วไป ถ้าหากจะวัดให้ถูกต้อง
ต้องเทียบจาก G.N.P. กับ Wage

growth เพราะว่าเงินไม่ไปไหน ส่วน
ใหญ่จะเป็นค่าจ้าง จะวนเวียนกันอยู่
อย่างนี้ไม่ไปไหน ผมไม่ได้พูดถึงกำไร

เมื่อพูดถึงการแก้ไข ผมยอมรับ
ว่า ที่บริษัททำนั้น ที่ทำได้เพราะว่ามีคน
น้อย การลดคนลงได้ ๑๖๐ คน ภายใน
๒ ปีนั้น เราไม่ได้รู้คนออกเลยแต่ใช้
โครงการ Placement Program ซึ่งตรง
กับคุณหญิงอัมพร ที่เรียกว่า Redistribu-
tion คือ การโยกย้ายคน เราทำถึงขนาด
ที่ว่า เราต้องการคนพิมพ์ดีด เราก็ฝึก
คนที่มียอยู่แล้วให้สามารถพิมพ์ดีดได้ ขณะ
เดียวกันเราก็หยุดรับคนใหม่ นอกจาก
ตำแหน่งที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ทำการ
โยกย้ายคนที่ไม่มีงานทำ ไปอบรมงาน
อย่างใหม่ การสำรวจนั้นผู้เข้าไปสำรวจ
ต้องเป็นผู้รู้งานจริงๆ รู้เทคนิคการ
สำรวจงาน รู้จิตวิทยาให้การเปลี่ยนแปลง
ได้รับการต่อต้านน้อยที่สุด

ที่ผมขอสนับสนุนก็คือ การทำ
งานต้องมีเป้าหมาย เราสามารถตั้งเป้า
หมายได้ถึงแม้งานบางอย่างจะตั้งยาก แต่
ก็ไม่เหลือวิสัย บริษัทเอกชนงานบาง
อย่างก็ตั้งเป้าหมายยาก เช่นการฝึก
อบรม เราก็อาจตั้งเป้าหมายว่า ปีนี้จะ

อบรมก็คน เริ่มเมื่อใด สำเร็จเมื่อใด
อีกอย่างเราได้มีการสำรวจความคิดเห็น
ของพนักงานว่า มีความเห็นอย่างไรกับ
งานบริษัท จะปรับปรุงอะไร ทำให้ผู้รับ
ผิดชอบ ผู้ปฏิบัติงานมีความผูกพันกับ
งานที่ทำ ว่าเงินเท่านั้น ควรจะได้ผลงาน
เท่าใด ถ้าไม่ได้ผลงานตามเป้าหมายก็
ต้องปรับปรุงตัวเอง

เมื่อคิดจะปรับปรุงงานกันแล้ว
ปัญหาคือต้องให้ข้าราชการออกบ้างหรือ
หยุดรับคน ซึ่งผมเห็นด้วย แต่มีปัญหา
ว่าข้าราชการที่มีประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คน
ทำงานได้ผลเท่าที่ควรจะเป็นหรือยัง
ส่วนงานจะมีหรือไม่แน่ ความจำเป็น
จะเป็นเครื่องบังคับ หรือจะมี Job
opinion เกิดขึ้น ทุกอย่างเป็นวงจร ถ้า
Productivity gain สูง GNP. ก็สูง
ขึ้นด้วย งานต่างๆ ก็จะขยายขึ้นเองโดย
ที่เราไม่ต้องสร้าง

อาทิตย์ : จุดใหญ่ที่เห็นร่วมกัน คือ ถ้าเราจะทำกันจริงๆ
ต้องเริ่มที่เป้าหมาย การทำงานในวงการ
ราชการยังขาดเป้าหมาย นโยบายที่มอง
มามักเป็นรายละเอียดมิใช่ นโยบายหลัก
ทำให้การทำงานไม่ได้ผลเท่าที่ควร

แบรท : การบริหารนั้นไม่ว่าส่วนเอกชนหรือ
รัฐบาล ต้องให้ได้ผลดีที่สุด และ

ประหยัดที่สุด เสมียนพิมพ์ดีดของ
เอกชนกับของรัฐบาล ควรมีความ
สามารถพิมพ์ได้เท่ากัน หากเรามีเป้า
หมายก็เหมือนกับเรามียุทธวิธีที่จะ
ดำเนินการ รัฐบาลต้องกำหนดนโยบาย
ให้แน่ชัด สิ่งที่เราต้องทำมี ๒ อย่างคือ

๑. นโยบายเพื่อจุดประสงค์อะไร
จะต้องการกำไรหรือไม่ หรือ

๒. เราจะเลี้ยงคนบางคนที่มี
ปัญหาในสังคม

สิ่งที่เราควรพิจารณาก่อนอื่นคือ
เราต้อง มองดู ปัญหา ส่วนรวม ทั้งหมด
มิใช่ปลีกย่อย มิฉะนั้นจะวางนโยบาย
ส่วนรวมมิได้ ถ้าหากเราเริ่มนโยบายส่วน
รวม เราก็สามารถวางนโยบายส่วน
ย่อยได้

อีกประการหนึ่งที่เสนอให้มีการ
ปลดเกษียณอายุก่อน ๖๐ ปี ถ้าหาก
ปลดมากเกินไป อาจมีผลเสียที่จะต้อง
เรียกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมคนใหม่
อีก เราควรประหยัดกันได้แล้ว ทำการ
โยกย้ายคนรัฐบาลก็เหมือนบริษัทที่ใหญ่
มาก เราควรใช้ระบบการทางเอกชน
มาช่วยบ้าง

อาทิตย์ : ขอเชิญอาจารย์นิคม สรุปรูปเป็นคน
สุดท้าย

นิคม : ผมเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่น่าหนักใจคือ เรื่องนี้เป็นเรื่องระดับชาติ การส่งเสริมให้ข้าราชการมีประสิทธิภาพ รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนแล้วหรือยัง รัฐบาลหวังจะได้อะไรจากข้าราชการบ้าง รัฐบาลจะให้ค่าตอบแทนอะไร บัญชีบัญชีของข้าราชการไม่ดีในสายตาประชาชน ทำอย่างไร เราจึงจะสร้างภาพพจน์ใหม่ที่ตรงตามให้เกิดขึ้น ควรทำสมุดเล่มเล็ก ๆ วางนโยบายรัฐบาลให้ชัดเจนว่าทำอะไร เรายังไม่มี นโยบายกำลังคนของชาติโดยเฉพาะในวงราชการ ขณะเดียวกันควรส่งเสริมความมั่นคง ให้ข้าราชการ ถ้าทำดีก็ควรมีการชมเชย ถ้าทำไม่ดีก็ควรให้มีโทษ สรุปก็คือเรายังไม่มีแผนกำลังคนที่แน่นอน ทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับกรม

สิ่งที่เราควรดำเนินการ คือ

๑. การวางแผนกำลังคน สำนักงาน ก.พ. ก็ได้เริ่มแล้วโดยเฉพาะ การนำระบบจำแนกตำแหน่งมาใช้

๒. การจัดคนให้เหมาะกับงาน สำนักงาน ก.พ. ก็ได้ดำเนินการอยู่แล้ว แต่ควรทำให้มากขึ้น

๓. ถึงเวลาแล้วหรือยังว่าเราต้องยอมรับความจริง ข้าราชการทุกระดับเงินเดือนต่ำกว่าเอกชนมาก หากหวังให้ข้าราชการทำงานกันจริงๆ ควรต้องคำนึงถึงเงินเดือนข้าราชการด้วย มิฉะนั้นเอกชนจะแย่งคนดีในวงราชการไปหมด

๔. ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่ เป็นอุปสรรค เช่นระบบโควตาเงินเดือน นับเป็นระบบที่บั่นทอนกำลังใจข้าราชการ การกำหนดโควตาเท่ากับเป็นการคาดหวังให้เขาทำเพียงแค่นั้น เราควรพิจารณาให้มีความเป็นธรรมขึ้น หากไม่แก้ระบบที่เป็นอยู่ก็ยากที่ประสบผลสำเร็จได้

การอภิปรายเรื่อง ปัญหาคนล้นงานในราชการ

จัดโดย สมาคมนักบริหารงานบุคคลแห่งประเทศไทย

วันอังคารที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๗

ณ สำนักงาน ก.พ.

ค ตี D E R S P I E G E L

กุลพล พลวัน

ข้อคดีข้างต้นนี้ผู้เขียนคิดว่าท่านผู้อ่านบางท่านอาจจะเคยได้ยินมาก่อนแล้ว กล่าวคือ เป็นคดีที่ศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Court) แห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (เยอรมันตะวันตก) ได้พิพากษาเกี่ยวกับวารสารฉบับหนึ่งชื่อ "DER SPIEGEL" คำพิพากษาดังกล่าวนั้น เรียกชื่อย่อกันว่า "SPIEGEL DECISION"^๑ พิพากษาเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๖^๒ ในคำพิพากษาได้อธิบายถึงหลักการแห่งระบอบประชาธิปไตยและเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในเยอรมันไว้อย่างน่าสนใจอย่างยิ่ง ซึ่งหลักการนี้เป็นหลักสากล จึงเป็นคดีตัวอย่างที่มีชื่อเสียงทั่วโลก จนกระทั่งองค์การสหประชาชาติได้นำมาตีพิมพ์ไว้ในหนังสือขององค์การฯ^๓ เพื่อเผยแพร่คำพิพากษานี้ไปยังประเทศต่าง ๆ อนึ่ง คณะกรรมาธิการนิติศาสตร์สากลก็ได้้นำคำพิพากษานี้มาตีพิมพ์ในวารสารของตนเช่นกัน^๔

ผู้เขียนจึงขอตัดทอนคำพิพากษานี้มาเผยแพร่เฉพาะตอนที่สำคัญๆ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อที่กระดาษเพื่อเป็นตัวอย่างว่าคนเยอรมันมีเสรีิตของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเพียงใด

ก่อนอื่น ผู้เขียนขอกล่าวถึงเรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันบ้างเล็กน้อย

๑. Spiegel Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co. Kg. V. Federal Republic of Germany

๒. Journal of Legislative Provisions Regulations ETC. (OF LANDER) ค.ศ. 1966
หน้า 684

๓. Year Book on Human Rights FOR 1966

๔. International Commission of Jurists : For The Rule of Laws : Summer 1967 ,
Vol. VIII NO. 1

หลังจากที่ฮิตเลอร์ และพรรคนาซี ได้นำประเทศเยอรมัน เข้าสู่ สงครามโลก ครั้งที่สอง และต้องยอมจำนนแก่ฝ่ายสัมพันธมิตรในที่สุด จนทำให้เยอรมันถูกแบ่งแยกเป็นสองประเทศ สำหรับเยอรมันตะวันตกหรือสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนั้น ได้มีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ภายใต้ การควบคุมของฝ่ายสัมพันธมิตร คณะมนตรีแห่งรัฐสภา (Parliamentary Council) แห่งเยอรมัน ได้ลงมติรับรองรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ และได้ประกาศใช้ใน ราชกิจจานุเบกษาของสหพันธ์ ฯ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ ในฐานะเป็นรัฐธรรมนูญ ของ “สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน”

รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้บัญญัติให้ก่อตั้งศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์ ฯ ขึ้น (ม. ๙๓) และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ก่อตั้งขึ้นโดยกฎหมาย ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ศาลนี้ได้ รับมอบจากรัฐธรรมนูญให้มีอำนาจวินิจฉัยเกี่ยวกับการตีความรัฐธรรมนูญ คดีเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ระหว่างรัฐต่าง ๆ ที่รวมกันเป็นสหพันธ์ มีอำนาจยับยั้งกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและ อนุมัติหรือไม่อนุมัติการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฯลฯ ซึ่งเป็นวิธีการคุ้มครองกันสิทธิที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญ ที่ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงมาก

คดี DER SPIEGEL นี้ข้อเท็จจริงได้ความว่า วารสารฉบับหนึ่งชื่อ DER SPIEGEL ซึ่งตีพิมพ์เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๒ ได้วิจารณ์สถานะการณ์ทางทหารของสหพันธ์สาธารณรัฐ เยอรมันและองค์การนาโตเกี่ยวกับการซ้อมรบของนาโต รวมทั้งรายงานเกี่ยวกับแผนการของ นาโต ชำยังลงรูปอาวุธใหม่ ๆ อีกด้วย พนักงานอัยการจึงดำเนินคดีอาญาในฐานะกบฏกับผู้พิมพ์ และบรรณาธิการซึ่งต้องรับผิดชอบตามกฎหมายการพิมพ์ แต่ก่อนที่จะมีการกล่าวหา ทางอัยการก็ได้ ขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

หลังจากที่รัฐมนตรี ฯ ได้ให้ความเห็นแล้ว อัยการก็ออกหมายค้นและหมายจับ ให้ทำ การค้นสำนักพิมพ์และจับผู้พิมพ์โฆษณา และบรรณาธิการวารสารดังกล่าว ในหมายค้นระบุ ว่าตำรวจมีอำนาจค้นในเวลากลางคืนได้ด้วย ทางตำรวจได้ทำการค้นสำนักพิมพ์ของ DER SPIEGEL ในตอนเย็นวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๑๙๖๒ และได้ยึดสิ่งของไว้หลายอย่าง การค้นดำเนิน ไปจนถึงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๑๙๖๒ แต่ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๑๙๖๒ นั้นเองก็ได้มีการร้องทุกข์ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการกระทำของรัฐบาลเยอรมันครั้งนี้ว่า การกระทำของ

ฝ่ายเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญโดยละเมิดต่อ ม. ๕ แห่งรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และ ม. ๑๓ เกี่ยวกับการละเมิดมิได้ซึ่งสถานที่ส่วนตัวและเรียกร้องว่าการคั่นนี้จะต้องได้รับคำสั่งจากศาลเสียก่อน

ศาลรัฐธรรมนูญของสหพันธ์ฯ ได้วินิจฉัยเรื่องนี้อย่างระมัดระวังและวินิจฉัยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องเสรีภาพตามกฎหมายการพิมพ์เท่านั้น

ศาลเริ่มตั้งข้อสังเกตว่า “เสรีภาพในการพิมพ์อันไม่อาจถูกควบคุมหรือเซ็นเซอร์โดยรัฐบาลได้นั้น เป็นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งยวดของประเทศซึ่งปกครองตามหลักการแห่งเสรีภาพและเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงมิได้ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น ในกรณีที่ประชาชนมีหน้าที่วินิจฉัยหรือตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องทางการเมืองแล้ว เขาก็ควรจะได้รับทราบข่าวต่างๆ ให้มากที่สุด เพื่อจะได้ชี้แจงนำนักความคิดเห็นของคนอื่นหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือสำหรับการวินิจฉัยปัญหาการเมืองดังกล่าวนี้ เพราะหนังสือพิมพ์ได้นำข่าวต่างๆ มาสรุปแล้วเผยแพร่แนะนำแก่ประชาชน.....”

ศาลกล่าวต่อไปอีกว่า “.....ในการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยทางผู้แทนราษฎรนั้น หนังสือพิมพ์จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง และทำหน้าที่ควบคุมแกนกลางระหว่างประชาชนกับบรรดาผู้แทนที่พวกเขาได้เลือกตั้งขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรหรือในคณะรัฐบาล โดยหนังสือพิมพ์จะคัดเลือกคำวิจารณ์และการแสดงออกซึ่งความประสงค์ของสังคมกลุ่มต่างๆ มารวมกันแล้วเสนอแก่ประชาชนทั่วๆ ไปให้วินิจฉัย และหนังสือพิมพ์จะชักนำประชาชนให้หันมาสนใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ของประเทศ เพื่อที่ประชาชนจะได้นำมาใช้ในการวินิจฉัยของตน”

ศาลให้เหตุผลต่อไปว่า “..... แม้ว่าการที่หนังสือพิมพ์ได้กลายเป็นส่วนสำคัญของสังคมนั้นจะไม่ใช่ที่สภารมณของฝ่ายปกครองก็ตาม แต่หนังสือพิมพ์ก็ต้องได้รับอนุญาตให้พัฒนาไปอย่างเสรีในสังคมนั้นๆ ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายธรรมดา การทำหนังสือพิมพ์เป็นงานที่ต้องใช้สติปัญญาและต้องแข่งขันทางการค้า ซึ่งตามหลักการแล้วฝ่ายปกครองไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว”

ศาลได้อธิบายถึงภาระหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในประเทศที่ปกครองแบบเสรีประชาธิปไตยอีกด้วยว่า “ตามกฎหมายการพิมพ์ซึ่งบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ และ ม. ๕ ของ

ต้องขึ้นอยู่กับความคงอยู่ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และเสรีภาพนี้ จะหมดไป ถ้าสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันถูกทำลายไปเพียงแง่เดียวหาได้ไม่”

ศาลได้อธิบายถึงความคงอยู่ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ซึ่งควรได้รับการป้องกันไว้ว่า “..... ไม่ได้หมายถึงเพียงการคงอยู่ซึ่งตัวประเทศเท่านั้น แต่ความหมายรวมถึงความเป็นอิสระและระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย ลักษณะพิเศษของระบอบประชาธิปไตยก็คือ การบริหารงานของรัฐบาล รวมทั้งเรื่องทางทหารนั้น แม้ว่าจะได้กระทำไปตามอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ก็ตาม แต่ก็จำเป็นจะต้องได้รับการวิพากษ์วิจารณ์และการเห็นชอบจากประชาชนเจ้าของประเทศ”

ศาลกล่าวต่อไปว่า “ความจำเป็นที่จะต้องรักษาความลับทางทหารเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างหนึ่ง กับเสรีภาพของหนังสือพิมพ์อีกอย่างหนึ่ง จะแยกออกจากกันโดยเด็ดขาดไม่ได้ จึงควรที่จะนำเรื่องทั้งสองมาสัมพันธ์กันโดยมีจุดมุ่งหมายที่เหนือขึ้นไปร่วมกัน นั่นก็คือความคงอยู่ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงเหตุผลที่เหมาะสมเป็นเรื่อง ๆ ไป การขจัดความขัดแย้งระหว่างความมั่นคงปลอดภัยของประเทศกับเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ต้องนำเรื่องอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากข้าศึกได้รับประโยชน์จากการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ กับความต้องการของประชาชนซึ่งอยากจะทราบเหตุการณ์สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการป้องกันประเทศ เหมือนกับเรื่องอื่นๆ มาพิจารณาพร้อมๆ กัน ซึ่ง ม.๕ วรรคหนึ่งแห่งรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้มีผลเป็นการกำหนดขอบเขตแก่ศาลในการตีความความผิดอาญาฐานกบฏไว้ดังกล่าวข้างต้น”

อย่างไรก็ดี ในที่สุดศาลฯ ได้พิพากษาว่า การกระทำของรัฐบาลไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด (ซึ่งเป็นการวินิจฉัยในข้อกฎหมายเท่านั้น) แต่ความสำคัญของคดีขึ้นอยู่กับเนื้อหาของคำพิพากษามากกว่าผลแพ้ชนะของคดี มิใช่หรือ

ใหม่ ๆ ในราชการ

ระงับข้อรถยนต์ประจำตำแหน่ง

- ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้กำหนดหลักเกณฑ์ การจัดซื้อรถยนต์ประจำตำแหน่งของข้าราชการชั้นพิเศษ รวม ๓ ประการ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๑๐๖ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๑๖) ซึ่งได้นำลงวารสารข้าราชการฉบับเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๖ แล้วนั้น บัดนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๗ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ระงับการจัดซื้อรถยนต์ประจำตำแหน่งไว้จนกว่าจะมีมติคณะรัฐมนตรีเป็นอย่างอื่น (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๓ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๗)

การสัมมนาเรื่อง “ยาเสพติดให้โทษ”

- ตามที่นายกรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ข้าราชการ พนักงานเทศบาล และองค์การรัฐวิสาหกิจ เข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “ยาเสพติดให้โทษ” ระหว่างวันที่ ๑๕-๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ได้ โดยไม่ถือเป็นวันลา แต่จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อนนั้น บัดนี้ นิติวทยาศาสตร์สมาคมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้จัดสัมมนาเรื่องนี้ ได้เลื่อนกำหนดการสัมมนาดังกล่าวออกไปเป็นในราวเดือนพฤษภาคม หรือมิถุนายน ๒๕๑๗ ซึ่งทางสมาคมฯ จะได้แจ้งกำหนดวันและเวลาสัมมนาที่แน่นอนให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่สร. ๐๒๐๓/ว. ๑ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๑๗)

การก่อกู้ผูกพันเงินงบประมาณ

- คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๗ อนุมัติให้ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ เกี่ยวกับเรื่องการก่อกู้ผูกพันเงินงบประมาณ ในเรื่อง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา และค่าโทรศัพท์ ซึ่งค้างชำระแก่รัฐวิสาหกิจ รวม ๔ ประการ คือ

๑. ให้ส่วนราชการที่มีหนี้ค้างชำระให้แก่การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย องค์การเชื้อเพลิง การรถไฟแห่งประเทศไทย และองค์การเภสัชกรรม ซึ่งเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๖ หรือก่อนหน้านั้น เบิกจ่ายเงินชำระหนี้ดังกล่าวจากงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันได้ โดยถือว่า คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ก่องหนผูกพันเงินงบประมาณที่ได้รับในปีที่เกิดหนี้นั้น ๆ แล้ว

๒. สำหรับหนี้ที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๗ และต่อ ๆ ไป ให้ส่วนราชการต่าง ๆ รับผิดชอบชำระหนี้เมื่อได้รับใบทางหนี้

๓. สำหรับหนี้ที่ค้างชำระตามข้อ ๑ ให้ส่วนราชการเจียดจ่ายจากงบประมาณประจำปี และโอนเงินเหลือจ่ายแต่ละปีทยอยชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นไปโดยด่วน

๔. ให้รัฐวิสาหกิจดังกล่าวในข้อ ๑ ส่งใบทางหนี้ของหนี้ที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณให้ทันภายในปีงบประมาณนั้น และให้ทยอยส่งเป็นเดือนหรือเป็นงวดโดยสม่ำเสมอ เพื่อมิให้เป็นภาระแก่ส่วนราชการที่จะต้องชำระหนี้งวดใดงวดหนึ่งเป็นจำนวนมาก

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๑๗)

การโอนที่ดินคืนให้แก่เจ้าของที่ดิน

– คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๗ อนุมัติในหลักการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ เกี่ยวกับเรื่องการโอนที่ดินที่ราษฎรได้อุทิศให้แก่ทางราชการเพื่อใช้ประโยชน์ของราชการ กลับคืนให้แก่เจ้าของเดิม เมื่อเจ้าเดิมร้องขอคืนที่ดินนั้น รวม ๒ ประการ คือ

๑. ที่ดินที่ผู้ยกให้แก่ทางราชการเพื่อใช้ประโยชน์ โดยมีเงื่อนไขกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ถ้าทางราชการไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามเงื่อนไขนั้น ควรโอนกลับคืนให้ไป

๒. ที่ดินที่ผู้ยกให้แก่ทางราชการใช้ประโยชน์โดยไม่มีเงื่อนไขให้ใช้ประโยชน์อย่างใดเป็นการเฉพาะ ไม่ควรคืนให้ไป

การปรับพอกอัตรารายเงินเดือน

– สำนักงบประมาณ ได้พิจารณาอนุญาตให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำเงินเดือนที่เหลือจ่ายในปีปัจจุบันไปปรับพอกอัตรารายเงินเดือนให้สูงขึ้นภายในชั้นเดียวกัน (เพื่อรับโอนหรือบรรจุข้าราชการ) หรือกรณีปรับวุฒิได้ โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อน (หนังสือสำนักงบประมาณที่ สร. ๐๑๐๒/ว. ๓๗๒๘ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖)

การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรเกี่ยวกับการพยาบาลจากกรมตำรวจ

- ก.พ. ได้ออกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๔๔ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาพยาบาลและอนามัย และประกาศนียบัตรผดุงครรภ์ ของกรมตำรวจ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐ ตอนที่ ๑๗๒ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๖ ซึ่งใช้บรรจุได้ในทุกกระทรวงทบวงกรม ฝ่ายพลเรือน

ในกฎ ก.พ. ฉบับนี้ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาพยาบาลและอนามัย จากโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย กรมตำรวจ ซึ่งมีหลักสูตรการศึกษา ๓ ปี ต่อจาก มศ. ๕ จะบรรจุเข้ารับราชการได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๑,๐๖๐ บาท ถ้าได้รับประกาศนียบัตรวิชาผดุงครรภ์ ซึ่งมีหลักสูตรการศึกษาต่อจากประกาศนียบัตรดังกล่าวอีก ๖ เดือนเพิ่มขึ้น ก็จะใช้บรรจุเข้ารับราชการได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๑,๑๖๐ บาท

การสอบสวนพิจารณาโทษข้าราชการ

- นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ กวดขันติดตามเร่งรัดการสอบสวนพิจารณาโทษข้าราชการพลเรือน ในสังกัด ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (หนังสือสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ที่ สร ๐๑๐๖/ว. ๑๕๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๖) ทั้งนี้ เพราะปรากฏว่า กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ได้ดำเนินการในเรื่องนี้ล่าช้าไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้เนื่องๆ (กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดให้สอบสวนให้แล้วเสร็จอย่างช้าไม่เกิน ๓๐ วัน ถ้ายังสอบสวนไม่เสร็จตามกำหนดนี้ก็อาจขยายเวลาออกไปได้อีก ๒ ครั้งๆ ละไม่เกิน ๑๕ วัน เมื่อได้ขยายเวลาออกไปอีกดังกล่าวแล้ว ก็ยังสอบสวนไม่เสร็จ การสอบสวนจะใช้ได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้) เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการในด้านการปราบปรามการกระทำผิดวินัย-และการรักษาวินัยของข้าราชการพลเรือน

การกระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการสอบ

- ก.พ. ได้พิจารณาให้มีมติแจ้งให้ส่วนราชการต่างๆ ได้ทราบและถือปฏิบัติว่า การที่ข้าราชการซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสอบ มีพฤติการณ์เรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกด้วยวิธีการต่างๆ อยู่เนื่องๆ เช่น แอบอ้างชื่อกรรมการสอบหรือเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการสอบ หลอกหลวงหรือชักจูงผู้สมัครสอบด้วยประการต่างๆ โดยอ้างว่าจะช่วยเหลือ

ให้สอบได้นั้น ย่อมเป็นความผิดฐานประพฤติกว้างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษในสถานหนักคือ ไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนโทษได้ก็เพียงปลดออกจากราชการเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะเป็น เรื่องร้ายแรงที่ทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงของทางราชการอย่างยิ่ง (หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่สร ๑๐๐๖/ว. ๑๕ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๖)

สำหรับข้าราชการผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสอบ ถ้าได้กระทำการเรียกหรือรับเงินจากผู้สมัครสอบดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก็ย่อมเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งจะต้องถูกลงโทษสถานหนัก คือไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนโทษได้ก็เพียงปลดออกจากราชการ อยู่แล้ว

ส่วนข้าราชการผู้ที่สอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนเป็นชั้นสูงขึ้นนั้น ถ้าทุจริตในการสอบดังกล่าว ก็จะต้องถูกลงโทษในสถานหนักเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ตามนัยมติคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๕๐ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๑

การเปิดสอนระดับปริญญาในสถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

— คณะรัฐมนตรีได้พิจารณามิมีตรับหลักการ เกี่ยวกับเรื่องการเปิดสอนระดับปริญญา ในสถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และพิจารณารับหลักการในการแก้ปัญหาเรื่อง วิทยาลัยครู และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการโดยด่วนต่อไป รวม ๔ ประการ ดังนี้

๑. การที่สถาบันการศึกษาใดจะสามารถให้ปริญญาได้โดยสมบูรณ์นั้น จะต้อง มีกฎหมายรับรอง

๒. เมื่อมีกฎหมายรับรองแล้ว ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ และกรมตำรวจ ซึ่งมีสถาบันการศึกษาในสังกัด ทำการเปิดสอนถึงระดับปริญญาได้

๓. ให้กระทรวงศึกษาธิการหารือกับคณะกรรมการกฤษฎีกา ในการร่างพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดให้วิทยาลัยสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่พร้อมสามารถให้ปริญญาได้ โดยยังคง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการตามเดิม

๔. ในระหว่างนี้ ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งกรมการฝึกหัดครูให้พิจารณาดำเนิน การเปิดสอนตามหลักสูตรชั้นประกาศนียบัตร ป.อ. ในวิทยาลัยครูที่มีความพร้อมไปพลางๆ ก่อน ต่อไปถ้ามีพระราชบัญญัติกำหนดให้วิทยาลัยครูใดสามารถให้ปริญญาได้ ก็ให้ระบุไว้ในบท

เฉพาะกาลของพระราชบัญญัตินั้นด้วยว่า ให้นำการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร ป.อ. เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาต่อไป

การรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรมในที่ดินของทางราชการ

- คณะรัฐมนตรีได้พิจารณามีมติ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๑๗ เห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอให้หน่วยราชการทุกแห่ง ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่ประชาชนเข้าไปตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยจนกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม วางแผนเพื่อการรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรมโดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอน แล้วแจ้งแผนดังกล่าวนี้ให้การเคหะแห่งชาติทราบ เพื่อการเคหะแห่งชาติจะได้พิจารณาวางโครงการปฏิบัติการในเรื่องนี้เป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานส่วนรวมของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งรวมถึงการที่จะต้องมีงบประมาณในการรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรมและการจัดสร้างโครงการเคหะชั้นใหม่ เพื่อรับประชาชนที่จะต้องโยกย้ายที่อยู่ นอกจากนี้ยังจะทำให้การรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรมในที่ดินของหน่วยราชการต่าง ๆ เป็นไปโดยราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน

การปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน

- สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่...) พ.ศ.... ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอแล้ว

ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้มีการปรับปรุงบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีหลักการให้ข้าราชการได้รับความเป็นธรรมในการเพิ่มเงินเดือนและให้ข้าราชการเสียภาษีเงินได้เอง เพื่อให้มีความเสมอภาคกับประชาชนในเรื่องการเสียภาษีเงินได้ ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง คือ เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนได้รับเงินเดือนในอัตราพอสมควรกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น อันจะเป็นการผ่อนคลายภาระในค่าครองชีพของข้าราชการได้บ้าง แม้ว่าอัตราเงินเดือนที่ปรับปรุงใหม่นี้จะยังห่างไกลกับค่าครองชีพในปัจจุบันก็ตาม

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนการปรับอัตราเงินเดือนนั้น จะได้นำลงในวารสารข้าราชการต่อไป

สมศักดิ์ สุภะรัฎฐ์

ที่ สร ๐๓๐๒/๓๗๗๙

สำนักงบประมาณ

๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การใช้เงินเดือนเหลือจ่าย

เรียน เวียนกระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือสำนักงบประมาณที่ สร ๐๓๐๒/ว. ๑๖๙๐๑ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงบประมาณได้อนุญาตให้ส่วนราชการต่างๆ นำเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำที่เหลือจ่ายในปีปัจจุบันไปใช้เป็นเงินเพิ่มอื่นๆ ที่จ่ายควบกับเงินเดือน หรือค่าจ้างประจำแล้วแต่กรณี เช่น เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) เงินยืมชีพข้าราชการหรือลูกจ้างประจำบางจังหวัดในภาคใต้ (ย.ช. ภาคใต้) และเงินเบี้ยกัณดารที่เกิดขึ้นในปีปัจจุบัน เป็นต้น โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อนนั้น

บัดนี้ ปรากฏว่าได้มีส่วนราชการต่างๆ ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณขอใช้เงินเดือนที่เหลือจ่ายในปีปัจจุบัน นำมาปรับพอกอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้นเพื่อรับโอนหรือบรรจุข้าราชการ หรือกรณีปรับวุฒิ ซึ่งสำนักงบประมาณได้พิจารณาเห็นว่า รายจ่ายดังกล่าวเป็นรายจ่ายที่ต้องจ่ายให้แก่ข้าราชการตามกฎหมาย และระเบียบของทางราชการโดยมีหลักเกณฑ์การจ่ายแน่นอนอยู่แล้ว ฉะนั้น เพื่อความรวดเร็วในการเบิกจ่าย สำนักงบประมาณจึงอนุญาตให้ส่วนราชการต่างๆ นำเงินเดือนที่เหลือจ่ายในปีปัจจุบันไปปรับพอกอัตรา เงินเดือนให้สูงขึ้นภายในชั้นเดียวกัน หรือกรณีปรับวุฒิได้ โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง.

พลโท ชาญ อังศุโชติ

(ชาญ อังศุโชติ)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

กองวิชาการ

โทร. ๘๑๑๐๔๔ ต่อ ๑๕๕

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

เรื่อง การรับรองอนุปริญญาและปริญญาของมหาวิทยาลัย
เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ)

ด้วย ก.พ. ได้ลงมติรับรองอนุปริญญาและปริญญาของมหาวิทยาลัยว่าเป็นปริญญาซึ่ง
อาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ. ดังนี้

๑. ผู้ได้รับอนุปริญญานิติศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอาจบรรจุเข้ารับราชการ
ได้ตามข้อ ๖ (๑) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๒. ผู้ได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วศ. ม.) สาขาวิศวกรรมเคมี ของ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจบรรจุเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ (๕) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒
(พ.ศ. ๒๕๑๓)

๓. ผู้ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วท. บ. (พยาบาลและผดุงครรภ์) ซึ่งมี
หลักสูตรกำหนดระยะเวลาศึกษา ๔ ปี ๖ เดือน ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจบรรจุเข้ารับ
ราชการได้ตามข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ทั้งนี้ หากส่วนราชการใดประสงค์จะบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาดังกล่าว ก็ขอให้ทำความ
ตกลงกับ ก.พ. ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **จินดา ณ สงขลา**

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

ที่ สร. ๑๐๐๖/ว. ๑๕

สำนักงาน ก.พ.

๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การลงโทษข้าราชการซึ่งกระทำผิดวินัยกรณีเรียกเงินจากผู้สมัครสอบ
เรียน (เวียนกระทรวง)

ด้วยปรากฏจากรายงานการลงโทษที่กระทรวงทบวงกรมรายงานไปยัง ก.พ. ว่า มี
ข้าราชการกระทำผิดวินัย กรณีเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกด้วยวิธี
การต่าง ๆ อยู่เนือง ๆ เช่น แอบอ้างข้อชื่อกรรมการสอบหรือเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการสอบ ทำการ
หลอกลวงหรือชักจูงผู้สมัครสอบด้วยประการต่าง ๆ แล้วเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบ โดยอ้าง
ว่าจะช่วยเหลือให้สอบได้ ก.พ. พิจารณาเห็นว่า การที่ข้าราชการมีพฤติกรรมทำนองนี้ เป็น
เรื่องร้ายแรงที่ทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงของทางราชการอย่างยิ่ง ควรที่ทางราชการจะได้ปราบ
ปรามให้เด็ดขาดด้วยการลงโทษในสถานหนักทุกกราย แม้ผู้กระทำผิดนั้นจะไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับ
การสอบ ยังไม่เข้าลักษณะเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่พฤติกรรมทำนองนี้
ก็เป็นความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ (ซ) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งควรลงโทษในสถานหนักระดับเดียวกับความผิดฐาน
ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ คือ ไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนโทษได้ก็เพียงปลดออกจาก
ราชการเท่านั้น ไม่ควรลดหย่อนโทษลงเป็นสถานอื่น

ก.พ. จึงลงมติขอให้กระทรวงทบวงกรมถือเป็นหลักปฏิบัติตามนัยดังกล่าว
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **จินดา ณ สงขลา**

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวินัยและนิตการ

โทร. ๘๑๕๕๑

๓๐ มกราคม ๒๕๑๗

เรื่อง การรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรมในที่ดินของหน่วยราชการ

เรียน เวียงกระทรวง ทบวง กรม

กระทรวงมหาดไทยเสนอตามรายงานจากการเคหะแห่งชาติว่า ในปัจจุบันมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรมในที่ดินหน่วยราชการ ซึ่งปรากฏว่ามีหน่วยราชการหลายแห่งดำเนินการขับไล่ให้ประชาชนหรือคนที่อยู่อาศัยออกจากเขตที่ดินของทางราชการเพื่อพัฒนาพื้นที่อยู่เรื่อยๆ ประชาชนจำนวนมากได้รับความเดือดร้อนในการหาที่อยู่ใหม่ และแสดงความไม่พอใจอันเป็นการส่งผลกระทบต่อโครงการเมืองได้ เห็นควรเสนอเป็นหลักการที่จะกำหนดเป็นนโยบายหลักเพื่อให้หน่วยราชการทุกแห่ง โดยเฉพาะที่มีประชาชนเข้าไปตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยในเขตที่ดินจนกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม ได้มีการวางแผนเพื่อการรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรม โดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอนแล้วแจ้งแผนดังกล่าวให้การเคหะแห่งชาติได้ทราบเพื่อการเคหะแห่งชาติจะพิจารณาวางโครงการปฏิบัติการในเรื่องนี้ เป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒-๓ ปี ในการพิจารณานี้การเคหะแห่งชาติอาจเสนอแนะกำหนดเวลาที่เหมาะสมของแต่ละโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานส่วนรวม ซึ่งรวมถึงการที่จะต้องมีงบประมาณในการรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรม และการจัดสร้างโครงการเคหะชั้นใหม่ เพื่อรับประชาชนที่จะต้องโยกย้ายที่อยู่ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การรื้อล้างแหล่งเสื่อมโทรมในที่ดินของหน่วยราชการหน่วยต่างๆ เป็นไปโดยราบรื่น โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชนเป็นจำนวนมาก ดังที่เคยปรากฏมาแล้ว กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยตามที่การเคหะแห่งชาติเสนอ จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและสั่งการให้หน่วยราชการทุกแห่ง ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๗ ลงมติเห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ เว้นแต่กำหนดเวลาวางโครงการปฏิบัติการเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒-๓ ปี ให้ลดลงมาเป็นไม่น้อยกว่า ๑ ปี และให้หน่วยราชการถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.

(อนันต์ เนตรโรจน์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด่วนมาก

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ สร.๐๒๐๒/ว. ๑๑

๓๐ มกราคม ๒๕๑๗

เรื่อง การก่อสร้างอาคารและสถานที่ทำการของทางราชการ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๒๐๒/ว. ๖๗ ลงวันที่ กรกฎาคม ๒๕๑๖

ตามที่ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๑๖ ให้งดการก่อสร้างอาคารและสถานที่ทำการรัฐบาลทุกชนิด เว้นแต่การก่อสร้างสถานศึกษา สถานพยาบาลและอนามัย อาคารที่อุทกวิทย หรือหน่วยงานที่ตั้งใหม่ หรือที่ได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากรัฐบาลเท่าที่จำเป็นและประหยัดที่สุด ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ ได้มีหน่วยราชการหลายแห่งที่ได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารและสถานที่ไว้เรียบร้อยแล้วแต่ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างต่อไปได้ เพราะไม่เข้าข้อยกเว้นตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้นได้เสนอขออนุมัติมายังคณะรัฐมนตรี ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นว่า เป็นการก่อภาระแก่คณะรัฐมนตรีโดยไม่จำเป็น เพราะในการเสนอของงบประมาณนั้น ได้รับการพิจารณากลับกรองจากสำนักงบประมาณ คณะรัฐมนตรี และสภานิติบัญญัติแห่งชาติมาแล้ว สมควรที่จะผ่อนคลายข้อจำกัดเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารสถานที่ราชการตามนโยบายของรัฐเพื่อการประหยัดลงบ้าง โดยให้ดำเนินการไปตามที่ได้รับงบประมาณไว้แล้ว

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๑๗ เห็นชอบด้วย และอนุมัติให้ดำเนินการตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้หน่วยราชการในสังกัดถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.

(อนันต์ เนตรโรจน์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๘๑๒๒๐๘

๑๑ มกราคม ๒๕๑๗

เรื่อง ขออนุมัติเป็นหลักการในการก่อกำหนดผูกพันเงินงบประมาณ

เรียน เวียงกระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือที่ สร.๐๔๐๓/ว. ๑๗ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๔

ตามที่ได้อินยอมตติคณะรัฐมนตรีให้ส่วนราชการต่าง ๆ ถือปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีกันเงินงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการที่มีหนี้ผูกพันเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา และค่าโทรศัพท์ จากเงินหมวดค่าวัสดุหรือหมวดค่าใช้สอยไว้เพื่อชำระหนี้ นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังรายงานว่า ส่วนราชการต่างๆ ได้มีหนี้ค้างชำระแก่รัฐวิสาหกิจสะสมเรื่อยมา เนื่องจากเงินงบประมาณที่ส่วนราชการได้รับแต่ละปี ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายประกอบกับส่วนราชการได้นำเงินงบประมาณที่ได้รับไปใช้จ่ายอย่างอื่น และบางปีงบประมาณส่วนราชการอาจมีเงินเหลือพอที่จะชำระหนี้ค้างเก่า แต่ไม่สามารถจะเบิกจ่ายได้ เพราะเป็นค่าใช้จ่ายค้างเบิกข้ามปี กระทรวงการคลังจึงขอให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

๑. ให้ส่วนราชการที่มีหนี้ค้างชำระให้แก่การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย องค์การเชื้อเพลิง การรถไฟแห่งประเทศไทย และองค์การเภสัชกรรม ซึ่งเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๖ หรือก่อนหน้านั้น เบิกจ่ายเงินชำระหนี้ดังกล่าวจากงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันได้ โดยถือว่าคณะรัฐมนตรี ได้อนุมัติให้ก่อกำหนดผูกพันเงินงบประมาณที่ได้รับในปีที่เกิดหนี้นั้น ๆ แล้ว

๒. สำหรับหนี้ที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๗ และต่อๆ ไป ให้ส่วนราชการต่างๆ รับผิดชอบชำระหนี้เมื่อได้รับใบทวงหนี้

๓. สำหรับหนี้ที่ค้างชำระตามข้อ ๑. ให้ส่วนราชการเจียดจ่ายจากงบประมาณประจำปีและโอนเงินเหลือจ่ายแต่ละปีทยอยชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นไปโดยด่วน

๔. ให้รัฐวิสาหกิจดังกล่าวส่งใบทวงหนี้ของหนี้ที่เกิดขึ้นในบึงบอระเพ็ดให้ทันภายในบึงบอระเพ็ดนั้น และให้ทะยอยส่งเป็นเดือนหรือเป็นงวดโดยสม่ำเสมอ เพื่อมิให้เป็นภาระแก่ส่วนราชการที่จะต้องชำระหนี้งวดใดงวดหนึ่งเป็นจำนวนมาก

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๗ ลงมติอนุญาติให้ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.
(อนันต์ เนตรโรจน์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

ระดับมาตรฐานกลางของตำแหน่งเป็นอย่างไรกัน

ผู้ถาม : คำพันธ์ ศาส์เลิศ

ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.ฎ. กำหนดตำแหน่งและเงินเดือน คุณสมบัติและความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง วิธีการคัดเลือก วิธีการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือนและการเลื่อนชั้นข้าราชการกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๑๖ บัญญัติว่า "การกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในกรมบัญชีกลางให้กำหนดโดยจำแนกเป็นสายงาน และจัดระดับตำแหน่งของแต่ละสายงานเข้าระดับมาตรฐานกลางของตำแหน่ง ตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ จึงขอเรียนถามว่า

๑. ตำแหน่งระดับมาตรฐานกลางที่ ก.พ. กำหนดขึ้นใหม่นี้ คือ อย่างไร แตกต่างกับตำแหน่งเดิมของข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ อย่างไร

๒. ระดับมาตรฐานกลางของตำแหน่ง และเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในแต่ละระดับมาตรฐานกลางให้เป็นไปตามบัญชีหมายเลข ๒ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

การปรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนเข้ากับตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. อนุมัติ ก.พ. ได้วางหลักเกณฑ์และวิธีการอนุมัติไว้แล้ว อย่างไรบ้างหรือไม่ เช่น

ก. นาย ก. ชั้นจัตวาตำแหน่งเสมียนพนักงาน เงินเดือน ๑,๕๕๐ บาท จะปรับให้ดำรงตำแหน่งมาตรฐานกลางที่เท่าใด

ข. นาย ก. ชั้นตรีตำแหน่งประจำแผนก เงินเดือน ๑,๓๒๐ บาท และนาย ข. ชั้นตรีตำแหน่งประจำแผนก เงินเดือน ๑,๕๕๐ บาท แต่ละคนจะปรับเข้าตำแหน่งมาตรฐานกลางที่เท่าใด

ค. นาย ก. ชั้นจัตวาตำแหน่งพนักงานดูเงินจัตวา เงินเดือน ๑,๔๘๐ บาท และ นาย ข. ชั้นโทตำแหน่งพนักงานดูเงินโท เงินเดือน ๑,๓๘๐ บาท และแต่ละคนจะปรับเข้าตำแหน่งมาตรฐานกลางที่เท่าใด

ง. นาย ก. ชั้นโทตำแหน่งผู้ช่วยคลังจังหวัด เงินเดือน ๓,๓๐๐ บาท และนาย ข. ชั้นเอก ตำแหน่งคลังจังหวัดเอกเงินเดือน ๒,๕๘๐ บาท แต่ละคนจะปรับเข้าตำแหน่งมาตรฐานกลางที่เท่าใด

ตอบข้อ ๑.

คำว่า “ระดับมาตรฐานกลาง” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดตำแหน่งและเงินเดือน ฯ ของส่วนราชการที่ใช้ระบบจำแนกตำแหน่งแล้วนั้น หมายถึง ‘ระดับของตำแหน่งและอัตราเงินเดือน โดยมีอยู่ทั้งสิ้น ๑๐ ระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับมาตรฐานกลางที่ ๑ ซึ่งเป็นระดับตำแหน่งขั้นต้นในราชการพลเรือน ผู้ดำรงตำแหน่งรับผิดชอบในการปฏิบัติงานประจำอย่างง่าย เช่น งานธุรการ งานการเงินและบัญชีขั้นต้น งานด้านช่างฝีมือ กึ่งฝีมือ หรืองานทั่วไปที่ไม่ใช่วิชาชีพ เป็นระดับที่ส่วนใหญ่ใช้บรรจุจากผู้ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ (มศ. ๓) หรือมัธยมตอนปลายสายอาชีพสาขาใดสาขาหนึ่ง จนถึงระดับมาตรฐานกลางที่ ๑๐ ซึ่งเป็นระดับตำแหน่งปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า

ได้มีการกำหนดอัตราเงินเดือนของแต่ละระดับมาตรฐานกลางไว้ล่วงหน้าด้วย เช่น

ระดับมาตรฐานกลางที่ ๑	ตั้งแต่ชั้นจัตวาอันดับ ๑	ขั้น	๖๐๐ บาท
	ถึงชั้นจัตวาอันดับ ๔	ขั้น	๑,๔๘๐ บาท
ระดับมาตรฐานกลางที่ ๓	ตั้งแต่ชั้นตรีอันดับ ๑	ขั้น	๑,๑๖๐ บาท
	ถึงชั้นโทอันดับ ๒	ขั้น	๒,๕๘๐ บาท
ระดับมาตรฐานกลางที่ ๑๐	ตั้งแต่ชั้นพิเศษอันดับ ๒	ขั้น	๗,๐๐๐ บาท
	ถึงชั้นพิเศษอันดับ ๔	ขั้น	๘,๖๐๐ บาท เป็นต้น

(ผู้สนใจจะรายละเอียดได้จากบัญชีหมายเลข ๒ หักพระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่งและเงินเดือนของส่วนราชการที่ใช้ระบบจำแนกตำแหน่งแล้ว)

เมื่อมีการใช้ระบบจำแนกตำแหน่งในส่วนราชการใดแล้ว ตำแหน่งต่าง ๆ ของส่วนราชการนั้นก็ได้รับการกำหนดเข้าตามสายงาน และ “ระดับมาตรฐานกลาง” ของตำแหน่งไว้ด้วย แต่ส่วนตำแหน่งใดจะได้รับการกำหนดไว้ในระดับมาตรฐานกลางใดแน่นอนนั้น เป็นเรื่องที่ ก.พ. จะต้องเป็นผู้พิจารณากำหนดโดยถือหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งนั้นเป็นหลักในการพิจารณา

ข้อ ๒.

การปรับปรุงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนเข้ากับตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่งและเงินเดือน ตามมาตรา ๕ วรรคท้าย แห่งพระราชกฤษฎีกา ซึ่ง ก.พ. เป็นผู้อนุมัตินั้น ในทางปฏิบัติเมื่อเริ่มใช้ระบบจำแนกตำแหน่งในกรมใด ก.พ. ก็มักจะพิจารณา อนุมัติไปพร้อมกับการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ให้ดำรงตำแหน่ง หรือรักษาการ ในตำแหน่งที่ได้ปรับเข้ากับตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ นั้นด้วย ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๒๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ซึ่งมีขั้นตอนในทางปฏิบัติพอสรุปได้ดังนี้

๑. เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นชอบกับการกำหนดตำแหน่งและเงินเดือนที่ควรได้รับ คุณสมบัติและความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง วิธีการคัดเลือก วิธีการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือนและการเลื่อนชั้นข้าราชการพลเรือน และอนุมัติในหลักการให้ใช้ระบบจำแนกตำแหน่งในส่วนราชการใดแล้ว ส่วนราชการนั้นก็ดำเนินการจัดทำบัญชีรายละเอียดการปรับตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน (หรือที่มักจะเรียกกันทั่วไปว่า “บัญชีจัดคนลง”) เพื่อเสนอให้ ก.พ. อนุมัติตามในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๔ ดังกล่าวข้างต้น

๒. ในการจัดทำ “บัญชีจัดคนลง” ดังกล่าวนั้น ส่วนราชการที่จะใช้ระบบจำแนกตำแหน่งเป็นผู้ดำเนินการจัดทำโดยตลอดตามกรอบของสายงาน ระดับ จำนวนตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดไว้ให้ และการจัดตัวคนลงตามตำแหน่งต่าง ๆ นี้ หัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งได้แก่ ปลัดกระทรวงหรืออธิบดีแล้วแต่กรณีมีอำนาจที่จะพิจารณาว่าควรให้ข้าราชการในสังกัดคนใดเข้าดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งใดได้ตามความเหมาะสม เมื่อจัดเสร็จแล้วก็ส่งให้สำนักงาน ก.พ. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสายงาน ระดับและจำนวนตำแหน่งตามที่ ก.พ. อนุมัติไว้

และตรวจสอบว่าผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ นั้น มีคุณสมบัติและความรู้ตรงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งหรือไม่ หากไม่ตรง เป็นกรณีที่ ก.พ. จะอนุมัติให้ใช้ไปพลางก่อนได้หรือไม่ ระหว่างนี้ก็จะมีการปรับปรุงแก้ไขบัญชีให้ถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำเสนอ ก.พ. พิจารณา

๓. เมื่อ ก.พ. พิจารณาอนุมัติแล้ว กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดแล้วแต่กรณี ก็ดำเนินการ ออกคำสั่งแต่งตั้ง ข้าราชการพลเรือน ให้ดำรงตำแหน่ง และรักษาการในตำแหน่ง ตามบัญชีที่ ก.พ. อนุมัติต่อไป

โดยปกติในการพิจารณาว่า ข้าราชการ คนใด จะควร ได้รับการ จัดไว้ในสายงาน และระดับใดซึ่งเป็นการจัดตัวคนลงตามตำแหน่งต่าง ๆ นั้น ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา จะต้องคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งนั้นเป็นหลัก แล้วพิจารณาว่ามีข้าราชการ คนใดบ้าง ที่เป็นผู้มีคุณสมบัติและความรู้ ตรงตามมาตรฐาน กำหนดตำแหน่ง ที่กำหนดไว้ และมีความเหมาะสมต่อตำแหน่งนั้นมากกว่ากันเพียงใด ทั้งในแง่ของความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ ความชำนาญงาน อาวุโสในทางราชการ ความเหมาะสมต่อตำแหน่งหน้าที่ที่จะมอบหมายให้รับผิดชอบและ ฯลฯ ทั้งนี้ มิได้มีหลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดตายตัวแต่ประการใดว่า ข้าราชการชั้นใด อันดับใด เงินเดือนเท่าใด จะต้องได้รับการกำหนดหรือปรับเข้ากับตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางใดแน่

ฉะนั้น กรณีตามคำถามข้อ ๒ ก. ถึง ง. ที่คุณถามไปจึงเป็นเรื่องที่หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดจะเป็นผู้พิจารณาตามแนวทางปฏิบัติข้างต้นว่าจะควรจัดลงไว้ในสายงานใด ระดับใด โดยใช้บัญชีอัตราเงินเดือนตามระดับมาตรฐานกลาง (บัญชีหมายเลข ๒) ท้ายพระราชกฤษฎีกาเป็นเครื่องประกอบการพิจารณาด้วย

สงฆ์วันครบเกษียณอายุ

ผู้ถาม : สมายึกใหม่ อ. ศรีธาตุ จ. อุดรธานี

๑. นาย ก. เกิดวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๔๕๗ เข้ารับราชการกรมการปกครอง วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๘๖ จะครบเกษียณราชการ ในวันเดือนปีใด และจะมีอายุราชการนับถึงวันออกจากราชการทางสืบเก็บ

๕๖

๒. การคำนวณบำเหน็จบำนาญมีหลักการคิดอย่างไร

ตอบ ๑. อายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๘ และพ้นจากราชการ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๑๘ คือวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ มีเวลาราชการปกติ (ไม่รวมเวลาราชการทวิคูณ) ๓๑ ปี ๑๐ เดือน

๒. วิธีการคำนวณบำเหน็จบำนาญ โปรดดูคำตอบในวารสารข้าราชการ ฉบับประจำเดือน มกราคม ๒๕๑๗ หน้าปัญหาการคลัง

โอนมาแล้วแต่ยังไม่ให้ทดลองปฏิบัติราชการ เลื่อนเงินได้หรือไม่

ผู้ถาม : อาทร ศรีเชอ

นาย ก. ข้าราชการธุรการสามัญชั้นจัตวา อันดับ ๒ ชั้น ๘๘๐ บาท ตำแหน่งเสมียนพนักงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม สอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรีของกรมอัยการได้ ต่อมากรมอัยการรับโอนไปบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๘๘๐ บาท และแต่งตั้งให้ทดลองปฏิบัติราชการในตำแหน่งประจำแผนก ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๖ เป็นต้นไป และก่อนโอนทราบว่าทางกระทรวงเจ้าสังกัดเดิมได้ขอลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีให้แล้ว แต่ขณะโอนอยู่ในระหว่างพิจารณา ดังนี้อยากจะทราบว่า

๑. ในบึงบประมาณ ๒๕๑๗ นาย ก. จะได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือไม่ เพราะเหตุไร

๒. กรณีของนาย ก. จะอยู่ในหลักเกณฑ์ ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ข้อ ๔ (๕) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๗๓๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) หรือไม่

๓. ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ นาย ก. จะได้รับเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือไม่ ถ้าหาก นาย ก. ไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน เพราะอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ เมื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแล้วจะเลื่อนขั้นเงินเดือนได้หรือไม่

ตอบ ข้าราชการที่จะได้รับพิจารณาให้เลื่อนเงินเดือนได้ ต้องเป็นผู้อยู่ในหลักเกณฑ์ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) สำหรับกรณีนี้ นาย ก. เป็นผู้อยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๔ (๕) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยแห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๗๓๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) และถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่านาย ก. เป็นผู้อยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้ออื่น ๆ ของกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าวด้วย กรมอัยการก็อาจส่งเลื่อนเงินเดือนให้ได้เมื่อนาย ก. ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแล้ว จะส่งเลื่อนเงินเดือนระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่ได้ ทั้งนี้ โดยให้เลื่อนเงินเดือนตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖

จังหวัดออกกระเบียบเลือกตั้งกำนัน โดยเฉพาะได้หรือไม่

ผู้ถาม : สมาชิกส่วนภูมิภาค

๑. มีจังหวัดหนึ่งได้ออกเป็นระเบียบเลือกตั้งกำนันขึ้นมา เพื่อใช้เป็นระเบียบของจังหวัดโดยเฉพาะ ทั้ง ๆ ที่มีระเบียบการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านของกระทรวง ซึ่งออกตาม พ.ร.บ. ปกครองท้องที่อยู่แล้วและใช้เป็นระเบียบทั่วทุกจังหวัด จึงขอทราบว่าการออกเป็นระเบียบขึ้นใช้เฉพาะจังหวัดต่างหากจากระเบียบของทางกระทรวง จะเป็นการชอบด้วยระเบียบแบบแผนหรือไม่ หากมีการปฏิบัติงานผิดพลาดไปเพราะถือตามระเบียบของจังหวัดที่ออกมาใช้นี้ จะใช้เป็นข้อต่อสู้ว่าได้ปฏิบัติไปตามระเบียบที่วางไว้ได้หรือไม่ เพียงใด

ตอบ การเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน จะต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๑๕ และระเบียบดังกล่าวมิได้ระบุให้จังหวัดออกระเบียบการเลือกตั้งกำนันขึ้นเฉพาะจังหวัดแต่อย่างใด

การออกกระเบียบเลือกตั้งกำนันขึ้นโดยเฉพาะ จึงไม่ชอบด้วยระเบียบแบบแผนของทางราชการและไม่สามารถยกเป็นข้อต่อสู้ว่าได้ปฏิบัติไปตามระเบียบที่วางไว้ได้
 แห่งตั้งให้ทำการแพนควรเขียนอย่างไร

๒. ปลัดจังหวัดต้องไปราชการเป็นเวลานาน ผู้ว่าราชการจังหวัดได้แต่งตั้งให้นายอำเภอเมืองมารักษาราชการแทนปลัดจังหวัด โดยใช้วิธีลงชื่อในหนังสือราชการดังต่อไปนี้ จะเป็นการถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือไม่

นายอำเภอเมือง..... รักษาราชการแทนปลัดจังหวัด.....
 รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด.....

ตอบ กรณีนี้เข้าใจว่า จะเป็นเรื่องที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้ปลัดจังหวัด “ทำการแทน” ในนามผู้ว่าราชการจังหวัด ฉะนั้นนายอำเภอซึ่งได้รับแต่งตั้งให้รักษาราชการแทนปลัดจังหวัด จึงมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับปลัดจังหวัด ทั้งนี้ตามนัย ข้อ ๔๔ ข้อ ๕๓ วรรคสุดท้าย และข้อ ๕๕ แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ และการลงชื่อในหนังสือราชการควรจะเป็นดังนี้

“นายอำเภอเมือง.....รักษาราชการแทนปลัดจังหวัด.....
 ทำการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด”

ออกแล้วเข้าใหม่ นับอายุราชการต่อได้หรือไม่
 ผู้ถาม สมาชิกเลขที่ ๒๔๐๑

ด้วยมีผู้ได้บังคับบัญชาของผมนคนหนึ่งลาออกจากราชการในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๗ นี้ มีเรื่องคิดว่าเห็นจำเป็นอายุไม่ถูก เพราะลาออกมาแล้ว ๒ ครั้ง ดังนี้

เริ่มรับราชการครั้งแรก วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๑ เป็นครูจัตวาโรงเรียนเกษตร ลาออกศึกษาต่อเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๔๘๕ (ไม่ได้ขอรับบำเหน็จ) เข้าเป็นครูครั้งที่ ๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๖ ต่อมาลาออกไปประกอบอาชีพอื่นเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๕ และเข้ารับราชการใหม่อีกเป็นครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๙๖ รับราชการมาปัจจุบันเป็นชั้นตรี เงินเดือน ๑,๘๘๐ บาท จะลาออก วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๗ นี้ จึงขอเรียนถามว่า

๑. จะนับอายุราชการติดต่อกันได้หรือไม่ เพราะการลาออกทั้งออกทั้ง ๒ ครั้งไม่ได้ขอรับบำเหน็จ

๒. ถ้านับอายุราชการติดต่อกันได้จะได้บำนาญเท่าไร และมีอายุราชการเท่าไร (มีวันทวิคูณ ๗ ปี ๒๖ วัน)

ตอบ

พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ (ซึ่งเป็นกฎหมาย ที่ใช้บังคับอยู่ในวันลาออกครั้งสุดท้าย) มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ว่าถ้าข้าราชการลาออกจะได้รับบำเหน็จหรือไม่ก็ตาม ถ้ากลับเข้ารับราชการใหม่และออกจากราชการอีก ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับเฉพาะเวลาราชการในตอนใหม่เท่านั้น จากข้อกฎหมายดังกล่าวจึงนับเวลาราชการติดต่อกันไม่ได้ นับได้เฉพาะเวลาราชการปกติและเวลาทวิคูณในตอนที่สามเท่านั้น

เงื่อนไขการเบิกเบี้ยกนการ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๓๐๔๗

ข้าพเจ้าเริ่มรับราชการครั้งแรกที่อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ต่อมาได้รับการแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอตรี อำเภออ่าวลึก และต่อมาได้รับคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ แต่งตั้งย้ายข้าพเจ้าไปดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอตรี อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ซึ่งข้าพเจ้าได้เดินทางไปรายงานตัวและรับมอบหมายการงานในวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๑๖ อำเภอเกาะลันตา เป็นท้องที่กนการ ตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ ก.ค. ๐๕๐๒/ว. ๐๐๖๐๙ ลงวันที่

๒ ตุลาคม ๒๕๑๕ โดยกำหนดอำเภอเกาะลันตาเป็นท้องที่กักกันดารลำดับที่ ๒๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ มีกำหนด ๓ ปี ข้าพเจ้าได้รับเงินเดือนเดือนละ ๑,๘๘๐ บาท จึงได้ยื่นคำร้องขอเบิกเบี้ยกักกันดารตามระเบียบเบี้ยกักกันดาร พ.ศ. ๒๕๐๖ เดือนละ ๑๘๐ บาท ทางคลังจังหวัดกระบี่ ได้เบิกจ่ายให้ตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๑๖ เป็นต้นมา จนกระทั่งเดือนกันยายน ๒๕๑๖ ทางเสมียนตราจังหวัดกระบี่แจ้งว่า ทางกรมการปกครองไม่ได้โอนอัตราตามตัวข้าพเจ้าไปตั้งจ่ายที่อำเภอเกาะลันตา จึงงดเบิกเบี้ยกักกันดารและที่ได้จ่ายไปแล้ว รวม ๙ เดือน เป็นเงิน ๑,๖๒๐ ก็เรียกคืน ข้าพเจ้าจึงไม่ได้รับเบี้ยกักกันดารตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นมา

ข้าพเจ้าจึงขอเรียนท้าวหรือว่า ในการโอนอัตราเงินเดือนตามตัวเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ใด เป็นหน้าที่ของจังหวัดที่จะต้องรายงานพร้อมกับส่งสำเนาคำสั่งไปยังกองอัตรากำลังและกองคลัง เพื่อโอนอัตราเงินเดือนตามตัวไปตามคำสั่งย้ายของผู้ว่าราชการจังหวัดใช้หรือไม่ และทำไมในกรณีของข้าพเจ้าจึงไม่ดำเนินการ

การที่ทางคลังจะเรียกเงินเบี้ยกักกันดารที่เบิกไปแล้วคืน และไม่ยอมให้หักเงินเดือนของข้าพเจ้าจะได้หรือไม่และจะผิดถูกประการใด

หากให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตัดโอนอัตราย้อนหลัง ตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งย้ายจะ ได้หรือไม่ เพื่อมิให้เสียสิทธิอันพึงมีพึงได้ เพราะข้อเท็จจริงข้าพเจ้าได้ไปปฏิบัติงาน ณ ท้องที่อำเภอเกาะลันตาจริงๆ และการวางฎีกาเบิกเงินเดือนก็วางทางอำเภอเกาะลันตา ซึ่งเป็นอำเภอเกาะลันตาอยู่เป็นประจำ

และเรื่องนี้มีได้เป็นความผิดของข้าพเจ้าแต่อย่างใด หากจะร้องเรียนให้ศาลสั่งจะได้หรือไม่ ขอได้โปรดตอบให้ข้าพเจ้าทราบโดยด่วนด้วย

ตอบ ตามระเบียบการเบิกจ่ายเบี้ยกักกันดาร ผู้ที่จะมีสิทธิได้รับเบี้ยกักกันดาร จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์

๑. ปฏิบัติราชการประจำในท้องที่กักกันดาร และ
๒. มีอัตราเงินเดือนอยู่ในท้องที่กักกันดารนั้นด้วย

กรณีของคุณ ปรากฏว่าได้ปฏิบัติราชการประจำอยู่ในท้องที่กักกันดาร แต่อัตราเงินเดือนมิได้ตั้งอยู่ในท้องที่กักกันดาร ตามหลักการดังกล่าว คุณจึงไม่มีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยกักกันดาร

แต่อย่างไรก็ดี กรณีของคุณปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้ปฏิบัติราชการประจำอยู่ในท้องที่กั้นदारตลอดมา กรณีของคุณจึงอาจขอทำความตกลงเป็นกรณีพิเศษกับกระทรวงการคลัง ขอให้เบิกได้กรณีพิเศษที่อัตราเงินเดือนมิได้ตั้งอยู่ในท้องที่กั้นदारได้ครับ

ไปทำงานต่างกรมเบิกเบี้ยเลี้ยงได้ไหม

ผู้ถาม สมาชิกเลขที่ ๒๗๘๗/๒๕๑๖

๑. นาย ก. เป็นข้าราชการสังกัดกรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข รับราชการประจำที่จังหวัดลำปาง โดยเบิกและรับเงินเดือนที่สำนักงานนายแพทย์ใหญ่ จังหวัดลำปาง

ต่อมา กระทรวงสาธารณสุข มีคำสั่งให้นาย ก. ไปช่วยปฏิบัติราชการทางกรมส่งเสริมสาธารณสุข โดยนาย ก. ยังเบิกและรับเงินเดือนที่สำนักงานนายแพทย์ใหญ่ จังหวัดลำปาง ระหว่างไปช่วยปฏิบัติราชการที่กรมส่งเสริมสาธารณสุข ไม่ได้เบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงแต่ประการใด

จึงขอเรียนถามว่า

๑.๑ เมื่อระหว่างช่วยปฏิบัติราชการที่กรมส่งเสริมสาธารณสุข นาย ก. ได้รับคำสั่งจากอธิบดีกรมส่งเสริมสาธารณสุขให้เดินทางไปราชการยังจังหวัดต่างๆ นาย ก. จะขอเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะจากกรมส่งเสริมสาธารณสุข จะเบิกได้หรือไม่

๑.๒ ถ้าเบิกได้ นาย ก. จะต้องปฏิบัติอย่างไร กรุณาแจ้งวิธีปฏิบัติตามระเบียบการคลังเกี่ยวกับเรื่องนี้ ให้ทราบด้วย.

ตอบ การที่ ก. ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยปฏิบัติราชการที่กรมส่งเสริมสาธารณสุขและได้รับคำสั่งจากอธิบดีกรมส่งเสริมสาธารณสุขให้เดินทางไปปฏิบัติราชการ ก. ก็ชอบที่จะเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการทางกรมส่งเสริมสาธารณสุขได้

สำหรับการเบิก ก. จะต้องแนบคำสั่งให้ไปราชการของอธิบดีประกอบใบขอเบิกด้วย ใบขอเบิกขอได้ที่แผนกคลัง

วันทิวศูนย์กันอย่างไร

๒. ขอรทาบ วันทิวศูน ตามกำหนดวันประกาศใช้กฎอัยการศึก และวันประกาศภาวะฉุกเฉินในท้องที่แต่ละแห่ง เพื่อการคำนวณบำเหน็จบำนาญ ตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ถึงปัจจุบัน

ตอบ ๑. เวลาทิวศูนในกรณีประกาศใช้กฎอัยการศึกมีดังนี้

(๑) ครั้งที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน-๖ กันยายน ๒๔๙๔ นับเป็นเวลาทิวศูนให้ ๒ เดือน ๖ วัน ทิวศูนตอนนี้ได้เฉพาะผู้ที่ประจำปฏิบัติหน้าที่ราชการในกรุงเทพมหานคร (พระนครและธนบุรีเดิม) เท่านั้น เพราะจังหวัดอื่นๆ ไม่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก

(๒) ครั้งที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กันยายน-๓ ตุลาคม ๒๕๐๑ นับเป็นเวลาทิวศูนให้ ๑๗ วัน ทิวศูนตอนนี้ได้ทุกจังหวัด

สำหรับกรุงเทพมหานคร (พระนคร-ธนบุรีเดิม) นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สุพรรณบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ออยุธยา สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกต่อไปอีกถึงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๐๑ ในจังหวัดดังกล่าวจึงได้ทิวศูนรวม ๓ เดือน ๒๓ วัน

(๓) ครั้งที่ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ ถึงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๘ นับเป็นเวลาทิวศูนให้ ๗ ปี ๙ วัน ทิวศูนตอนนี้ได้ทุกจังหวัด

๒. เวลาทิวศูนในกรณีประกาศภาวะฉุกเฉิน เวลาทิวศูนในกรณีนี้จะได้อต่อเมื่อกระทรวงกลาโหมได้กำหนดให้ทำหน้าที่ทหาร และได้ชั่วระยะเวลาที่ทำหน้าที่ทหาร เช่นพวกทำงานใน กอ. พอ. เป็นต้น ต้องมีหนังสือรับรองของทางทหารประกอบการพิจารณาด้วย

ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวเลิกจ้างกันเมื่อไร

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๙๔๔/๒๕๐๖

การเลิกจ้างลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว หมวด ๒๒๐, ๗๐๐ และ ๙๐๐ ที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ จะต้องเลิกจ้างในวันถัดไปของวันที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ หรือจะต้องเลิกจ้างในวันสิ้นปีงบประมาณไปรดยกตัวอย่าง และอ้างระเบียบที่ต้องถือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ทราบด้วย

ตอบ ๑. ลูกจ้างประจำต้องเลิกจ้างตั้งแต่บึงบประมาณ ที่ถัดจากบึงบประมาณ ที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ถือหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการเกษียณอายุของข้าราชการ ทั้งนี้ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๖๖ ล.ว. ๙ กันยายน ๒๕๐๘ เช่น ก. เกิดวันที่ ๑๐ เม.ย. ๒๔๕๗ จะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์วันที่ ๑๐ เม.ย. ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นบึงบประมาณ ๒๕๑๗ ต้องเลิกจ้างเพราะเกษียณอายุตั้งแต่ ๑ ต.ค. ๒๕๑๗ (บึงบประมาณ ๒๕๑๘)

๒. ลูกจ้างชั่วคราว ไม่มีการเกษียณอายุ เพราะการจ้างจะกระทำไม่เกินบึงบประมาณ หรือชั่วระยะเวลาอันจำกัด การออกจากราชการย่อมเป็นไปตามเงื่อนไขในสัญญาจ้าง.

ไม่เข้าใจเกี่ยวกับระเบียบเงินช่วยเหลือบุตร

ผู้ถาม : เอื้อน ดุทธภักดิ์

๑. ในคำขอรับเงินช่วยเหลือบุตร คำว่า ขอรับเงินช่วยเหลือบุตรเป็นเงินเดือนละ.....บาท ตั้งแต่เดือน.....พ.ศ..... ไม่เกินเดือน.....พ.ศ..... กับในทะเบียนคุมเงินช่วยเหลือบุตรในช่อง “เดือน ปี ที่มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือบุตร” การลงข้อความเหมือนกันหรือไม่ เช่น

นาย ก. มีบุตร ๒ คน คนที่ ๑ อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ วันที่ ๑๐ ม.ค. ๒๕๑๘

“ ๒ ” “ ” / วันที่ ๑๐ ม.ค. ๒๕๑๘

จะต้องลงในคำขอรับเงินช่วยเหลือบุตรว่า ขอรับเงินช่วยเหลือบุตรเป็นเงินเดือนละ ๑๐๐.-บาท ตั้งแต่เดือน ที่มีสิทธิ (ตามหลักฐาน) ไม่เกินเดือน ม.ค. ๒๕๑๘ และในทะเบียนคุมเงินช่วยเหลือบุตรในช่อง เดือนปีที่มีสิทธิจะต้องลงว่า เริ่มจ่ายตั้งแต่เดือนที่มีสิทธิ (ตามหลักฐาน) ไม่เกินเดือน ม.ค. ๒๕๑๘ เช่นนี้ ถูกหรือผิด

๒. ตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. ๐๕๐๒/๑๑๘๗๙ ลงวันที่ ๒๖ เม.ย. ๒๕๑๖

ข้อ ๑.๑ ความว่า กรณีที่มีการย้ายหรือโอนสังกัดใหม่ ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดเดิมส่งเฉพาะบัตรจ่ายเงินช่วยเหลือบุตรกับทะเบียนคุมเงินช่วยเหลือบุตร ตามตัวไปตั้งจ่ายทางสังกัดใหม่ สำหรับคำขอรับเงินช่วยเหลือบุตรให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดเดิมเก็บรักษาไว้ ดังนี้

ถ้าหากว่าการลงข้อความในคำขอรับเงินช่วยเหลือบุตร และในทะเบียนคุมเงินช่วยเหลือบุตรดังกล่าวของนาย ก. ถูกต้อง เมื่อนาย ก. ย้ายหรือโอนสังกัด ส่วนราชการเจ้าสังกัด

จะส่งเฉพาะแต่บัตรจ่ายเงิน กับ ทะเบียนคุมเงิน ส่วนคำขอรับเงินก็จะเก็บไว้กับเจ้าสังกัดเดิม เมื่อบุตรนาย ก. คนที่ ๑ อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ในเดือน ม.ค. ๒๕๑๘ ทางสังกัดใหม่จะต้องสอบถามทางเจ้าสังกัดเดิมอีกว่า บุตรคนที่ ๒ อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์เมื่อใด ก่อนที่จะยื่นแบบคำขอเพิ่ม ลด บอกลีก เพราะในบัตรจ่ายเงิน และทะเบียนคุมเงิน ไม่ได้ลงหลักฐานไว้อย่างละเอียด ผมเห็นว่า เมื่อข้าราชการย้ายหรือโอนสังกัด ก็ควรจะรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับเงินช่วยเหลือบุตรทั้งหมดส่งให้ทางสังกัดใหม่เช่นเดียวกับสมุดประวัติและเงินสะสม

ตอบ ๑. การลง เดือน ปี ซึ่งเป็นเดือน ปีสุดท้ายที่บุตรคนโตมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือบุตร ในคำขอรับเงินช่วยเหลือบุตร กับ เดือน ปี ในช่อง “เดือน ปี ที่มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือบุตร” เป็นเดือนปีเดียวกัน ความเห็นของท่านถูกต้องแล้ว

๒. กรณีข้าราชการย้าย หรือโอนสังกัดใหม่ ส่วนราชการเจ้าสังกัดเดิม จะต้องโอนบัตรจ่ายเงินช่วยเหลือบุตร และทะเบียนคุมเงินช่วยเหลือบุตร พร้อมทั้งทำหนังสือแจ้งส่วนราชการเจ้าสังกัดใหม่ว่า ได้จ่ายเงินช่วยเหลือบุตรให้แก่ข้าราชการผู้นั้นถึงเดือนอะไร เพื่อส่วนราชการเจ้าสังกัดใหม่ทราบ ไม่จำเป็นจะต้องสอบถามทางเจ้าสังกัดเดิม เมื่อบุตรคนโตอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ข้าราชการจะต้องเป็นผู้ยื่นคำขอเพิ่ม-ลด-บอกลีกต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดใหม่ มิฉะนั้นข้าราชการผู้นั้นจะเบิกเงินช่วยเหลือบุตรไม่ได้ เพราะในทะเบียนคุมฯ ได้จ่ายเงินช่วยเหลือบุตรไม่เกินเดือนที่บุตรคนโต มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ สำหรับแบบขอรับเงินช่วยเหลือบุตรฯ และหลักฐานเกี่ยวกับเงินช่วยเหลือบุตรนั้นทางเจ้าสังกัดเดิม ต้องเก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อ ค.ต.ง. ตรวจสอบ เพราะบัตรจ่ายเงินเดือนได้โอนไปทางเจ้าสังกัดใหม่แล้ว

การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดภายหลังทำสัญญา เป็นอำนาจใคร

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๗/๒๔

ผมมีปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดภายหลังทำสัญญา สำหรับกรณีจ้างเหมาโดยวิธีสีบราคา เป็นอำนาจของใครครับ เพราะเท่าที่ตรวจดูระเบียบแล้ว เห็นมีแต่การเปลี่ยนแปลงรายการละเอียดสำหรับวิธีประกวดราคา ซึ่งถ้าหากเป็นประโยชน์แก่ราชการไม่ต้องเพิ่มวงเงินแล้ว รัฐมนตรีเจ้าสังกัดอนุมัติได้

ตอบ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว. ๑๖๐/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๐๔ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงรายการในสัญญาภายหลังที่ประมวลเสร็จแล้ว ถ้าการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดภายหลังทำสัญญาหรือประมวลเสร็จแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการจ้างโดยวิธีใด เป็นการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดที่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการ โดยไม่ต้องเพิ่มวงเงินหรือไม่ทำให้ราชการต้องเสียประโยชน์แล้ว รัฐมนตรีเจ้าสังกัดมีอำนาจอนุมัติได้.

ไปช่วยราชการเบิกเบี่ยงเคียงได้หรือไม่

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๒๔๐

ผมเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชี ได้รับคำสั่งจากจังหวัดตั้งให้ผมไปราชการในตำแหน่งสมุห์บัญชีอำเภอตรีหรืออำเภอหนึ่ง ผมได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งสมุห์บัญชีอำเภอตรี ได้อยู่เพียงเดือนเศษ กรมสรรพากรจึงมีคำสั่งแต่งตั้งให้ข้าราชการคนใหม่ ไปดำรงตำแหน่งสมุห์บัญชีอำเภอตรีที่ว่างอยู่นั้นแทน ผมจึงต้องเดินทางกลับไปยังสำนักงานเดิม และปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรีตามปกติในกรณีเช่นนี้ ผมมีสิทธิที่จะขอเบิกเงินเบี่ยงเคียงช่วยราชการในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการสมุห์บัญชีอำเภอตรีได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ มีสิทธิเบิกเบี่ยงเคียงช่วยราชการได้ในอัตราเดียวกับค่าเบี่ยงเคียงเดินทางไปราชการ

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

ธงชัย	วานิชกะ	ธีรยุทธ	หล่อเลิศรัตน์	สุธี	สุทธิสมบูรณ์
ปรีชา	สุวรรณศักดิ์	สนอง	เทียนมณี		

จดหมายเปิดผนึก: คอสมิน

จดหมายเปิดผนึก – เป็นคอลัมน์สำหรับทัศนคติอับวิสุทธิ โธและเสรี เป็นสถานกลางที่จะถ่ายทอดความคิดเห็น
ข้อเสนอแนะ และหมายความรวมถึงความในใจบางประการของท่านที่มีต่อระบบราชการทั้งในทางตรงและทางอ้อม ไปสู่ผู้มี
อำนาจพิจารณาหรือสั่งการ

เป้าหมายอันคงงามและสูงส่งของคอลัมน์นี้โดยตรงความหวังที่ว่า ความคิดเห็นและทัศนคติจากหลายทิศทางที่มีต่อ
การบริหารราชการแผ่นดินเมื่อประสานสอดคล้องกับการยอมรับอย่างเคารพในความเห็นเหล่านั้น จะช่วยพาระบบราชการเดิน
ทางไปบนเส้นทางที่ถูกที่ควรจนถึงวันพรุ่งนี้ที่คนได้

ความคิดเห็นการปรับปรุงระบบและสมรรถภาพข้าราชการ

๑. ความเห็นทั่วไป

- ๑.๑ ระบบข้าราชการไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ มิใช่จะไม่ดีหรือด้อยกว่านานาประเทศ เรามีระบบที่ Sound พอสมควร ดังจะเห็นว่าแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทางฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ มีการปฏิวัติ รัฐประหาร หลายครั้งหลายหน ข้าราชการไทยก็ยังเป็นแกนกลางที่ปฏิบัติงานบริการแก่ประชาชนได้โดยสม่ำเสมอ โดยไม่หยุดชงักตลอดมา หากแต่ไม่ได้แก้ไขปรับปรุงให้พ้นแก่ภาวะการถดถอยตามสมควรเท่านั้น ขณะนี้ได้เริ่มปรับปรุงโดยใช้ระบบการจำแนกตำแหน่งมาใช้ เข้าใจว่าคงจะดีขึ้นกว่าเดิมบ้าง
- ๑.๒ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบข้าราชการนั้นมิใช่จะทำได้โดยง่าย เพราะนอกจากจะต้องคำนึงถึงฐานะความเป็นอยู่ของข้าราชการแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงภาวะแวดล้อมต่างๆ เช่น ระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย จารีตประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา นิสัยใจคอ เป็นต้น ประกอบด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้แต่ละประเทศไม่เหมือนกัน การจะยึดถือหลักวิชาการของประเทศหนึ่งมาใช้กับอีกประเทศหนึ่งย่อมเป็นไปได้ยาก หากการแก้ไขได้เปลี่ยนแปลง หรือกระทบถึงสิ่งแวดล้อมดังกล่าวโดยทันทีทันใดแล้ว จะเกิดปฏิกิริยาตอบโต้ทันที และจะกลายเป็นผลเสียขึ้นมา
- ๑.๓ การจะปรับปรุงสมรรถภาพของข้าราชการโดยวิธีขึ้นเงินเดือนให้สูงขึ้นนั้น แม้จะเป็นความจำเป็นเพื่อข้าราชการจะไม่ต้องพะวงถึงเรื่องท้อง แต่ก็ไม่ใช่ความสำคัญที่แท้จริง ข้าราชการยังต้องการสิ่งอื่น ๆ อีกด้วย เช่นบรรยากาศที่ดีในระหว่างผู้ร่วมงานและการทำ

งาน ความมีเกียรติ ความเสมอภาคที่จะได้รับการปฏิบัติ ความมั่นคง ชวัญ ผู้นำที่ดี และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสำนักงานที่ตนสังกัดอยู่เป็นต้น

- ๑.๔ ระบบคุณธรรมเฉพาะกลุ่มนั้น มิใช่จะเลวร้ายไปเสียทั้งหมด เพราะในการปฏิบัติงาน จำเป็นจะต้องมีกลุ่มทำงานที่เสนอสนองกันอย่างใกล้ชิด รู้กรูใจกันเป็นอย่างดี จึงจะสามารถร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้ในหลักการบริหารงาน การจัดองค์การ (Organization) ในปัจจุบันยังย้ำเรื่องมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ประเพณีไทยถือความสัมพันธ์ในครอบครัวในตระกูลเดียวกัน ความเป็นเจ้าเป็นนาย เป็นพรรคพวกเพื่อนฝูง เป็นเรื่องใหญ่ จึงมิใช่เรื่องเสียหาย หากได้ใช้การอดทนจนจนใจพวกเขาด้วยกันในทางที่ถูกต้องนั้น การใช้ระบบคุณธรรมเฉพาะกลุ่มจึงยังควรจะมี แต่ก็ควรระมัดระวังให้แน่ชัดในแต่ละตำแหน่ง หรือแต่ละกลุ่ม เพื่อข้าราชการจะได้เตรียมตัวเตรียมใจรับสถานการณ์

๒. ข้อเสนอปรับปรุงระบบข้าราชการพลเรือน

- ๒.๑ ควรแบ่งแยกข้าราชการ (ไม่รวมข้าราชการการเมือง) เป็น ๒ พวก คือข้าราชการประจำ และข้าราชการฝ่ายนโยบาย

๑) ข้าราชการประจำ หมายถึงข้าราชการที่ปฏิบัติงานประจำทั่วไป การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้ายต่าง ๆ ให้อยู่ในความควบคุมดูแลของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

๒) ข้าราชการฝ่ายนโยบาย เป็นผู้เสนอแนะนโยบาย (Policy making) ต่อฝ่ายบริหารทางการเมือง (คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี) และกำกับการทำงานให้เป็นไปตามนโยบายนั้น ๆ การแต่งตั้ง ๆ เป็นไปตามความเห็นของฝ่ายบริหารทางการเมือง (คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี)

ฝ่ายบริหารทางการเมือง (คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี) จะไปยุ่งเกี่ยวกับข้าราชการประจำไม่ได้ เมื่อข้าราชการประจำไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ระเบียบแบบแผน ก็มีโทษทัณฑ์ตามควรแก่กรณีไป หรือจะใช้อำนาจทางการเมืองออกกฎหมาย ขอบปฏิบัติใด ๆ ที่เห็นสมควรก็ได้

เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ฝ่ายบริหารทางการเมือง (คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี) เข้ามามีอำนาจก้าวท้าวข้าราชการประจำมากมายเกินไป นับตั้งแต่การเป็นประธาน

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ประธาน อ.ก.พ. รัฐมนตรีในฐานะประธาน อ.ก.พ. กระทรวง เป็นผู้ลงนามประกาศสอบแข่งขันข้าราชการพลเรือนชั้นตรี ลงนาม ประกาศผลการสอบ รัฐมนตรีเป็นผู้บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย ข้าราชการตั้งแต่ชั้นโทขึ้นไป รัฐมนตรีเป็นผู้เสนอคณะรัฐมนตรี และโดยพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โยกย้ายข้าราชการพิเศษ เป็นต้น อำนาจทางการเมืองที่มีต่อข้าราชการชั้นพิเศษ สามารถ บันดาลความรุ่งเรืองหรือตกต่ำ ให้พระเดชพระคุณแก่ข้าราชการได้เป็นอย่างมาก จึงทำให้ ข้าราชการเป็นจำนวนมากตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองไป และเป็นลูกโซ่มีอิทธิพล ลงไปถึงข้าราชการประจำทั่วไปด้วย จึงทำให้เกิดระบบคุณธรรมเฉพาะกลุ่มที่ไม่เป็น ธรรมขึ้น

เมื่อเป็นเช่นนี้ เห็นสมควรให้ตำแหน่งอธิบดีต่าง ๆ ในปัจจุบัน เป็นตำแหน่ง ข้าราชการฝ่ายนโยบาย และแต่ละกรมให้มีเลขาธิการกรม เป็นผู้บังคับบัญชาของ ข้าราชการประจำ

หากสามารถแบ่งแยกข้าราชการได้ ๒ ฝ่ายดังนี้แล้ว การที่ฝ่ายบริหารทาง การเมืองจะเป็นผู้แต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอนข้าราชการฝ่ายนโยบาย ก็จะเป็นการใช้ ระบบคุณธรรมเฉพาะข้าราชการกลุ่มนี้เท่านั้น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตาม นโยบายทางการเมืองเดียวกัน ส่วนข้าราชการประจำไม่ต้องถูกกระทบกระเทือนจากระบบ คุณธรรมนี้

๒.๒ การกำหนดนโยบาย ในปัจจุบันเราจะเห็นว่านโยบายส่วนใหญ่มักจะเสนอขึ้นไป จากข้าราชการประจำเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็ไม่เสียหาย แต่ในขณะเดียวกันนั้นนโยบาย ต่าง ๆ มิใช่เกิดจากด้านวิชาการ ความชำนาญโดยเฉพาะเท่านั้น ยังคงคำนึงระบบการ เมือง นโยบายของพรรคการเมือง ผลประโยชน์ของประชาชน ปัญหาทางการเมือง ระหว่างประเทศ เป็นต้น ด้วยนโยบายต่างๆ ที่เสนอโดยข้าราชการประจำนั้น จึงยังขาด จุดหมายทางการเมืองที่ถูกต้อง ดังนั้นจึงน่าจะขยายกำลังคนของสำนักงานเลขาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างๆ ให้มีข้าราชการฝ่ายนโยบายที่จะเป็น staff ของรัฐมนตรี ทางการเมืองในด้านต่างๆ เช่น มีตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงทางการ

เมือง ทางการศึกษาธุรกิจ ทางด้านสังคม ทางกฎหมาย และอื่น ๆ ตามความจำเป็น เป็นต้นด้วย

๒.๓ ควรกำหนดอำนาจหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของข้าราชการประจำโดยชัดเจน ให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยแจ่มชัด มิใช่เช่นปัจจุบัน บางคนมีแต่หน้าที่และความรับผิดชอบแต่อำนาจไม่มี บางคนมีอำนาจหน้าที่แต่ความรับผิดชอบไม่มี ความสมดุลในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นความจำเป็น งานใดอยู่ในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งใดแล้ว ก็ให้มีอำนาจปฏิบัติไปได้โดยเอกเทศ สามารถติดต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรง ไม่ต้องรอรับความเห็นชอบจากผู้ใดอีก จะผิดจะชอบต้องรับโทษรับความชอบเอาเอง จะไม่มีการเสนองานตั้งแต่ระดับต่ำผ่านเรื่อยไปจนถึงตำแหน่งสูง ซึ่งในปัจจุบันนี้จะเห็นว่า หน้าที่ต่าง ๆ เป็นของผู้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ส่วนความรับผิดชอบอยู่ที่ผู้ดำรงตำแหน่งสูงเท่านั้น และผู้ดำรงตำแหน่งสูงต้องปฏิบัติงานส่วนมากซึ่งเป็นงาน routine ไม่สมกับตำแหน่ง

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งนี้ ยังช่วยการจัดสรรคนทำงานได้เหมาะสมด้วย ระบบราชการไทยในปัจจุบันให้อำนาจและความรับผิดชอบแก่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงและฝ่ายบริหารมากเกินไป จนทำให้ทุก ๆ คนก็หวังจะเป็นปลัดกระทรวง อธิบดี หัวหน้ากอง ทำให้ขาดนักวิชาการที่ดีเป็นจำนวนมาก เช่น เมื่อแพทย์รับราชการนานเข้าได้รับการเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้ากอง ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการโรงพยาบาล อธิบดี ปลัดกระทรวง กลับมาทำงานในด้านบริหาร ด้านธุรการ ขาดการปฏิบัติงานทางแพทยตามวิชาชีพของตน ทำให้ลืมการตรวจชันสูตรโรค วิศวกรนานเข้าเมื่อมาทำงานด้านบริหารธุรการ เช่นเดียวกับแพทย์ดังกล่าวก็คำนวณแบบไม่ได้ นักวิทยาศาสตร์ก็เช่นกัน ซึ่งความจริงแล้วนักวิชาชีพเหล่านี้ นานเข้าน่าจะมีความชำนาญมากเข้า สามารถใช้วิชาชีพให้เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น แต่ไม่มีใครอยากเป็นนายแพทย์ใหญ่ นายช่างใหญ่ นักวิทยาศาสตร์พิเศษ (ถ้ามีโอกาสจะเลือก) เพราะไม่มีอำนาจ จึงนับเป็นการสูญเสียการใช้แรงงานและกำลังสมองของคนเป็นอย่างยิ่ง เป็นการใช้คนไม่เหมาะสมกับความสามารถ แล้วยังเป็นการทำให้งานที่ได้ปฏิบัตินั้นได้ผลไม่สมบูรณ์ด้วย

๒.๔ เป็นข้อที่มีความสำคัญมากคือ ควรแก้ระบบโครงสร้างของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเสียใหม่ เพราะคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ในปัจจุบันมิได้เป็นตัวแทนของข้าราชการอย่างแท้จริง มิได้พิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของข้าราชการอย่างเต็มที่ โดยนิตินัย ก.พ. อยู่ในความควบคุมของฝ่ายบริหารทางการเมือง เพราะมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอแต่งตั้งกรรมการอื่น โดยพระบรมราชโองการ โดยพฤตินัยอยู่ในการดำเนินงานของคณะผู้เฝ้าหลายท่านเกษียณอายุราชการแล้ว จึงทำให้ conservative เกินไป ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับภาวะการณ์ได้ ดังนั้น จึงควรเปลี่ยนโครงสร้างเสียใหม่ ให้เป็นตัวแทนพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนอย่างแท้จริง เป็นคณะกรรมการของข้าราชการโดยข้าราชการ และเพื่อข้าราชการอย่างแท้จริง นายกรัฐมนตรีไม่ต้องเป็นประธาน ก.พ. รัฐมนตรีไม่ต้องเป็นประธาน อ.ก.พ. กระทรวง ให้ข้าราชการเลือกตั้งกรรมการข้าราชการพลเรือนกันมาเอง

โครงสร้างของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนใหม่ควรจะเป็นและประกอบด้วย ดังนี้

๒.๔.๑. คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนประจำกรม เลือกตั้งโดยตรงจากข้าราชการพลเรือนในกรมนั้น ๆ ทำหน้าที่เช่นเดียวกับ อ.ก.พ. กรมในปัจจุบัน

๒.๔.๒ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนประจำกระทรวง เลือกตั้งโดยที่ประชุมร่วมกันของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนประจำกรมทุกกรมในกระทรวงนั้น ทำหน้าที่เช่นเดียวกับ อ.ก.พ. กระทรวง ในปัจจุบัน

๒.๔.๓ สภาข้าราชการพลเรือน (ของทั้งประเทศ) ประกอบด้วย คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนประจำกระทรวงทุกกระทรวง ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของข้าราชการพลเรือนทั้งประเทศในการวางนโยบายตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ

๒.๔.๔ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ของทั้งประเทศ) เลือกตั้งขึ้นโดยสภาข้าราชการพลเรือน ทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารของข้าราชการพลเรือน

หากด้วยเหตุผลที่ฝ่ายบริหารทางการเมือง (คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี) ประสงค์จะเข้าร่วมในคณะกรรมการต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย เพื่อร่วมหารือปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ก็อาจเปิดโอกาสให้แต่งตั้งผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ ได้ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนดังกล่าวจะมีอายุอยู่ในตำแหน่งตามที่สมควร แต่ไม่ควรเกินคราวละ ๔ ปี

เมื่อข้าราชการได้มีโอกาสปกครองกันเองดังกล่าว และลดหลั่นกันเช่นนี้ ก็จะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตนเผชิญอยู่ได้ และนอกจากจะสนับสนุนหลักการปกครองประชาธิปไตยแล้ว ยังจะเป็นกลุ่มพิทักษ์ผลประโยชน์ (Interest Group) ของข้าราชการพลเรือน นอกจากนี้ยังมีความสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่เป็นกลุ่มพลัง (Pressure Group) ในการต่อรองอำนาจทางการเมืองด้วย โดยเหตุที่กลุ่มของข้าราชการพลเรือนนี้จะเป็นกลุ่มที่ใหญ่มาก และประกอบด้วยผู้มีความรู้ในวิชาการสาขาต่าง ๆ อย่างมากมาย จึงจะกลายเป็น Pressure Group ที่ทรงพลังอย่างยิ่ง จะมีแรงผลักดันทางการเมืองอย่างสูง ช่วยคานอำนาจทางการเมืองไม่ให้ตกไปอยู่ภายใต้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่นกลุ่มทหาร ตำรวจ เป็นต้น

การจัดกลุ่มหรือจะเรียกว่าสมาคมหรือองค์การของข้าราชการพลเรือนเช่นนี้ จะทำให้ข้าราชการมีสิทธิ มีเสียงในตัวเอง และขณะนี้ได้กระทำกันบ้างแล้วในวงราชการไทย เช่น องค์การคุรุสภา และคณะกรรมการตุลาการ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี โดยที่ข้าราชการนั้นเป็นผู้รับใช้ ให้บริการแก่ประชาชน ได้รับเงินเดือนจากภาษีอากรที่มาจากประชาชน ดังนั้น การจัดตั้งกลุ่มของข้าราชการจะกระทำ เช่นกลุ่มแรงงานในวงการธุรกิจเอกชนไม่ได้ จะต้องมีกฎหมายเป็นพิเศษ เช่นกำหนดระเบียบวินัยต่าง ๆ ตลอดจนข้อห้ามการหยุดงาน เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของกลุ่มดังกล่าวนี้ ก็เอามาจากส่วนเฉลี่ยแห่งรายได้ของข้าราชการทุกคน โดยการนำเงินสะสมของข้าราชการเก็บอยู่ในปัจจุบันมาตั้งเป็นกองทุน ดอกผลต่าง ๆ ที่ได้จากเงินสะสมนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ เงินสะสมนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทั้งนี้สิทธิการได้รับเงินสะสมคืนของของข้าราชการทุกคน จะไม่ถูกตัดรอนไปแต่อย่างใด ข้าราชการทุกคนจะได้รับเงินสะสมคืนเช่นเดิมเมื่อออกจากราชการ

การเปลี่ยนแปลงด้านการสอบ

วิเชียร เกตุสิงห์

ท่านผู้อ่านส่วนมาก (หรือส่วนน้อยก็ตาม) คงจะทราบแล้วว่าในอนาคตอันใกล้นี้ จะมีการเปลี่ยนระบบราชการกันใหม่ ว่ากันว่า การเปลี่ยนแปลงนี้ จะเป็น ไป ในทางที่ดีขึ้น คือเรามีโครงการที่จะเลิก ระบบยศ ชั้น มาเป็นระบบจำแนกตำแหน่ง (Position Classification) ซึ่งเรียกกันย่อๆ ว่าระบบพีซี กล่าวคือจะเลิกใช้ชั้นจัตวา ตริ โท เอก และพิเศษ แล้วมาแบ่งกันเสียใหม่เป็นระดับ ๑, ๒, ๓, จนถึง ๑๐ แทน สำหรับรายละเอียดปลีกย่อยนั้น ผู้เขียนไม่ขออธิบาย ไม่ใช่เล่นตัว แต่เป็นเพราะตัวผู้เขียนเองก็ไม่ค่อยจะรู้รายละเอียดมากนัก และดูเหมือนจะมีผู้ที่เขา รู้เรื่องดี เคยเขียนลงวารสารข้าราชการนี้มาแล้ว ถ้าอยากทราบว่าระบบนี้ของเขาดูอย่างไร ก็ไปพลิกๆ ดู ของเก่าก็แล้วกัน

ที่ผู้เขียน กล่าวถึงเรื่อง ระบบจำแนกตำแหน่งก่อน ทั้งๆ ที่หัวข้อเรื่องบอกว่าจะคุยกันเรื่องสอบ ก็เพราะว่ามันเกี่ยวข้องกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่ว่าเกี่ยวข้องทางตรงก็คือ

เมื่อมีการเปลี่ยนระบบใหม่ก็ต้องมีการเปลี่ยนหลักสูตรการสอบเสียใหม่ให้สอดคล้องกันซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา ดังที่สำนักงาน ก.พ. กรมวิทยาศาสตร์ และกรมอะไรอีก ผู้เขียนจำไม่ได้ ได้เริ่มใช้กันไปแล้ว เป็นต้น และที่ว่าเกี่ยวข้อง หรือเกี่ยวพันกันโดยทางอ้อมก็หมายถึงว่า ในเมื่อเราจะมีการเปลี่ยนระบบราชการก็น่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่าๆ ที่ลำสมัย ให้ทันสมัยขึ้นเพื่อเตรียมพร้อมที่รับระบบใหม่ ถ้าจะประกาศใช้ระบบใหม่คุมออกมา ก็จะได้ไปด้วยกันได้ เรียกว่า เตรียมพร้อมไว้แน่นอน เปรียบเหมือนกับคนขึ้นनावเตรียมซื้อเสื้อกันหนาวไว้ตั้งแต่หน้าฝน ถ้าถึงฤดูหนาวเมื่อไร ก็จัดเอาขึ้นมาใส่ได้ทันทีอะไรทำนองนั้นแหละ

สาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เกี่ยวกับการสอบนั้น เน้นหนักทางด้านเทคนิค หรือทางด้านวิชาการมากกว่าด้านอื่น คือ แนวโน้มของหลักสูตร จะเป็น ไป ในทางที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพขึ้น ไม่ใช่สอบเพื่อ

ทำตามกฎหมายอย่างเดียว คือกฎหมายเขา กำหนดให้สอบก็เปิดสอบเป็นพิธี เสร็จแล้วคนที่สอบได้คือลูกของท่านหลานของข้าพเจ้าอะไร ท่านองนั้น เรียกว่า ถ้าสามารถรับเข้าโดยไม่ต้องสอบได้ก็จะรับทันที และกันนี้แหละเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องเปลี่ยนหลักสูตร และวิธีการสอบใหม่อันจะทำให้เสียงนินทา และบัตรสนเท่ห์ หรือหนังสือร้องเรียนมีจำนวนน้อยลง แต่จะให้ไม่มีเลยคงยาก เรื่องหลักสูตรการสอบนี้เป็นเรื่องใหญ่ เพราะการที่ข้าราชการจะได้คนดีมีปัญญาความรู้ความสามารถมารับราชการนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับหลักสูตร คือแม้ว่าจะมีคนดีมาสมัครมาก แต่ถ้าหลักสูตรและวิธีการสอบไม่ดีก็ยากที่จะได้คนดีเข้ารับราชการในทางตรงกันข้าม แม้ว่าจะมีคนดีมาสมัครน้อย แต่ถ้าหลักสูตรและวิธีการสอบที่ดีมีประสิทธิภาพก็สามารถจะเลือกคนที่ดีที่สุดให้เข้ารับราชการได้ เพื่อเป็นการสนับสนุนข้อความดังกล่าว ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับหลักสูตรเก่ากับหลักสูตรใหม่ โดยจะขอยกตัวอย่าง เฉพาะหลักสูตรการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรี (ซึ่งเราๆ ท่านๆ มักจะได้พบเห็นกันบ่อยๆ) อย่างไม่เป็นทางการพอเป็นสังเขป (เฉพาะภาควิชาการ)

ดังนี้

วิชาความรู้ทั่วไป หลักสูตรเก่า กำหนดให้สอบความรู้ในทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ไทย และสากล ๕ ข้อ และทดสอบความรู้ทางกฎหมาย ซึ่งจะใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติราชการในหน้าที่ของหน่วยนั้นๆ ๕ ข้อ รวม ๑๐ ข้อ ให้เลือกตอบ ๕ ข้อ วิชานี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า วิชาที่กำหนดให้สอบเป็นวิชาที่มีเนื้อหาทั้งนั้น พุดง่าย ๆ ก็คือต้องดูหนังสือหลายๆ จึงจะสอบได้ดี สำหรับตอนแรกก็อย่งชั่วหน่อย เพราะหาตำราดูง่าย ส่วนตอนที่สองนี้จะเห็นว่าผู้ที่รับราชการอยู่แล้ว ในส่วนราชการนั้น จะได้เปรียบกว่าผู้ที่ไม่เคยรับราชการมาก่อนเลย เพราะข้อสอบกำหนดให้ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับงานของส่วนราชการนั้น ประเด็นนี้ ผู้เขียนเห็นว่า ไม่ยุติธรรม เนื่องจากการสอบแข่งขันเป็นเรื่องของการเปิดทั่วไป (Open to all) ซึ่งไม่ควรให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบกันอีกประเด็นหนึ่งก็คือการเปิดโอกาสให้เลือกตอบ ๕ ข้อ จาก ๑๐ ข้อนั้น นี่ก็เป็นจุดที่ก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรม โดยไม่รู้ตัว เพราะการให้เลือกตอบเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าสอบเลือกตอบไม่เหมือนกัน เมื่อตอบไม่เหมือนกันก็เท่ากับว่า ผู้สอบไม่ได้ตอบ ข้อสอบเดียวกัน ทั้งหมด แต่พอถึงตอนตัดสินกลับเอาคะแนนมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ผิดหลักวิชาการสอบอย่างยิ่ง เหมือนกับเอาก้อน

หินมาสองก้อน ก้อนหนึ่งซึ่งโดยตาซึ่งชนิดมีหน่วยเป็นกิโลกรัมได้ ๕ ก.ก. อีกก้อนหนึ่งเอาตาซึ่งฝรั่งเศสเป็นปอนด์มาชั่งได้ ๖ ปอนด์แล้วจะมาสรุปว่า ก้อนหินที่หนัก ๖ ปอนด์หนักกว่าก้อนที่หนัก ๕ ก.ก. ย่อมไม่ถูกต้อง

วิชาวัฒนธรรม จุดประสงค์เดิมของหลักสูตรผู้เขียนเข้าใจว่า การที่กำหนดให้สอบวิชานี้ เพราะทางการต้องการข้าราชการที่มีวัฒนธรรม และเห็น ความสำคัญขนาดให้เต็มมากที่สุดถึง ๒๐๐ คะแนน ในขณะที่วิชาอื่นมีคะแนนเต็มเพียง ๑๐๐ คะแนน ผู้เขียนเห็นด้วยอย่างยิ่งในจุดประสงค์นั้น แต่ไม่เห็นด้วยเลยที่กำหนดให้ สอบโดย ข้อสอบ ข้อเขียน เพราะผู้เขียนไม่เชื่อว่า จะวัดได้จริง เพราะตามที่เป็นจริงผู้ที่สอบวิชานี้ ได้คะแนนสูงมิได้หมายความว่า จะเป็น ผู้มีวัฒนธรรมเสมอไป ความจริงจะบอกได้เพียงว่าเขาท่องตำรา หรืออ่านตำราวัฒนธรรมมามากต่างหาก ซึ่งไม่ตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการคนรู้ดีปฏิบัติได้ แต่เท่าที่เป็นมามากไม่ได้ผล ถ้ายังมี การสอบวิชานี้กันต่อไปก็เหมือนกับการที่ใครสักคนหนึ่งอยากจะได้คนที่ชกมวยเก่ง แต่ไปตัดสินชกขาดโดยเลือกวิจารณ์มวยคือใครวิจารณ์ได้เก่งที่สุดก็บอกว่าคนนั้นชกมวยเก่งที่สุด ซึ่งไม่ถูกคนที่วิจารณ์ มวยเก่งที่สุด อาจชก มวยไม่

เอาไหนเลยก็ได้ ฉะนั้นได้กันั้นนั้นการสอบวิชาวัฒนธรรมก็เช่นกัน คนที่สอบวิชาวัฒนธรรมได้คะแนนสูง อาจจะเป็นคนที่ไม่ค่อยมีวัฒนธรรมก็ได้

วิชาภาษาไทย สำหรับวิชานี้ผู้เขียนเห็นด้วย ๑๐๐% ที่ให้มีการสอบเนื่องจากงานราชการยังต้อง เกี่ยวกับการ ใช้ภาษาไทยอยู่เสมอไม่ว่าจะทำหน้าที่อะไรก็ตามแต่ที่ผู้เขียนไม่เห็นด้วยก็คือการกำหนด ให้ สอบ โดยการ ตั้งกระทู้หรือหัวข้อเรื่อง ให้เขียน เรียงความ เพราะเป็นการมัดมือชก โดยไปที่กักเอาว่าการเรียงความเป็นสมรรถภาพรวม ๆ ของวิชาภาษาไทย ซึ่งก็มีส่วนถูกแต่ก็ไม่ทั้งหมด อีกประการหนึ่งวิชาเรียงความมีข้อเสีย ตรงที่การ ตรวจคะแนน เช่นเดียวกับการตรวจข้อ สอบ อดันยวิชาอื่น ๆ ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ หรือความ พอใจของผู้ตรวจเป็นใหญ่ ต่อให้ผู้ตรวจมีใจเป็นธรรมอย่างไร ผลที่ออกมาก็จะไม่สมบูรณ์ถูกต้อง ๑๐๐% แน่แน่นอน เรื่องนี้สามารถพิสูจน์กันได้ง่าย ๆ และผู้เขียนกล้าทำนาย ได้เลยว่า การตรวจข้อ สอบ สองครั้ง สำหรับผู้ ตรวจ คนเดียวกันและผู้เข้าสอบแต่ละราย ยากที่จะได้คะแนนตรงกัน ดังนั้นวิชานี้ผู้เขียนเห็นว่าควรให้มีการสอบ แต่ไม่ควรไประบุว่าให้สอบโดยให้เรียงความแต่เพียงอย่างเดียว

วิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรเดิมกำหนดให้เรียงความ แปลไทยเป็นอังกฤษและแปลอังกฤษเป็นไทย วิชาผู้เขียนมีความเห็นว่าไม่ควรให้มีการสอบ เพราะภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่องานราชการในตำแหน่งประจำแผนกไม่มากนัก การปฏิบัติของข้าราชการระดับประจำแผนกจะได้ผลดีหรือไม่ ไม่น่าจะเกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษ จริงอยู่วิชานี้อาจส่งเสริมให้ข้าราชการได้มีความก้าวหน้าต่อไป หรือทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น แต่ก็น่าจะเป็นความสามารถหรือความได้เปรียบเฉพาะตัว ไม่น่าจะเอามาเป็นส่วนหนึ่งของการสอบแข่งขัน อีกอย่างหนึ่งผู้ที่มีสิทธิสอบมีทั้งผู้ที่จบ ม.ศ. ๓ หรือ ม. ๖ แล้วทำงานมานานและพวกที่จบอนุปริญญาหรือปริญญาตรีก็มี เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นว่า ได้เปรียบเสียเปรียบกันมาก ดูๆ ไปเหมือนกับไม่สนับสนุนข้าราชการชั้นผู้น้อยที่ทำงานมานาน เปรียบเหมือนกับการแข่งรถ คนหนึ่งให้ขับรถเก่า ขนาด ๑,๐๐๐ ซีซี อีกคนหนึ่งให้ขับรถใหม่ เอี่ยมขนาด ๑,๓๐๐ ซีซี ซึ่งแน่ละผลจะออกมาเป็นไรย่อมทราบกันดีอยู่ ผู้เขียนจึงไม่เห็นด้วยประการฉะนี้

วิชา พ.ร.บ. ระเบียนข้าราชการพลเรือน ๔ เดิมทีเดียวผู้เขียนก็ไม่เห็นด้วยกับการสอบวิชานี้ เพราะเห็นว่าสามารถมาศึกษาเอาภายหลังได้

แต่เมื่อคิดไปอีกก็เห็นว่า แม้จะให้สอบก็คงไม่มีข้อเสียอะไรมากนัก เนื่องจากเป็นวิชาที่มีเนื้อหา ผู้จะสอบก็ต้องหาความรู้จากหนังสือกันทั้งนั้น แม้ผู้ที่เคยรับราชการมาแล้วบางที่ก็รู้เกี่ยวกับระเบียบราชการไม่กว้างขวางนัก ถ้าจะนับเป็นข้อได้เปรียบของผู้ที่เป็นข้าราชการอยู่แล้วก็ไม่ผิด แต่ใจผู้เขียนเห็นว่าถ้าไม่มีสอบวิชานี้เลยก็ดี หรือถ้าจะมีก็น่าจะแยกไปไว้ในภาควิชาเฉพาะตำแหน่งจะเหมาะสมกว่า ที่เอามารวมไว้ในภาคทั่วไป

ทั้งหมดนั้น ผู้เขียนมอง หลักสูตรเก่า ในแง่ของข้อเสียมากกว่าข้อดี ข้อดีของหลักสูตรเก่าไม่ใช่ไม่มีเสียเลยทีเดียว มีอยู่บ้างแต่ถ้าเทียบกับข้อเสียแล้วก็น่าจะปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ดังที่ได้ปรับปรุงไปแล้ว โดยหลักสูตรใหม่สามภาค (เช่นเดียวกับหลักสูตรเก่า) คือภาควิชาทั่วไป ภาควิชาเฉพาะ และสัมภาษณ์ สำหรับภาควิชาทั่วไปก็เทียบได้กับภาควิชาการของหลักสูตรเดิมนั่นเอง ภาควิชาทั่วไปของหลักสูตรใหม่ มีดังนี้.

(๑) ภาษาไทย ให้ทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย

(๒) ความรู้เกี่ยวกับสังคมศาสตร์ ให้ทดสอบความรู้และความเข้าใจ และความคิดเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของไทย

(๑) ระเบียบข้าราชการ ให้ทดสอบความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการพลเรือน

จะเห็นว่าหลักสูตรการสอบแข่งขันฯ ชั้น ตริ ดัชนีสูงกว่าเดิม ดังนี้

๑. ยกเลิกวิชาภาษาอังกฤษ และวิชา วัฒนธรรม

๒. วิชาภาษาไทย กำหนดหลักสูตรไว้ กว้างๆ ใครจะเรียงความก็ได้ หรือจะออกตาม ความรู้อื่นๆ ก็ได้ไม่มีการบังคับ ทำให้การ สอบวัดผลด้านภาษามีช่องทาง ที่จะให้มีประ- สติภาพได้มากขึ้น

๓. วิชาความรู้เกี่ยวกับสังคมศาสตร์ ไม่ ได้กำหนดเนื้อหาไว้แน่นอนอย่างของหลักสูตร เก่า ทำให้ผู้ออกข้อสอบสามารถถามได้กว้าง ขวาง คือสามารถถามให้ออกความเห็นได้ สะดวก หรือใครถนัดจะออกแบบวัดความถนัด (Aptitude) ซึ่งสมัยใหม่หน้อยก็ได้ เช่น ออก เป็นแบบให้อ่านจับใจความ วิเคราะห์บทความหรือข้อมูลต่างๆ ก็อาจทำได้ ซึ่งการ สอบดัง กล่าว ได้ผลดีกว่า การ สอบ วิชา สังคม ศึกษาอย่างของเดิม

๔. การสอบทุก วิชา ไม่มี การกำหนด จำนวนข้อและเวลาที่ให้คำตอบ ซึ่งทำให้เกิด ความคล่องตัวในการดำเนินการสอบ ส่วน ราชการใด ประสงค์ จะสอบ ให้เสร็จ ภายในวัน เดียวก็ได้ (เดิมทำไม่ได้) และการไม่กำหนด จำนวนข้อนั้น อาจเป็น การเปิดช่อง ให้ออกข้อ สอบแบบปรนัย (Objective test) ได้ง่ายขึ้น (ของเดิมต้องใช้ แบบเอาข้อ ใหญ่มา แยกเป็น ข้อย่อยเพื่อให้ได้จำนวนข้อมากขึ้น) การใช้ ข้อสอบ แบบ ปรนัย มีข้อดีและ แต่จะดี กว่าข้อ สอบแบบอัตนัยอย่างไรบ้างนั้น ไม่สามารถจะ นำมากล่าวได้ทั้งหมด ในที่นี้จึง ไม่ขอ กล่าวเสีย เลยจะดีกว่า

ข้อดีของ หลักสูตร ใหม่ มีอยู่ มาก ชนิดที่ เขียนสามวันสามคืนไม่จบแต่เนื่องจากมีที่จำกัด ประการหนึ่ง และส่วนมากเป็นเรื่องวิชาการ ที่อ่านแล้วน่าเวียนหัวอีกประการหนึ่ง ผู้เขียน จึงขอกล่าวเพียง ๔ ข้อ สั้น ๆ ดังกล่าวแล้ว ถ้ามีโอกาสและถ้าเห็นว่าจะ เป็น ประโยชน์ต่อผู้ อ่าน ผู้เขียนอาจจะมาคุยเรื่อง การสอบต่อไป ก็ได้ สำหรับตอนนี้ สวัสดีครับ

ถ้าจะพูดกันให้หนักแน่นถึงบทบาท ความสำคัญ และอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มี ต่อราชการทั้งระบบราชการและข้าราชการ มัน ก็ต้องมองย้อนกลับไปสู่บางเหตุการณ์ เมื่อสาม ปีก่อน

นับว่าเป็นความ พยายามของฝ่าย รัฐบาล ที่จะ สร้าง ความ เข้าใจ อันดี ระหว่าง รัฐบาลกับ ประชาชน ในกิจการ บริหารราชการ แผ่นดินที่ รัฐบาลได้กระทำลงไป

และเพื่อเป็น โอกาสสำหรับรัฐบาลที่จะ ได้ แลกถึง ผลงานอัน พึง แลก

ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน โดยมีสื่อ มวลชนเป็นตัวกลางเชื่อมโยง

๒๘ มกราคม ๒๕๑๔ รายการ Meet The Press ครั้งแรก ซึ่งกลายเป็นครั้งเดียวด้วย

เป็นการ พบ กัน ระหว่าง ข้าราชการ การเมืองระดับ รองนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการเศรษฐกิจแห่ง ชาติ นายพจน์ สารสิน กับสื่อมวลชนระดับ ผู้อำนวย การ หนังสือพิมพ์ สยามรัฐ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

มีการออกตัวกันไว้แล้วตั้งแต่ต้นรายการ ว่า Meet The Press นี้เป็นรายการสด มิได้ มีการซักซ้อมกัน ใน ข้อความ ที่จะถามตอบกัน มาก่อนแต่อย่างใด และเหมือนนกมวที่จับ

มือกันก่อนลงมือ ฝ่ายข้าราชการก็บอกกับฝ่าย
สื่อมวลชนว่า ขอให้ซักถามให้เต็มที่เกิด
มีฉะนั้นผู้ชมก็จะเข้าใจว่าเดียวกันมา อันเป็น
ลักษณะของมวยล้ม ฝ่ายสื่อมวลชนก็ตอบไป
ด้วยชั้นเชิงแพรวพราวว่า ผมมันเป็นคนน้อต
หลวม ถ้าถามล้วงล้าก็เกินไปบ้าง ก็คงไม่
เป็นเหตุให้กระเทือน ถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว
อันดี

ผู้ถามเริ่มต้นด้วยการ ซักถาม ถึง สภาพ
บ้านเมือง ระบบพรรคการเมือง การขัดขากัน
กันในคณะรัฐมนตรี และต่อมาด้วยเรื่องราว
ของการส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ ผู้
ตอบก็ชี้แจงจนเป็นที่พอใจของทั้งผู้ถามและผู้ชม

ถ้าจะบรรยายกันอย่างภาษามวย ก็ต้อง
บอกว่าระยะนี้เป็นการหยั่งชั้นเชิงกันมากกว่าที่
จะหักหาญอะไรกันให้รุนแรงลงไป อาศัยที่แต่
ฝ่ายมีพลังฝีมือและชั้นเชิงทัดเทียมกัน คนดู
ก็เกิดความมั่นใจในอารมณ์เป็นอันมาก และไม่
มีเสียงโห่ว่าเป็นมวยล้มแต่อย่างใด

จนมาถึงเรื่องสำคัญเข้า คือเรื่องทุจริต
เกี่ยวกับวิธีการจัดซื้อปูนซีเมนต์ผิดระเบียบของ
ข้าราชการกรมชลประทาน

ฝ่ายสื่อมวลชนยังคำถามเข้า เบ้าได้อย่าง
แม่นยำตรงจุดว่า เหตุใดจึงมิได้มีการส่งลงโทษ
ทางวินัยแก่ผู้ที่กระทำผิดในเรื่องนี้

ท่านรัฐมนตรีตอบว่า ก็ได้ส่งเรื่องให้
เจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว ขณะนี้กำลังรอผลทาง
คดีอาญาอยู่

สื่อมวลชนก็แย้งว่า เอ! เรื่องนี้ไม่จำเป็นต้องรอผลทางคดีอาญานี้ครับ ลงโทษทางวินัย
ได้เลย

ท่านรัฐมนตรีตอบพอบจบความได้ว่า เรา
จะลงโทษคนที่ยังไม่ ถูกตัดสินว่า กระทำ ความ
ผิดได้อย่างไร

- ผิดซีครับ ทำไมจะไม่ผิด ก็ได้มีการ
ตั้งคณะกรรมการขึ้นสอบสวนเรื่องไปถึงสองชุด
ชุดแรกสืบสวนข้อเท็จจริง ชุดที่สองสอบสวน
กรรมการทั้งสองชุดมีความเห็นเหมือนกันว่าผู้
ถูกกล่าวหากระทำความผิดจริง

ว่าแล้ว สื่อมวลชนระดับชาติคนนั้น ก็กัด
คำสั่ง แต่งตั้งกรรมการทั้งสองชุด ขึ้นมาอ่านให้
ท่านรัฐมนตรีฟัง แล้วก็ส่ายตบต่อไปอีกประโยค
หนึ่งซึ่งยังจำได้มาจนถึงวันนี้นี้ว่า - ผมนะรู้เรื่อง
ในกระทรวงท่านดีกว่าตัวท่านเสียอีก

ท่านรัฐมนตรีก็อีกอีก ไม่รู้จะหาทางออก
จากมุมได้อย่างไร

ร้อนถึง กรรมการรักษาเวลา คือ นาย
พฤทธิ์ อุบลัมปภานนท์ ซึ่งเป็นพิธีกรในวัน
นั้นแทนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ผู้ (อ้างว่า)
ป่วยกระทันหัน ต้องดิระฆังช่วย

ท่านรัฐมนตรี ก็เลยรอดพ้นนาทวิภุต นั้น ไปได้อย่าง
หวุดหวิด ท่ามกลางเสียงถอนหายใจของผู้ชมที่กำลังมันส์ซัด

หลังจากจบรายการนั้นแล้ว ก็ยังมีควัน
หลงของเรื่องนี้ตามมาอีกมาก

หนังสือพิมพ์ เซียร์ คุณพจน์ว่าเป็นผู้ที่
กล้าหาญ ที่ยอมเป็นตัวแทนของรัฐบาลออกไป
เผชิญหน้ากับการซักถามของสื่อมวลชน ทั้งๆ
ที่ยังไม่รู้ว่าจะถูกถามในเรื่องอะไรบ้าง อย่าง
น้อยที่สุดก็แสดงให้เห็นถึงความบริสุทธิ์ใจของ
คุณพจน์เองได้

คนที่ถูกโจมตีมากที่สุดเห็นจะได้แก่พิธีกร
คอลัมน์นิสต์ชื่อดังคนหนึ่งในยุคนั้น รู้สึก
ว่าจะเป็น อนันต์ สายศิริวิทย์ แห่งค่ายสยามรัฐ
ดำเนินพิธีกรว่าใจเร็วตัวนได้ ไม่เปิดโอกาสให้
คุณพจน์ได้ตอบได้เลย

ผู้หลักผู้ใหญ่ในแผ่นดินก็โคตรเข้ามาร่วมในศึกควันหลง
อันเข้เขื่อนควัน

ไปจับเอาได้เมื่อสยามรัฐ ฉบับวันที่ ๒๒
กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ จั่วหัวไว้ที่หน้าหนึ่งว่า—หน้า
๕ คึกฤทธิ์ วันนั้นอัดหลอดแล้วครบ

ซึ่งได้อ่านแล้วก็เชื่อว่าทุกจริงๆ

ไม่ได้รื้อฟื้น เรื่องนั้นขึ้นมาเพื่อ จะบอกว่า
ใครเก่งกว่าใคร ระหว่างฝ่ายรัฐบาล กับฝ่ายสื่อ-
มวลชน ข้อที่อยากจะพูดตรงบรรทัดนี้ก็คือ

ตามความรู้สึกและข้อเท็จจริงแล้ว ส่วนราชการ
บางแห่ง—หลายแห่ง มีนโยบายแบบปิดประตู
บ้าน

ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกไม่ควรนัก

ก็ไม่ได้หวังถึงกับจะให้ราชการเปิดประตู
บ้าน เอ่ยปากเชื้อเชิญแขกคือสื่อมวลชนมา
เยี่ยมบ้าน แล้วก็แจกซองขาวให้เป็นค่ารถกลับ
โรงพิมพ์ อย่างที่กรรมการขนส่งทางบกเคยทำ —
ไอ้อย่างนั้นมันก็มากไป

เอากันให้พอสมพอดควร เพียงแค่นี้หน่วย
ประชาสัมพันธ์ไว้คอยต้อนรับแขก ให้ข้อมูล
ข้อเท็จจริงหรือแถลงข่าว อย่างที่กรมทางหลวง
ทำอยู่ในเวลานี้ก็น่าจะเข้าท่ากว่า

เพราะเมื่อหันมาพิจารณาในด้านของสื่อ
มวลชน หน้าที่ของสื่อมวลชนคือการสื่อข่าว-
สาร ทั้งหลายทั้งปวง ออกไปสู่การรับรู้ ของมวล
ชน

ในกรณีอันเกี่ยวข้องกับข่าวสารของทาง
ราชการ สื่อมวลชนก็จะสื่อข่าวเหล่านั้นไปตาม
ข้อมูลเท่าที่ความสามารถ และกำลังสติปัญญา
ของตนจะพึงแสวงหามาได้แน่นอน ข่าวสาร
ที่แสวงหามาได้นั้นย่อมมีโอกาสที่จะเป็นไปได้
ทั้งในทางถูกต้อง หรือคลาดเคลื่อน จากความ
เป็นจริง

หากเป็นในกรณีหลัง ความคลาดเคลื่อน
นั้นก็เห็น จะเป็นเพราะโอกาสของสื่อมวลชนที่

จะได้ข้อมูลจากข้าราชการนั้นก็คือ บทสัมภาษณ์อันฉาบฉวย หรือปกปิดข้อมูลให้สัมภาษณ์ก็เท่านั้น - มันไม่มีน้ำหนัก

เราเห็น จะต้องยอมรับ ความจริง กัน ข้อหนึ่ง ข้อที่ว่าโอกาสที่สื่อมวลชนจะได้เข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์ (ท่าน) ข้าราชการ เป็นเรื่องที่ยากเย็นแสนเข็ญเหลือกำลัง มันติดขัด ขัดข้องด้วยองค์ประกอบหลายประการ

ถ้าเป็นข้าราชการตัวเล็ก ๆ ผู้สามารถให้ความกระจ่างใน เรื่องที่ สื่อมวลชน ต้องการจะทราบได้ ก็ถูกกีดกันด้วยระเบียบข้อที่ห้ามให้สัมภาษณ์ในข้อที่เกี่ยวกับนโยบาย การขึ้นให้สัมภาษณ์ นอกจากอาจ จะมีความผิดทางวินัย ฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการแล้ว ยังอาจถูกกล่าวหาว่าอยากดังอีกด้วยก็ได้

พิธีรีตองอันยากเย็นและล่าช้าเหล่านั้น เป็นอุปสรรคอันรุนแรงร้ายกาจของความต้องการที่จะสื่อสาร ให้รวดเร็วและทันเหตุการณ์ของสื่อมวลชน

จึงเป็น ไป ได้ ในบางกรณี ที่สื่อ มวล ชน เสนอข่าวไปเพียงเท่าที่รู้เท่าที่เห็น โดยไม่ได้รับการยืนยันในข้อเท็จจริง แล้วก็เกิดความคลาดเคลื่อนในรายละเอียด

การแก้ข่าวหรือชี้แจงของทางราชการจึงจะตามมาได้ ซึ่งส่วนใหญ่เท่าที่กระทำกันอยู่คือ แก้ข่าวทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง

ประเทศไทย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งตามปกติก็มีคนฟังน้อยอยู่แล้ว และหลังจากเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ผ่านไป ก็คงมีคนฟังน้อยลงไปอีก เพราะเชื่อถือไม่ได้ ข่าวกรองทั้งนั้น

เขียนคำว่าข่าวกรองแล้วก็นั่นชอบ ฟังดูมันเป็นทางการและสุภาพกว่าคำว่า โทกหลอกหลวงหรือบิดเบือนความจริงเป็นไหน ๆ

(เคยตั้งใจว่า เมื่อพูดถึงกระบอกเสียงของทางราชการอย่างกรมประชาสัมพันธ์แล้ว จะต้องวิเคราะห์กันถึงท่าที บทบาทและการทำงานของกระบอกเสียงกระบอกนี้ให้ละเอียด แต่ประชาธิปไตย หนังสือข่าวรายสัปดาห์ได้วิเคราะห์เรื่องกรมประชาสัมพันธ์ของใคร ไปแล้วเมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์นี้เอง บทวิเคราะห์ของประชาธิปไตยในเรื่องนี้ทำได้ดี มีข้อมูลละเอียดละออและตรงไปตรงมา แถมด้วยบทสัมภาษณ์-ความรู้สึกของรองอธิบดีกรมกร๊วก ผนวกเข้าไปทำียบทวิเคราะห์นั้นด้วย)

อ่านแล้วเลยไม่รู้จะเขียนอะไรอีก ว่าเรื่องปฏิบัติการระหว่างสื่อมวลชนกับทางราชการต่อไปดีกว่า

ปฏิบัติการระหว่างสื่อมวลชนกับทางราชการอย่างที่ว่ามาแล้วนั้น เห็นได้ชัดปราศจากสงสัยว่า ส่วนใหญ่มีลักษณะพูดกันคนละที่

เพราะฉะนั้น เมื่อได้รับโอกาสให้เผชิญหน้าเพื่อซักถาม และมีโอกาสได้รับคำตอบอย่างทันทีทันควัน โดยมีคนนับล้านเป็นสักขีพยานอยู่หน้าจอทีวี คำถาม ความเข้าใจ และข้อสงสัยที่สื่อมวลชนมีต่อ ทางราชการ ก็หลุดออกมาอย่างชนิดที่เรียกว่า น้อตหลวม หรือเบรคแตก

จึงรายการ Meet The Press ในคำคืนวันนั้น นอกจากจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทของสื่อมวลชนแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงวิจรรณญาณได้ทราบว่า สื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งที่จะควบคุม การปฏิบัติ ราชการ หรือการบริหารราชการแผ่นดินให้ก้าวหน้าไปบนเส้นทางที่ถูกที่ควรได้

ควบคุมโดยการให้คำวิจารณ์ ดีหรือชมได้แย่ง หรือสนับสนุน

ไม่น่าจะมีใครโต้แย้งได้ ในเรื่องบทบาท อิทธิพล และความสำคัญของสื่อมวลชนในประการนี้

มีตัวอย่างอีกเรื่อง ที่พอจะยกมาแสดงให้ เห็นถึงอำนาจต่อรองของสื่อมวลชน ที่มีต่อทาง ราชการ ได้อย่างเด่นชัด

กำลังจะพูดถึงเรื่องราชการลับที่ใหญ่ ถ้ามันจะ กระเทือนทางใครเข้าบ้างก็ช่วยไม่ได้

คงไม่นานเกินลืม สำหรับความ อื้อฉาว และครึกโครมของเรื่องนี้ เรื่องที่ทำให้ใครต่อ

ใครเสียมวยกัน ไปหลายคน เพราะการพุดจาแบบไร้ความคิด หรือพุดจาแบบคนที่ดูภาพยนต์ประเภทสายลับนักสืบมากเกินไปหน่อย

หนังสือพิมพ์ ก็เสนอข่าว และคำพุดของใครต่อใครเหล่านี้มาตีพิมพ์อย่างไม่ยอมตกข่าวเลย จะลองฟังความหลังฟังผู้มีอำนาจในแผ่นดินเขาพุดจากันดูบ้างก็ได้

จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี - เป็นการไปปฏิบัติราชการลับ ซึ่งลับมากจนไม่อาจเปิดเผยได้ ที่มีขากระทิงและเนื้อสัตว์บำ ในเครื่องบินที่ตก ก็คงเพราะมีคนฝากชิ้นเฮลิคอปเตอร์มาด้วย อย่างไรก็ตาม กองทัพบกได้ตั้งกรรมการขึ้นสอบสวนแล้ว เมื่อสอบสวนเสร็จทางรัฐบาลก็อาจ แกลงให้ประชาชนทราบ

เจ้าหน้าที่ดังกล่าวที่ไปราชการลับ อาจใช้วิธีการหรือกลเม็ด คือพรางตัวไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามรู้ จึงทำตัวเป็นนักล่าสัตว์บังหน้า

นายทหารและตำรวจที่เสียชีวิตเพราะเครื่องบินตกคราวนี้ ต้องถือว่าตายในขณะปฏิบัติหน้าที่

(สยามรัฐ ๒ พ.ค. ๒๕๑๖)

คงด้วยคำให้สัมภาษณ์นี้ ที่ทำให้สื่อมวลชนอย่างประยูร จรรยาวัช ผู้ได้รับหนังสือขอแสดงความนับถือจากตำรวจสันติบาลจนเลิกราจากการเขียนการ์ตูนการเมืองไป เกิดอาการทนมไม่ไหวขึ้นมา

หลังจากที่ไปเขียนการ์ตูนสอนวิธีเลี้ยงนก ปลูกต้นไม้ ทำสวนครัว ดองแตงกวา อยู่สักสองปี ประยูร จรรย์วณิช ผู้มีสัญญลักษณ์ เป็นรูปตุ๊กเต้ก็มีพลาสติกบีบปากก็กลับมา ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุการณ์นี้ทำให้ทนอยู่ไม่ไหว ไฟในหัวใจ โชนขึ้นมามากจนได้

และการ์ตูนการเมืองรูปแรกในการกลับมาของประยูร จรรย์วณิช ดูเหมือนจะเป็นรูปกางและกระทิง นอนตายโดยมีผืนธงชาติคลุมศพ

ซึ่งประชดประชันคำให้สัมภาษณ์ ของอดีตนายกรัฐมนตรีได้อย่างมีรสชาติและเจ็บแสบ

หรืออย่างคำให้สัมภาษณ์ ของพลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร? ที่หนังสือพิมพ์เอาภาพกระทิงนอนตายมาเสนอไว้ นั้น ไม่ทราบว่าเป็นไปมาจากไหน เพราะความจริงกระทิงที่ทุ่งใหญ่สูญพันธ์ไปนานแล้ว

(ประชาธิปไตย ๑๐ พ.ค. ๒๕๑๔)

ซึ่งก็ได้รับการสนองตอบเชิงเสียดสีอย่างทันอกทันใจจากสายเส้น ผีมือ "ตัม" ซึ่งเขียนรูป ท่านรัฐมนตรียื่นพู่กับกระทิงดู มีคำบรรยายใต้ภาพว่า-เชื่ออ้วเหอะ! ไม่มีพวก ลือในทุ่งใหญ่แล้ว

ศึกกระทิงครั้งใหญ่หลวงนัก

ประชาชนเองก็จับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์

เรื่องนี้อย่างเผ็ดร้อนรุนแรง นักศึกษาก็มีปฏิกริยา และดูเหมือนว่าจะไม่ยอมให้เรื่องนี้เป็นดนตรีไทยทำนองคลื่นกระทบฝั่งอย่างที่เคยฟังกันมา และข่าวจากหนังสือพิมพ์ก็ไม่เคยซา ลงเลย

จะว่ากันไปแล้วคำพูดค่อยๆ ของผู้มีอำนาจในแผ่นดิน ในยุคนั้นก็มีส่วนจุดไฟให้กับปฏิกริยาของฝูงชนอยู่มาก

อยู่ๆ ก็มีเขียนขึ้นกะเว็นพยายามมาดับไฟ ในเรื่องนี้

พ.ต.ท. นรินทร์ วรทริฎู สารวัตรแผนก ๕ (เอกสารหนังสือพิมพ์) กองกำกับการ ๓ ตำรวจสันติบาล ออกหนังสือด่วนถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ขอให้งดลงข่าวนี้ จนกว่าทางราชการจะแถลงผลการสอบสวน ใ้ทราบ

น้ำที่ถือมาเตรียมจะดับไฟนั้นกลายเป็น น้ำมัน ในเมื่อสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ ๓ สมาคม ได้ประชุมกันแล้ว ออกแถลงการณ์ร่วมตอบได้ว่า การขอร้องหรือ ยับยั้งให้งดเสนอข่าวของทางราชการดังกล่าว เป็นอุปสรรคขัดขวางการแสวงหาข้อเท็จจริง อันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล จึงไม่สาารถ ถือมาปฏิบัติได้

ว่าแล้วก็เสนอข่าวต่อไปอย่างเอร็ดอ่อย โดยมีได้แยะแสะ กับคำสั่ง ที่ตำรวจสันติบาล ขอความร่วมมือมาแต่อย่างใด แดงยังไป สัมภาษณ์นายตำรวจใหญ่อีก ๒ คน คือ

พล.ต.ท. ประจวบ สุนทรางกูร และ พล.ต.ท. ชุมพล โลหะชาละ ซึ่งได้รับคำตอบมาในทำนองที่ว่าไม่รู้เรื่อง ไม่รู้เหตุผลที่สั่งห้ามเสนอข่าวนี้

เขียนก็เลยหงายหลังตกจากนกกระเรียนไป

อย่างไรก็ตามวงการผู้สันตติกรรมก็กล่าว ว่า เขียนคนนี้ก็เกิดปีมะแม

ถึงได้กลายเป็นแพะรับบาป

เขียนมาถึงอำนาจต่อรอง ของสื่อมวลชน แล้วก็นึกขึ้นมาได้ว่า บางครั้งอำนาจต่อรองของสื่อมวลชนก็วิ่งเข้าไปชนกับการทำเป็นทงไม่รู้ร้อนของทางราชการเข้า

ตัวอย่างง่ายๆ ในเรื่องนี้ก็คือ เรื่องรถราชการป้ายดำ ที่สื่อมวลชนอย่าง ประยูร จรรยาวัชร์ มีความเห็นว่ามันไม่เป็นธรรมต่อสังคมอย่างรุนแรง เป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่น่าละอาย

ประยูร จรรยาวัชร์ จะแสดงความคิดเห็นนี้มาตั้งแต่เมื่อไรจำไม่ได้ รู้แต่ว่านานปีจนน่าเป็นห่วงสุขภาพจิตเหลือเกิน แสดงออกในทุกที่ๆ ที่มีโอกาส ตั้งแต่สัปดาห์จร ในสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ในลายเส้นการ์ตูนในคอลัมน์ตอบปัญหา หรือแม้แต่ในการอภิปราย ที่ประยูร จรรยาวัชร์ เป็นผู้อภิปรายร่วมอยู่ด้วย

วันนี้ประยูร จรรยาวัชร์ ก็ยังไม่หยุดเรื่องนี้

และวันนี้ก็ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดเกิดขึ้นกับสีของป้ายรถราชการ

เป็นการต่อสู้ระหว่าง การแสดงออกทางความคิดเห็นกับความเงิบในการทำเป็นทงไม่รู้ร้อน

แม้ประยูร จรรยาวัชร์ เคยประกาศว่าจะต้องไวเรื่องนี้ต่อไปจนตาย

ก็คิดว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดเกิดขึ้น

ยังมีอีกหลายตัวอย่างที่ แสดงให้เห็นถึงการทำงานจริงจังของฝ่ายสื่อมวลชน โดยมีเป้าหมายแน่วแน่อยู่ที่การทำให้เกิด ความเป็นธรรม ความถูกต้องขึ้นในสังคม อย่างเช่นที่ไทยรัฐตามข่าวคดีเพื่อน อ.ส. ๘ ศพ อย่างไม่ยอมรามือ จนเป็นผลให้มีการดำเนินคดีอาญา กับผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เมื่อตุลาคม ๒๕๑๖ หรือการส่งย้ายข้าราชการฝ่ายปกครองและข้าราชการตำรวจเป็นทิวแถวจากจังหวัดนครราชสีมา เพราะการประโคมข่าวของหนังสือพิมพ์หลายฉบับ เกี่ยวเนื่องกับกองทัพมดที่ขนข้าวข้ามเขตออกนอกประเทศไปได้ อย่างน่าสงสัยว่า ผ่านการรู้เห็นของข้าราชการเหล่านั้นออกไปได้อย่างไร

และคงไม่เกินสองเดือนที่ผ่านมา ข้อเขียนในคอลัมน์ภยันตรายที่มองเห็นของไว ตาทิพย์ ในสยามรัฐรายวัน ที่ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทำงานของตำรวจปทุมวัน ที่ปล่อยให้คนร้ายแก๊งค์ชโยมรถเรียกค่าไถ่รับเงินจากเจ้าของรถ

แล้วลอยนวลหายไปต่อหน้าต่อหน้า ชั่วระยะทางเพียงคนละฝั่งถนน จำได้ว่าผลของข้อเขียนชิ้นนี้คือ ผู้ช่วยเทพ พล.ต.ท. วิฑูร ยะสวัสดิ์ เดินทางไปถึง สน. ปทุมวัน ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ จับแก๊งค์ลัทธิให้ได้ภายในห้าวัน

สองวันหลังจากคำสั่งนั้น ตำรวจปทุมวันก็ลากคอคนร้ายแก๊งค์นี้มายัดเข้าห้องขังได้

เห็นจะพอเพียงที่จะเป็นข้อสนับสนุนและแสดงให้เห็นได้ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทและอิทธิพลต่อทางราชการมากเพียงใด ทั้งในแง่เป็นสถาบัน ความคุ้มครองปฏิบัติของราชการให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและในการส่งเสริมสมรรถภาพของข้าราชการ

ถ้าจะใจเร็วด่วน ได้กล่าวหาว่ามองคนละมุมวันนั้นมองสื่อมวลชนในด้านบวกด้านเดียวเพียงเท่าที่ได้อ่านไป ก็คงเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องนัก

เพราะเมื่อจั่วหัวว่ามองสื่อมวลชนแล้วมันก็ต้องมองกันให้ถ่วงถี่ และสื่อมวลชนประเภทที่อยู่ในคราบของสื่อมวลชน แต่มิได้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนก็มีให้มองอยู่เหมือนกัน

เห็นจะต้องเริ่มต้นกันด้วยสื่อมวลชนประเภทที่รับเงินทุน จากนักการเมืองหลายๆบางคน สื่อมวลชนจำพวกนี้ จะว่าไปแล้วก็

มิเคยได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมเลย นอกจากจะเป็นกระบอกเสียงให้แก่นักการเมืองผู้เป็นนายทุนของตน บิดเบือนข่าว สร้างข่าว ปากเปราะเราะราย มีลักษณะเป็น (คน) เผ่าสวนมากกว่าที่จะเป็นสื่อมวลชน

การเป็นสื่อมวลชนในลักษณะนี้จึงเป็นการสื่อที่ดูถูกมวลชนอย่างร้ายแรงที่สุด และก็ได้รับการสนองตอบจากมวลชนโดยการไม่ยอมรับ ไม่ยอมซื้อ ไม่ยอมอ่าน แล้วก็กลายเป็นกิโหลรายวันไป ย้อนหลังกลับไปสักสิบห้าปี สื่อมวลชนในรูปลักษณะเช่นนี้ ก็พอมีให้เห็น แม้จะไม่มีการสร้างข่าวอย่างที่สื่อมวลชนของนายทุนที่เป็นนักการเมืองในยุคหลังกระทำ แต่ก็เป็นเรื่องที่ไม่ถูกไม่ควร สำหรับการเป็นสื่อมวลชนประเภทหนุนหลังนักการเมืองหรือมีนักการเมืองเป็นนายทุน

จะเรียกสื่อมวลชนแบบนี้ว่ากระต่ายเปื้อนหมึก ก็คุ้มจะคงตามเกินจริงไป

มองกัน ให้ถึงตัวบุคคลผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชน

สื่อมวลชน ประเภทที่คิดว่าตนเองเป็นเทวดาก็คงมีปะปนอยู่ในสื่อมวลชนดี ๆ สื่อมวลชนประเภทนี้ใช้ปากกาเป็นอาวุธ เชือดเฉือนผู้อื่นตามอารมณ์ เอาเรื่องส่วนตัวมาปะปนกับงานในหน้าที่

บางทีก็ใช้อิทธิพลของความเป็นสื่อมวลชน แบบคลิกเมด หรือที่ภาษากฎหมายใช้คำว่ากรงโซกทวิษย์ซ้อน

ถ้าจำไม่ผิด ปีที่แล้วก็มีเรื่องถึงศาลยุติธรรม—เรื่องเกี่ยวกับนักหนังสือพิมพ์แบล็คเมล์ แชกเคราะห์ตก

ที่ไม่ถึงโรงถึงศาลก็คงจะมีอีก

ฟังจากการอุปปรายเรื่องบทบาทของสื่อมวลชน ในการส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการ ผู้ร่วมอุปปราย ซึ่งเป็นสื่อมวลชนคนหนึ่งก็ยอมรับว่าเคยมีสื่อมวลชนเลวๆ บางคนไปแบล็คเมล์อธิบดีบางคน

ก็เป็นการยอมรับที่เพียงพอแล้ว เรื่องดังๆ อีกเรื่องสำหรับสื่อมวลชนก็คือ การรับของขาว

อย่างนั้นถ้าเป็นข้าราชการก็คอยเซ็นรับ ทราบคำสั่งฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ แต่สำหรับสื่อมวลชน ไม่ทราบว่าจะระเบียบข้อบังคับของสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ ทั้งสามสมาคม และกรอบแห่งจรรยาบรรณ จะศักดิ์สิทธิ์หรือมีความเฉียบขาดแค่ไหน

คอลัมน์หนังสือพิมพ์ของประชาชาติเคยวิเคราะห์ถึงบทบาทของสื่อมวลชนประเภทที่สื่อข่าวสารด้วยอารมณ์ไม่ใช่เหตุผล เอาเรื่องส่วนตัวมา ปะปนกับงานอัน จักต้องเสนอแก่สาธารณชนไว้อย่างตรงไปตรงมาว่า — ในสถานะแห่งความเปลี่ยนแปลงเช่นทุกวันนี้ ผู้

บริหารประเทศต้องการหนังสือพิมพ์ ซึ่งต้องพยายามเข้าใจปัญหาของเหตุการณ์อย่างแท้จริง ผู้ปฏิบัติงานต้องการ คำวิจารณ์ที่วางอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความเข้าใจ ไม่ใช่ความรู้สึกส่วนตัว หรือการกระพือข่าวเอาใจตลาด โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา

ประชาชาติแสดงความคิดเห็น ต่อไปว่าการใช้อารมณ์หรือถ้อยคำเสียดสี ถ้าถ่างยอมทำให้ผู้ที่เข้ามาปฏิบัติงานให้ชาติ ไม่กล้าที่จะมาเป็นเชิงรองรับอารมณ์ที่ไร้เหตุผลของหนังสือพิมพ์ แล้วทิ้งท้ายว่า หมดสมัยแล้วที่หนังสือพิมพ์จะทำลายขวัญและกำลังใจของคนในชาติ ด้วยการวิจารณ์แบบเยาะเย้ยถากถางอย่างที่ทำ ๆ กัน

เป็นตัวอย่างในทางลบ ที่เห็นจะไม่ต้องแสดงความเห็นใดเพิ่มเติมเลย

และเห็นจะลบล้างความเชื่อเก่าๆ ของคนนอกวงสื่อมวลชนที่เคยเชื่อกันมานานแล้วว่า—แมลงวันย่อมไม่คอมแมลงวัน ลงได้

อ้างวิเคราะห์ข่าวจากประชาชาติบ่อยๆ แล้วก็สบายใจนัก

กลัวจะถูกเพ่งเล็งหรือถูกกล่าวหาว่ารับของขาว จากประชาชาติเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น บทสรุปที่ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทอิทธิพล และความสำคัญอย่างมาก ภายในการส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการ จึง

ควรเป็นบทสรุปที่ว่ามีเงื่อนไขที่ว่า สื่อมวลชน
นั้นต้องเป็นสื่อมวลชนที่ดี ไม่ติดอยู่ในกรอบ
ของโลกะ โมหะ หรือโทสะจริต มีความรับผิดชอบ
ชอบและมีจรรยาบรรณอยู่ในหัวใจ

เสนีย์ เสาวพงศ์ เคยเขียนไว้ในคอลัมน์
หยดหนึ่งแห่งกาลเวลา เมื่อ ๗ ปีก่อน พูดถึงการ
ทำงานของเครื่องจักร ที่จะทำให้กระดาษเปล่า
สีขาวบรรจุตัวอักษรเรียงรายออกมาเป็นหนังสือ
ตัวกลางของเครื่องจักร และกระดาษ คือคน
คนที่มีหน้าที่จะบรรจุข้อเขียนลงไปในกระดาษ
นั้นเองที่จะทำให้กระดาษนั้นมีคุณค่า หรือจะ
ทำให้มันเป็นเพียงกระดาษเปื้อนหมึก

ยังทั้งในความคิดและวิธีการเสนอของ เสนีย์ เสาวพงศ์
มาจนถึงวันนี้

วันที่เหตุการณ์บ้านเมืองอยู่ในภาวะ
วิกฤติ และสับสน

บางทีเหตุการณ์ที่บ้านนาทรายอาจช่วย
พิสูจน์ความเป็นสื่อมวลชนตามแนวความคิด
ของเสนีย์ เสาวพงศ์ ได้ว่า ใครคือผู้ที่ทำให้
ความจริงให้ปรากฏ และใครคือผู้ที่เพียงทำให้
หนังสือพิมพ์เป็นเพียงกระดาษเปื้อนหมึก

เชื่อว่าเราคงไม่ต้องคอยอีกนานนัก.

๑๕ ศูนย์การค้าราชดำริ อาเขต กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ 519146, 519151

